

STRATEŠKI RAZVOJNI PROGRAM OPĆINE KALI 2018. – 2023.

Naručitelj: Općina Kali

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
Strateški razvojni program Općine Kali za razdoblje od 2018. do 2023. godine



PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.
Udio sufinanciranja: 85 % EU, 15 % RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja

Pitanja u vezi sa sadržajem ovoga dokumenta molimo uputiti na adresu:

MICRO projekt d.o.o.
Ruđera Boškovića 15, 21000 Split
T: 021 555 400
F: 021 555 406
E: info@ultima.com
W: www.ultima.com

Zaštita prava

Sadržaji što su ovdje izneseni izrađeni su isključivo za Općinu Kali. MICRO projekt d.o.o. je izradio ovaj dokument za potrebe Općine Kali u skladu sa zahtjevima Naručitelja, Općina Kali, samo za njegovu specifičnu primjenu. Ostale osobe koje koriste informacije iz ovoga dokumenta čine to na vlastitu odgovornost i vlastiti rizik.

© MICRO projekt d.o.o., 2020.

Sva prava pridržana.

Sadržaj ovoga dokumenta zaštićen je autorskim pravima. Izmjene, kraćenja, proširenja i nadopune moguće su samo uz prethodnu pisanu suglasnost društva s ograničenom odgovornošću MICRO projekt d.o.o., Split. Umnožavanje je dopušteno samo uz uvjet da na svakom primjerku ostane otisnuta gornja napomena o autorskim pravima. Objavljivanje ili prevođenje dopušteno je samo uz prethodni pisani pristanak društva s ograničenom odgovornošću MICRO projekt d.o.o., Split.

U Splitu, svibanj 2020.

MICRO projekt

SADRŽAJ

UVOD	5
1. ANALIZA STANJA	6
1.1. OPĆI PODACI	6
1.1.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I PROSTORNO UREĐENJE	6
1.1.2. KLIMA	8
1.1.3. POVIJEST I KULTURNA BAŠTINA	8
1.1.4. PROMETNA POVEZANOST	9
1.1.5. DEMOGRAFSKA ANALIZA	10
1.2. GOSPODARSTVO	14
1.2.1. ANALIZA POSLOVNIH SUBJEKATA	14
1.2.2. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ	17
1.2.3. TURIZAM	23
1.2.4. TRŽIŠTE RADA	26
1.3. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	32
1.3.1. SOCIJALNA SKRB	32
1.3.2. ZDRAVSTVO	33
1.3.3. ODGOJ I OBRAZOVANJE	34
1.3.4. KULTURA I ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE	36
1.3.5. RELIGIJA	37
1.3.6. MJERE ZAŠTITE LJUDI I IMOVINE	38
1.3.7. STANOVANJE I JAVNE ZGRADE	39
1.4. ZAŠTITA OKOLIŠA I INFRASTRUKTURA	40
1.4.1. ZAŠTITA OKOLIŠA	40
1.4.2. ZAŠTITA PRIRODNIH BOGATSTAVA I UPRAVLJANJE PRIRODNIH RESURSIMA	42
1.4.3. INFRASTRUKTURA	43
1.5. INSTITUCIJE	47
1.5.1. INSTITUCIJE LOKALNE SAMOUPRAVE	47
1.5.2. CIVILNO DRUŠTVO	50
2. SWOT ANALIZA	51
3. STRATEGIJA RAZVOJA	54
3.1. STRATEŠKE ODREDNICE	54
3.2. VIZIJA	55
3.3. CILJEVI	56
3.4. MJERE	58
3.5. FINACIJSKI PLAN	68
3.6. PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA	77
3.7. POSTUPAK PRAĆENJA PROVEDBE	78
3.8. AKCIJSKI PLAN	79
3.9. USKLAĐENOST STRATEŠKIH ODREDNICA SA STRATEGIJAMA VIŠEG REDA	82
4. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA UKLJUČUJUĆI MJERE SPRJEČAVANJA, SMANJENJA I UBLAŽAVANJA NEPOVOLJNIH UTJECAJA PROVEDBE SRP OPĆINE KALI I MJERE PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA	85

4.1.1. TLO:	85
4.1.2. KRAJOBRAZ:.....	85
4.1.3. KVALITETA ZRAKA:.....	86
4.1.4. OTPAD:.....	86
4.1.5. VODE/MORE:	86
4.1.6. BIORAZNOLIKOST:.....	86
4.1.7. ŠUME I ŠUMSKA STANIŠTA:	88
4.1.8. KLIMATSKE PROMJENE:	88
4.1.9. KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA:.....	88
4.1.10. STANOVNIŠTVO I ZDRAVLJE LJUDI:.....	89
4.1.11. INFRASTRUKTURA:	89
4.2. PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA.....	89
POPIS SLIKA	90
POPIS GRAFIKONA	90
POPIS TABLICA	90
AKRONIMI.....	92

UVOD

Strateški razvojni program Općine Kali (u daljnjem tekstu: SRP) predstavlja strateški dokument Općine koji je kreiran u svrhu dugoročnog planiranja ekonomskog, društvenog i infrastrukturnog razvoja do 2023. godine.

Dokument će se sastojati od tri glavna dijela. Prvi korak predstavlja detaljna analiza trenutnog stanja ključnih resursa u području Općine Kali čijom se valorizacijom može unaprijediti trenutno gospodarsko i ekonomsko stanje. Analiza stanja je napravljena kroz direktnu komunikaciju svim nadležnim institucijama, ustanovama, organizacijama, gospodarskom subjektima i ostalim dionicima s područja Općine. Osim direktne komunikacije s dionicima te provedenog primarnog istraživanja uz pomoć obrazaca u svrhu izrade analize koristilo se i desk analizom.

Prvi dio dokumenta se sastoji od:

- Analize stanja
- SWOT analize.

Analiza stanja prvi je korak u izradi Strategije razvoja Općine Kali i predstavlja sistematični i analitični prikaz zatečenog stanja u ključnim sektorima: gospodarstvo, društvena djelatnost i zaštita okoliša i infrastruktura.

Svi zaključci provedene analize stanja sistematizirani su i grupirani u SWOT analizu kojom su prikazane snage i slabosti kao interni faktori Općine, te prilike i prijetnje kao eksterni faktori koji potencijalno mogu utjecati na strateški razvoj Općine.

Rezultati provedene analize prezentirane su na radnim skupinama nositeljima glavnih aktivnosti na području Općine poput ustanova, udruga, trgovačkih društava i drugih dionika. Na temelju dobivenih podataka kreirani su projektni prijedlozi koji za cilj imaju ojačati prepoznate snage i otkloniti ili umanjiti slabosti prepoznate u analizi.

Nakon provedene analize stanja i radnih skupina pristupilo se definiranju strateških odrednica. Problemi, potrebe i preferencije dionika integrirane su u razvojne ciljeve i prioritete Općine Kali te je na temelju njih kreirana razvojna vizija. Vizija predstavlja smjer u kojem se Općina Kali u nadolazećem periodu želi razvijati. Dostizanje željenog stanja utemeljeno je na razvojnim projektima koji su realni i temeljeni na stvarnim potrebama lokalnih dionika.

Strateški razvojni program na kraju definira ovlasti i odgovornosti za provedbu SRP-a i pripadajućih strateških odrednica te usklađenost sa nadređenim strateškim dokumentima na nacionalnoj i EU razini.

1. ANALIZA STANJA

Analiza stanja predstavlja prvu fazu u izradi Strategije razvojnog programa Općine Kali u kojoj su prikupljeni i analizirani podaci o trenutnom stanju u ključnim sektorima (gospodarstvu, društvenim djelatnostima, infrastrukturi i zaštiti okoliša). U Analizi stanja se nastoji na strukturiran način identificirati razvojni potencijali Općine te potrebe stanovništva. U prvom poglavlju analiziraju se opći podaci poput geografskog položaja, prostornog uređenja, klimatskih uvjeta, povijest i kulturnog naslijeđa, prometne povezanosti te demografije. Sljedeći korak je identificirati i analizirati gospodarske trendove i glavne značajke gospodarskog razvoja Općine poput analize gospodarskih subjekata registriranih na području Općine, stanja u poljoprivredni i turizmu te tržištu rada. Na temelju prikupljenih podataka obrađuju se društvene djelatnosti, zdravstvene usluge, socijalne usluge, obrazovanje, kultura, religija mjere zaštite ljudi i imovine te stanovanje i javne zgrade. Analiza stanja završava s poglavljima vezanim za zaštitu okoliša infrastrukturu Općine čime se zaokružuje analiza te se stvaraju preduvjeti za SWOT analizu.

1.1. OPĆI PODACI

1.1.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I PROSTORNO UREĐENJE

Općina Kali se nalazi u Zadarskoj županiji koja je smještena u Jadranskoj Hrvatskoj (NUTS II regija). Zadarska županija je smještena između Ličko-senjske županije s kojom je omeđena sa sjeverne strane, s Šibensko-kninskom županijom na južnoj strani te na istočnoj strani s Bosnom i Hercegovinom. Županiju uz Općinu Kali čini još 6 gradova i 27 općina, a sjedište je grad Zadar. Općina Kali je smještena na južnom dijelu otoka Ugljana te je od Zadra – administrativnog sjedišta županije udaljena na oko 5 km. Kali na sjeveru graniči s Općinom Preko, a na jugu s Općinom Kukljica te njih tri čine općine otoka Ugljana.

Prema Odluci o sastavu Urbanog područja Zadar koju je donijelo Gradsko vijeće grada Zadra na svojoj 18. sjednici, održanoj dana 12. listopada 2015. definirano je da Kali, zajedno s još 12 općina, te Gradom Ninom i Zadrom čini veliko urbano područje Zadra. Sastav Urbanog područja Zadra, uz Kali, čine sljedeće jedinice lokalne samouprave: Grad Zadar, Grad Nin i Općine Bibinje, Galovac, Kukljica, Novigrad, Poličnik, Posedarje, Preko, Ražanac, Sukošan, Škabrnja, Vrsi i Zemunik Donji.

Aktivnosti koje se provode u urbanim područjima kroz ITU mehanizme pridonose sljedećim tematskim područjima:

- Gradovi kao pokretači gospodarskog razvoja
- Čisti gradovi, odnosno gradovi u borbi protiv klimatskih promjena
- Uključivi gradovi, odnosno gradovi u borbi protiv siromaštva

Slika 1. Prostorni smještaj Zadarske županije i Općine Kali na karti Republike Hrvatske



Izvor: izrada autora

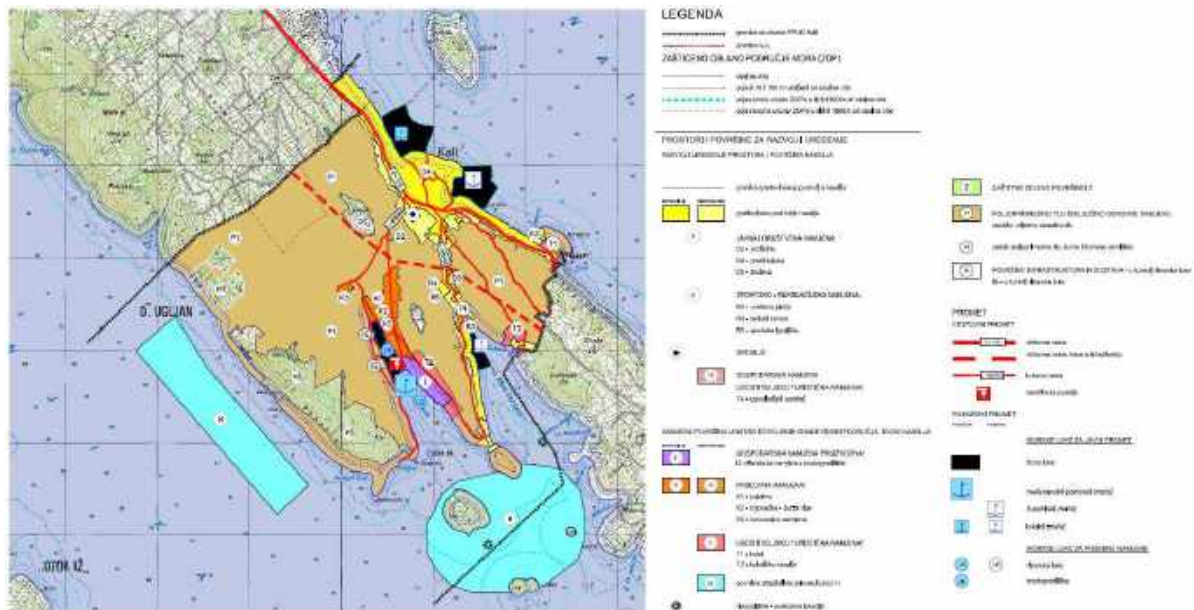
Površina Općine iznosi 9,40 km² što predstavlja 0,26 % ukupne površine Zadarske županije koja iznosi 3.646,50 km². Prema popisu stanovništva iz 2011. godine broj stanovnika u Općini Kali je iznosio 1.638, a prosječna gustoća naseljenosti na području Općine iznosi 174 stanovnik na km². Detaljna demografska analiza prikazana je u poglavlju 3.1.5. Demografska analiza.

Općina Kali je smještena na 15°12'11" istočne zemljopisne dužine i 44°03'57,6" sjeverne zemljopisne širine.

Osnovana je kao jedinica lokalne samouprave sukladno Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08 – Odluka Ustavnog suda RH, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15). Općina obuhvaća samo jedno naselje, Kali.

Prostorni plan Općine Kali se sastoji od uvjeta za određivanje namjena površina na području Općine, uvjeta za uređenje prostora, smještaja gospodarskih i društvenih djelatnosti, utvrđivanje koridora i trasa prometnih i drugih infrastrukturnih sustava, mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno povijesnih cjelina te postupanje s otpadom i sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš. Na sljedećoj slici prikazano je prostorno uređenje Općine Kali prema Prostornom planu iz listopada 2014. godine (II. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Kali).

Slika 2. Prostorni plan uređenja Općine Kali



Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Kali (II. Izmjene i dopune Prostornog plana)

Prema odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 132/2017) indeks razvijenosti Općine Kali iznosi 107,130 čime se svrstava u razvojnu skupinu 7, odnosno u drugoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave. Kali je sa svojom postojećem i vrlo razvijenom industrijskom infrastrukturom jedna od najrazvijenijih općina na području Zadarske županije.

1.1.2. KLIMA

Općina Kali se nalazi na otoku te je karakterizira sredozemni tip klime s uglavnom toplim i suhim ljetima te blagim i kišovitim zimama. Prema Keppenovoj klasifikaciji na ovom području prevladava tip klime Csa, odnosno sredozemna klima s vrućim ljetima koje je karakteristična za veći dio Primorske Hrvatske.

Klimu karakterizira pravilna izmjena godišnjih doba, ljeta su duga, a zime blage i kratke. Ljeti je prosječna dnevna temperatura zraka 24,3°C, dok u najtoplijim danima najviša ne prelazi 36,3°C. Jesen je relativno kratka i već u studenom prelazi u zimu. Najhladniji mjesec je obično siječanj s prosječnom dnevnom temperaturom od 7,2°C. Zimi je oborina uglavnom kiša, i to najviše u studenom kada padne 118,3 mm, a najmanje u srpnju kada padne smo 35,9 mm. Prosječna godišnja količina oborina je 911,3 mm. Prosječan broj vedrih dana je 116 te je ukupna suma osunčanih sati 2.569,3 h i to najviše u srpnju i kolovozu.

1.1.3. POVIJEST I KULTURNA BAŠTINA

Naselje Kali se prvi put spominje u jednom dokumentu iz 1299. godine, ali kontinuitet življenja na prostoru Kali postoji još od prapovijesti i antike (arheološki nalazi na brdu Orjak iznad Kali).

Kali su nastale na brežuljku iznad mjesne lučice Mul te su orijentirane prema Zadarskom kanalu i Zadru. Stara jezgra naselja se zove Siget u čijoj se neposrednoj blizini nalaze župna crkva sv. Lovre iz 15. stoljeća te kapalica Pelegrina sagrađena u 14. stoljeću. Dan zaštitnika Svetog Lovre slavi se 10. kolovoza koji se obilježava svečanim misnim slavljem i blagovanjem u krugu obitelji. Također, u staroj jezgri se nalazi i Braski dvor čije se značenje očituje u očuvanju mjesne tradicije održavanjem raznih priredbi i događaja, posebice nedjeljom i drugim blagdanima.

Prema narodnoj predaji Kali su osnovane od predaka današnjih stanovnika koji su bježeći pred Turcima napustili Ravne kotare te naselili današnje područje Općine Kali. Tradicija se očituje ponajviše u vinogradarstvu na prostoru od Zadra do Smiljčića gdje su Kaljani imali oko 500.000 čokota od kojih su dobivali oko 100 vagona vina godišnje. Osim vinogradarstvom, mještani su se bavili i maslinarstvom te je cijelo nenaseljeno područje općine bilo prekriveno stoljetnim maslinicima. Procjenjuje se da je na tom području oko 180.000 stabala od čega se danas obrađuje oko 1/3 i proizvede oko 10 vagona ulja u jednoj od najvećih uljara na zadarskim otocima. Mještani su se intenzivno bavili poljoprivrednom sve do Drugog svjetskog rata nakon kojeg se zemlja postupno napušta te se intenzivnije počinju baviti ribarstvom.

Ribarstvo na području Kali ima dugu tradiciju te je mjesto po tome i najviše poznato. Kaljani su ribari od XIX. st. i lovili su plavu ribu u Srednjem kanalu te na otvorenoj pučini sjevernog Jadrana jer oko samog naselja nema bogatih lovišta. Nakon višestoljetnog iskustva u malom ribolovu, Kaljani su se od 20-ih godina prošlog stoljeća specijalizirali na veće ribarske brodove te na tunolov. Od druge polovice XX. st. proširili su svoje metode i unaprijedili lov po cijelom Jadranu, a potom po Sredozemlju, Atlantiku, a posebno na Pacifiku.

Kali su među najvećim otočnim naseljima Zadarske županije po broju stanovnika. Prema popisu stanovništva dostupnim od 16. stoljeća, broj stanovnika je konstantno rastao sve do 1971. godine kada počinje postupni pad stanovništva kao posljedica iseljavanja u prekomorske zemlje. Intenzitet demografske erozije stanovništva kasnije je rezultat seljenja ljudi u Zadar i u druge veće hrvatske gradove, no proces depopulacije nije toliko izrazit kao u drugim naseljima, Zahvaljujući relativno dobroj prometnoj povezanosti s Zadrom te dobroj gospodarskoj situaciji opadanje stanovništva nije bilo toliko izraženo te su Kali i danas vitalno i perspektivno otočno mjesto.

Kaljane diči još jedna specifičnost, a to je kualjski govor koji se u moru čakavskih dijalekta ističe svojim prepoznatljivim ritmom i intonacijom, ali i nadasve svojim autentičnim vokalnim sustavom.

1.1.4. PROMETNA POVEZANOST

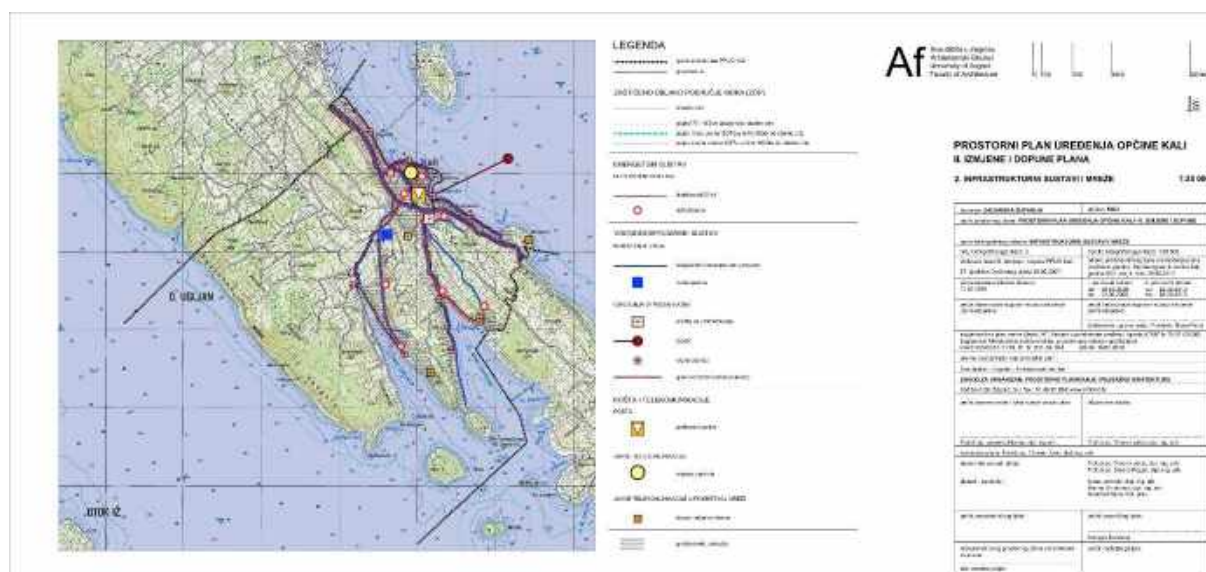
Općina Kali ima povoljan prometno-geografski položaj zbog dobre povezanosti s kopnom preko trajektne luke u obližnjoj općini Preko koji je dostupan cestovnom mrežom. Trajektne veze s kopnom su učestale, a trajekti polaze iz Zadra te iz luke Gaženica u Zadru. Iz luke Gaženica postoji 15 linija tijekom zimskih mjeseci i 18 linija tijekom ljetnih mjeseci, dok iz Zadra u zimskom periodu trajekt povezuje 9 linija, a u ljetnom periodu 11 linija. Dvosmjerna državna cesta D110 povezuje Kali s ostalim naseljima na otoku Ugljanu te preko mosta Ždrelac i s naseljima na otoku Pašmanu.

Iako se Općina nalazi na otoku te njime ne prolazi autocesta, ne postoji direktna željeznička i zračna povezanost, dobra povezanost sa Zadrom omogućuje uključivanje Općine Kali u europske prometne koridore. Naime, Zadar je jako dobro povezan s ostatkom Hrvatske i Europe. Do Zadra vodi glavna hrvatska autocesta, A1, koja spaja Zagreb s Dalmacijom. Također, do Zadra se može doći i državnim cestama D8 (Jadranska magistrala) te dijelom Ličke magistrale. Cijela Zadarska regija ima dobar sustav lokalnih i regionalnih prometnica, a detaljni prikaz županijskih i lokalnih cesta prikazan je u poglavlju 3.4.3.1. Prometna infrastruktura.

Zračni promet je usmjeren na Zračnu luku Zadar koje se nalazi u Zemunik donjem, udaljenom svega 10-ak kilometra od Zadra, što omogućuje jednostavno i brzo putovanje do svih svjetskih odredišta.

Zadar ima dobru trajektnu i katamaransku povezanost sva većim hrvatskim gradovima na obali te trajektnu vezu s Anconom u Italiji. Također, zadarski autobusni kolodvor s velikim kapacitetima se nalazi u središtu Zadra, a željeznički kolodvor povezuje Zadar s željezničkim prugom Zagreb-Knin-Split.

Slika 3. Infrastruktura Općine Kali

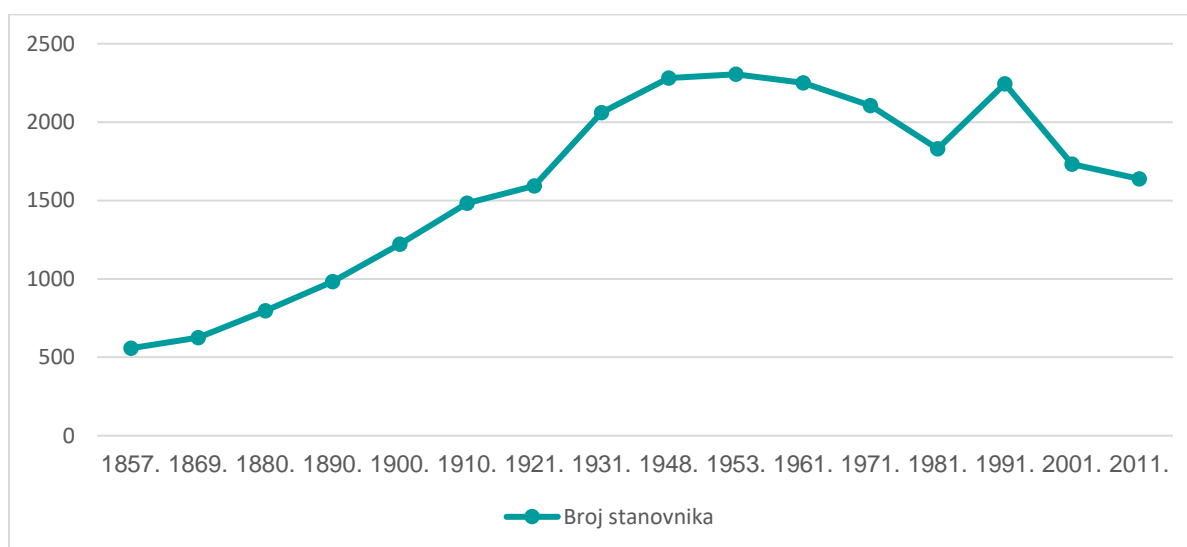


Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Kali (II. Izmjene i dopune Prostornog plana)

1.1.5. DEMOGRAFSKA ANALIZA

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Općina Kali koju čini mjesto Kali ima 1.638 stanovnika i najveće je naseljeno mjesto na zadarskim otocima. Stanovništvo u Općini predstavlja udio od 1,01 % ukupnog stanovništva Zadarske županije. U Grafikonu 1. prikazan je broj stanovnika od prvog službenog popisa stanovništva 1857. godine, pa do zadnjeg u 2011. godini. Promatrajući grafikon može se uočiti kako je zabilježen trend porasta stanovništva u periodu do prvog službenog popisa 1857. godine sve do 1953. godine kada je u Općini živjelo 2.305 stanovnika. Sljedećih nekoliko desetljeća zabilježen je pad stanovništva koji se može povezati s odlaskom stanovništva u preokoeanske zemlje. Nakon dugogodišnje pada, 1991. godine zabilježen je nagli oporavak stanovništva te je prema popisu stanovništva u Općini živjelo 2.245 stanovnika. Zadnjih godina ponovo se bilježi konstantan trend opadanja broja stanovnika koji je prisutan i danas.

Grafikon 1. Kretanje ukupnog broja stanovnika od 1857. do 2011. godine



Izvor: DSZ

Prema posljednjem službenom popisu stanovništva iz 2011. godine evidentirano je 51,40 % stanovnika muškog spola i 48,60 % stanovnika ženskog spola te spolna struktura pokazuje relativno jednaku raspodjelu stanovništva.

Promatrajući demografske pokazatelja starenja iz posljednjih službenih popisa stanovništva na području Općine Kali zamijećen je negativan trend starenja stanovništva. Prosječna starost stanovništva 2001. godine je iznosila 40,50 godina, dok je 2011. godine ona iznosi 41,90 godina.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na području Općine je bilo 64,84 % radno sposobnog stanovništva, odnosno stanovništva u dobi od 15 do 64 godine. Detaljna analiza zaposlenosti i nezaposlenosti prikazana je u poglavlju 3.2.4 Tržište rada.

Tablica 1. Stanovništvo prema spolu i starosti

Kategorija / Godina	2001.			2011.			
	Spol	Svi	m.	ž.	svi	m.	ž.
Ukupno		1 731	871	860	1 638	842	796
0 - 4 godina		308	52	45	68	30	38
5 - 9 godina		269	37	44	82	41	41
10 - 14 godina		297	46	36	88	47	41
15 - 19 godina		256	80	55	81	41	40
20 - 24 godina		244	73	66	84	46	38
25 - 29 godina		287	49	57	114	65	49
30 - 34 godina		336	43	32	106	60	46
35 - 39 godina		364	63	41	103	52	51
40 - 44 godina		325	58	70	74	39	35
45 - 49 godina		241	63	64	105	68	37
50 - 54 godina		247	76	55	130	56	74
55 - 59 godina		174	32	31	130	68	62
60 - 64 godina		321	39	59	135	79	56
65 - 69 godina		391	63	69	75	35	40
70 - 74 godina		319	41	49	88	36	52
75 - 79 godina		142	29	43	103	48	55
80 - 84 godina		67	16	25	45	21	24
85 - 89 godina		38	9	7	25	9	16
90 - 94 godina		17	1	3	2	1	1
95 i više godina		4	0	0	0	0	0
Prosječna starost		40,50	39,10	41,90	41,90	40,20	43,40

Kategorija / Godina	2001.			2011.		
Spol	Svi	m.	ž.	svi	m.	ž.
Indeks starenja	115,00	99,50	130,00	111,10	92,40	129,50
Koeficijent starosti	28,00	24,40	31,30	25,60	21,50	29,50
Radno sposobno	1 047	576	471	1.062	574	488

Izvor: DZS

Prema podacima DSZ-a vidljivo je kako većinu stanovništva Općine Kali čine Hrvati. Prema podacima iz 2011. godine Hrvatima se izjasnilo čak 99 % stanovnika. Od ostalih nacionalnih manjina na području Općine boravili su samo po jedan Talija, Slovak, Slovenac te dvije osobe srpske narodnosti.

Tablica 2. Stanovništvo prema narodnosti

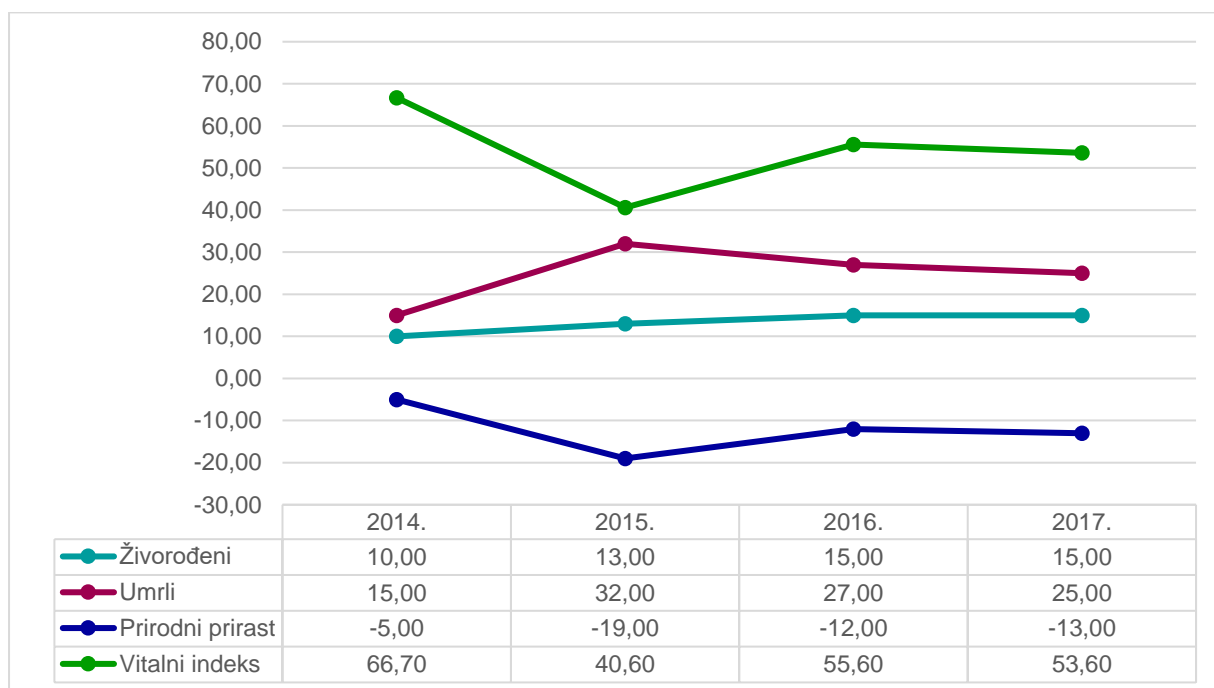
Kategorija / Godina	2001.	2011.
Hrvati	1 713	1 628
Bošnjaci	2	1
Slovaci	0	1
Slovinci	1	1
Srbi	4	2
Ukrajinci	1	0
Ostali	1	1
Regionalna pripadnost	0	0
Izjasnili se u smislu vjerske pripadnosti	0	0
Neraspoređeno	7	0
Ne izjašnjavaju se	0	0
Nepoznato	2	4
Ukupno	1 731	1 638

Izvor: DZS

Općina Kali se sastoji od samo jednog, istoimenog naselja te svi stanovnici žive na tom području.

U razdoblju od 2014. do 2017. godine evidentiran je veći broj umrlih osoba od broja živorođenih što upućuje na negativan prirodni prirast stanovništva. Detaljniji podaci o prirodnom kretanju stanovništva prikazani su na sljedećem grafikonu.

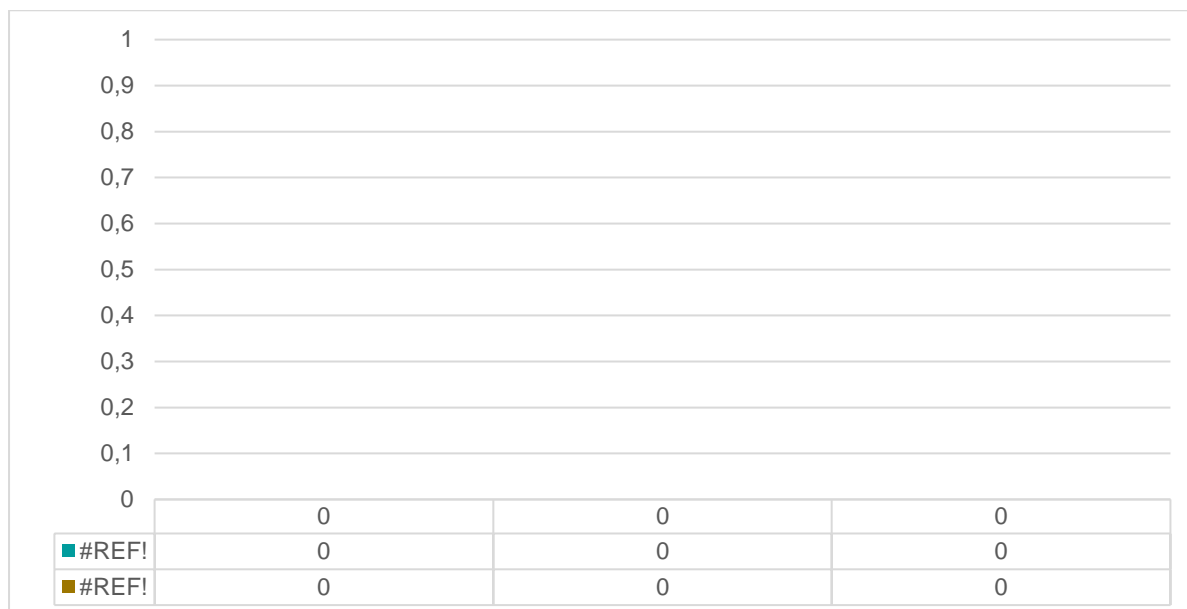
Grafikon 2. Prirodno kretanje stanovništva od 2014. do 2017. godine



Izvor: DZS

Pregledom dostupnih statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku uočeno je da je u 2017. godini sklopljeno ukupno 7 brakova, što predstavlja smanjenje za 1 sklopljeni brak u odnosu na 2016. godinu. U 2017. godini su dva braka završila razvodom. U razdoblju od 2015. do 2017. godine sklopljeno je ukupno 19 brakova, dok je u istom razdoblju zabilježeno ukupno 6 razvoda.

Grafikon 3. Pregled sklopljenih i razvedenih brakova na području Općine Kali



Izvor: DZS

1.2. GOSPODARSTVO

1.2.1. ANALIZA POSLOVNIH SUBJEKATA

Gospodarski razvitak Općine Kali uvjetovan je njezinim geografskim položajem i raspoloživim prirodnim resursima koji su dostupni na ovom području koji je omogućuju razvoj ribarstva, marikulture, poljoprivredne i turizma.

1.2.1.1. Trgovačka društva

Prema podacima FINA-e na području Općine Kali u 2018. godini su bila registrirana 52 trgovačka društva koja su zapošljavala 528 radnika te ostvarili neto dobit od 30.380.949 HRK. Promatrajući podatke vidljiv je pozitivan trend u ukupnom broju registriranih poslovnih subjekata, ostvarenih ukupnih prihoda te ostvarene neto dobiti. Unatoč rastu navedenih pokazatelja u promatranom razdoblju, u 2018. godini u Općini Kali je zabilježen najmanji broj zaposlenih te je on manji za 43 osobe u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 3. Trgovačka društva na području Općine Kali

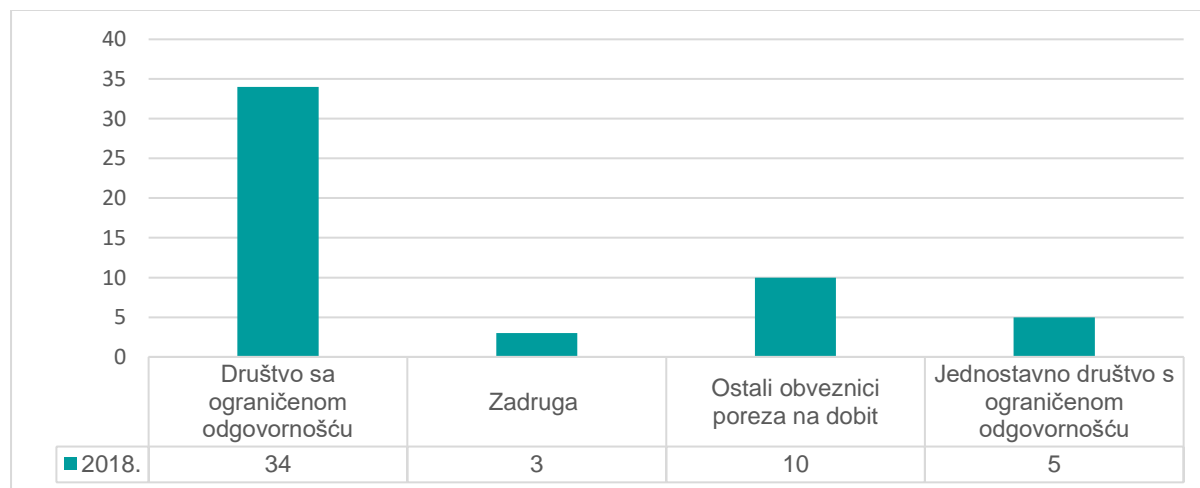
Godina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj trgovačkih društava	42	45	48	48	52
Broj zaposlenika	548	539	589	571	528
Ukupni prihodi	263.477.047	338.351.089	393.146.264	262.196.167	358.175.412
Neto dobit/gubitak	-25.542.685	17.513.939	21.758.480	9.101.872	30.380.949

Izvor: FINA

U promatranom razdoblju (Tablica 3.) broj trgovačkih društava se povećao za 10, odnosno za skoro 20 % u odnosu na prvu promatranu godinu. Navedeno povećanje broja poslovnih subjekata nije u pozitivnoj korelaciji s brojem zaposlenih. Naime, iako se broj poduzeća na području Općine povećava, broj zaposlenih pada pa je tako broj zaposlenih u 2018. godini manji nego u prvoj promatranom godini. No, navedeno nije utjecalo na poslovanje poslovnih subjekata kojima se ukupni prihodi povećavaju, a ujedno i ostvarena neto dobit koja je u 2018. godini bila najveća.

Prema ustrojbenom obliku na području Općine Kali najveći je broj trgovačkih društava registriran kao društvo s ograničenom odgovornošću, čak 34. Ostalo su ostali obveznici poreza na dobit, jednostavna društva s ograničenom odgovornošću te na području Općine djeluju 3 zadruge.

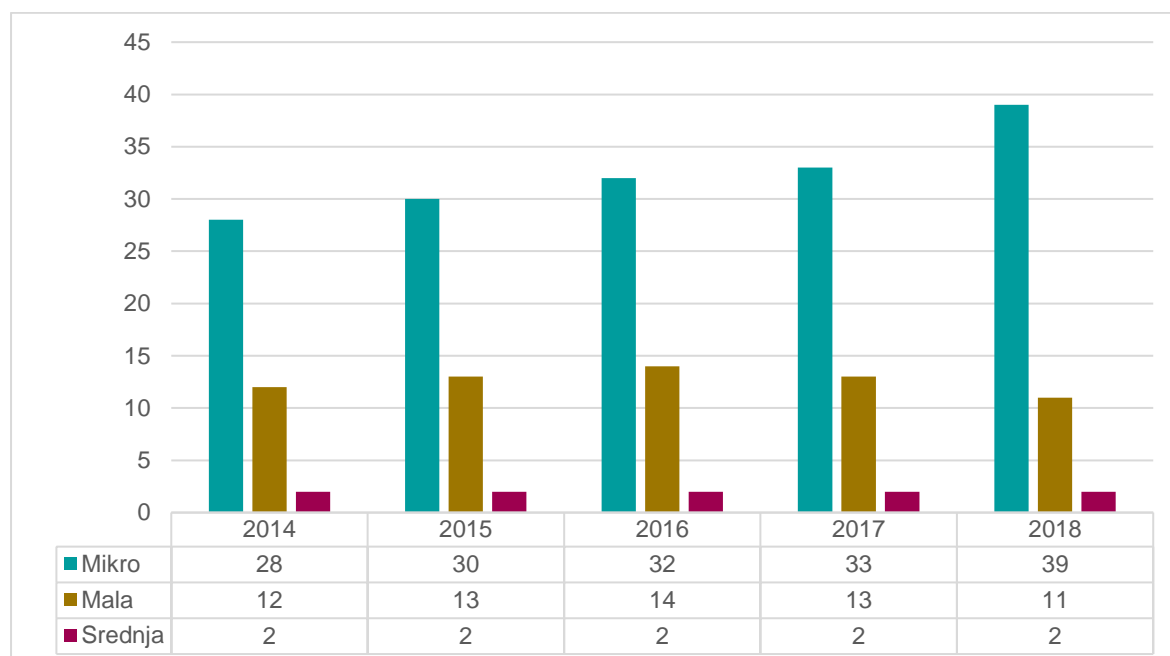
Grafikon 4. Trgovačka društva prema ustrojbenom obliku u 2018. godini



Izvor: FINA

Čak 75 % trgovačkih subjekata na području Općine Kali se nalazi u kategoriji mikro poduzeća što znači da imaju manje od 10 zaposlenih. Novih 6 mikro poduzeća je registrirano samo u 2018. godini što je rast od 15 % u odnosu na prethodnu godinu. Ostali poslovni subjekti su registrirani kao mala poduzeća koji je u 2018. godini bilo 11, te 2 srednja subjekta. Dva srednja poduzeća su Tuna Kali d.o.o. i R.Z. Omega 3. Na području Općine nema registriranih velikih poduzeća.

Grafikon 5. Trgovačka društva prema veličini



Izvor: FINA

Najčešće djelatnosti trgovačkih društava registriranih na području Općine Kali u proteklih pet godina su bile:

- Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo,
- Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala,
- Djelatnost pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane
- Građevinarstvo.

U promatranom razdoblju ukupan broj i struktura registriranih poslovnih subjekata s obzirom na djelatnosti nije se značajnije mijenjao. Glavna djelatnost u kojoj je registrirano skoro polovica trgovačkih društava je poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo. Također, vidljiv je blagi porast broja registriranih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane.

Prikaz detaljne strukture trgovačkih društava prema djelatnosti prikazana je u sljedećoj tablici.

Tablica 4. Broj trgovačkih društava prema područjima NKD-a

Djelatnost/godina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
33	22	21	21	21	21
Prerađivačka industrija	2	3	2	3	4
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1	1	2	2	2
Građevinarstvo	4	3	3	4	6
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	6	8	8	7	8

Djelatnost/godina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Prijevoz i skladištenje	1	2	3	3	2
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	4	4	4	4	6
Informacije i komunikacije	0	0	1	1	1
Poslovanje nekretninama	1	1	1	0	0
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1	2	2	2	1
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0	0	1	1	0
Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0	0	0	1
UKUPNO	42	45	48	48	52

Izvor: FINA

1.2.1.2. Obrtništvo

Na području Općine Kali u 2019. godini je bilo registrirano ukupno 52 obrta koja su imala status „U radu“. Velika većina obrta je djelatnost obavljala tijekom cijele godine, te su samo 4 obrta obavljali sezonsku djelatnost. Skoro polovica obrta je registrirana u djelatnosti ribarstvo te svi oni imaju status povlaštenog obrta, što znači da obrtnik svoju djelatnost smije obavljati isključivo na temelju povlastice koju izdaje nadležno ministarstvo (u ovom slučaju Ministarstvo poljoprivrede).

Tablica 5. Broj obrtnika prema području NKD-a, srpanj 2019.

Šifra NKD-a	Područje NKD-a	Broj obrtnika
3	Ribarstvo	24
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	1
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	1
41	Gradnja zgrada	1
43	Specijalizirane građevinske djelatnosti	2
47	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	6
50	Vodeni prijevoz	1
56	Djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića	5
69	Pravne i računovodstvene djelatnosti	3
79	Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima	2
96	Ostale uslužne djelatnosti	6

Izvor: Obrtni registar

1.2.1.3. Institucije za podršku poduzetništvu

Gospodarske zone

Prostornim planom Općine Kali izdvojeno je građevinsko područje koje je namijenjeno smještaju specifičnih funkcija koje veličinom i strukturom odudaraju od naselja. Planom je određena gospodarska namjena za sljedeće namijene:

- Proizvodna namjena: I – industrijska i zanatska Vela Lamjana: brodogradilište - manja brodogradnja, suha marina, servisiranje brodova i jahti, obrti, kao i sadržaji poslovne namjene – K – uslužna, komunalno-servisna: ribarska luka, skladištenje i pakiranje ribe, ostala proizvodnja i djelatnosti vezane uz ribarske luku, servisne djelatnosti za uzgoj ribe, burza ribe, benzinska postaja, komunalni servisi i slične djelatnosti vezane za osnovnu djelatnost ribarske luke ne veći od 100 m² u tlocrtu (osim burze ribe).

- Ugostiteljsko-turistička namjena: T1 – Otić, T2 – Vela Lamjana, Mala Lamjana.
- Infrastrukturni koridor (IS) servisni i infrastrukturnu dijelovi ribarske luke za iskrcaj i pretovar ribe.

Za gospodarsku namjenu Prostornim planom Općine planirano je 45,8 ha površine odnosno 4,88 % ukupne površine Općine. Za uslužne i komunalno-servisne djelatnosti te burzu ribe namijenjeno je 23,8 ha, a za brodogradilište 9,00 ha. Turizam i ugostiteljstvo je planirano na ukupno 13 ha od čega za hotel je namijenjen 1 ha, a turističko naselje 12 ha.

Za razliku od T1 i T2 zona, na kojima nije nikad bilo značajnih investicija, na području gospodarske zone Vela Lamjana postoji značajna gospodarska aktivnosti. Zona je kvalitetno infrastrukturno opremljena, povezana državnom cestom DC – 110 preko županijske ceste LC-63099, ima riješenu vodoopskrbu, elektroenergetsku mrežu i telekomunikacije. Gospodarska zona Vela Lamjana je specifična u odnosu na kopnene poslovne zone jer se poslovna aktivnost najviše oslanja na pomorstvo (brodoremontno brodogradilište Nauta Lamjana) i ribarstvo (Kali tuna d.o.o.) uz gospodarski subjekt iz građevinarstva – Kali gradnja d.o.o.

Glavna djelatnost poduzeća Nauta Lamjana d.d. je servis jahti, jedrilica, glisera ribarskih i ostalih brodova i opreme. Poduzeće posjeduje dugogodišnje iskustvo te infrastrukturu, opremu i znanje o remontu brodova što im omogućuje pružanje kompletne usluge prilikom remonta borda. Značajan gospodarski subjekt je i građevinska tvrtka Kali gradnja d.o.o. koja izvodi većinu velikih građevinskih radova i zahvata na otoku Ugljanu i Pašmanu.

Veliki gospodarski subjekt koji djeluje na području Općine je tvrtka Cromaris d.d. sa svojim pogonom u uvali Mala Lamjana. Iako tvrtka ima sjedište na području Zadra, uvelike je značajan njezin utjecaj na razvoj gospodarstva Općine Kali. Kopnena proizvodna infrastruktura za daljnji razvoj ove poslovno – proizvodne zone definirana je Urbanističkim planom uređenja – UPU 3 Mala Lamjana. Od ukupnog uzgojnog kapaciteta od 12.000 tona, 2.550 tona godišnjeg uzgoja bijele morske ribe se nalazi na području lokacije Lamjana. Tvrtka na tom području zapošljava 50 radnika.

1.2.1.4. Zadruge

Na području Općine Kali registrirane su ukupno dvije ribarske zadruge te jedna poljoprivredna.

Ribarske zadruge Omega 3 i Ribarska sloga su registrirane na području Općine te im je primarna djelatnosti ulov male plave ribe (srdela i incuna). RZ Omega okuplja 16 zadrugara koji posjeduju flotu od 21 broda (plivarice) te imaju značajan udio u cjelokupnom hrvatskom ribolovu, a posebice s plivaricom srdelom gdje sudjeluju s preko 20 % u ukupnom nacionalnom ulovu male plave ribe. RZ Ribarska sloga je najstarija ribarska zadruga u Hrvatskoj koja okuplja 11 ribara s 11 ribarica te je trenutno otvoren stečajni postupak zbog nepodmirenih obveza.

Poljoprivrednu zadrugu Maslina Kali su osnovali kaljski maslinari koji se bave proizvodnjom maslinovog ulja. Zadruga posjeduje moderno opremljenu uljaru za preradu maslina u mjestu te pekarnu kruha.

1.2.2. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

1.2.2.1. Poljoprivreda

Poljoprivreda u Općini Kali isključivo je vezana uz maslinarstvo. Skoro čitavo nenaseljeno područje Općine je prekriveno stoljetnim maslinicima koji broje oko 180.000 stabala od čega se obrađuje samo trećina. Prema podacima APPRRR ukupna obradiva poljoprivredna površina na području Općine Kali iznosi 50,55 ha te predstavlja zanemariv udio u ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta Zadarske županije. Gotovo se čitavo poljoprivredno zemljište na području Općine nalazi pod maslinama. Osim maslina zanemarivi su udjeli ostalih vrsta poljoprivrednog zemljišta poput oranica, krških pašnjaka i miješanih trajnih nasada.

Tablica 6. Pregled poljoprivrednih površina na području Općine Kali

Vrsta poljoprivrednog zemljišta	Općina Kali		Zadarska županija	
	Površina ARKOD parcela (ha)	Broj ARKOD parcela	Površina ARKOD parcela (ha)	Broj ARKOD parcela
Oranica	0,3	5	6 084,02	15 341
Krški pašnjaci	0,06	2	20 594,71	12 815
Maslinik	50,07	494	3 243,68	14 227
Miješani trajni nasadi	0,07	1	244,62	1 060
Ukupno	50,55	503	38 105,39	61 224

Izvor: APPRRR

Ukoliko se promatraju poljoprivredne površine na području Općine Kali može se uočiti da dominiraju gospodarstva koja obrađuju male parcele čija je prosječna površina oko 0,1 ha. Iz tablice 7. je vidljivo da postoje samo dva gospodarstva koja obrađuju površine veće od 3 ha. Kada se zbroji ukupna površina poljoprivrednih površina iz tablice 6. te ona iz tablice 7. rezultat je znatno veći od stvarnog broja ARKOD parcela na analiziranom području jer pojedina parcela može imati više upotreba¹.

Tablica 7. Broj poljoprivrednih gospodarstava i ARKOD parcela prema grupama s obzirom na ukupnu površinu ARKOD parcela (ha) poljoprivrednika na području Općine Kali

	<3	>=3 i <20	>=20 i <100	>=100 i < 1.500	Ukupno
Broj PG	117	1	0	1	119
Broj parcela	433	10	0	24	467
Površina (ha)	45,18	3,87	0	130,71	179,76

Izvor: APPRRR

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredu, ribarstvu i ruralnom razvoju u 2018. godini na području Općine Kali registrirano je ukupno 120 poljoprivrednih gospodarstava koja čine 1,55 % svih poljoprivrednih gospodarstava Zadarske županije. Većina poljoprivrednih gospodarstava su obiteljska poljoprivredna gospodarstva kojih je ukupno 117 što čini 97,5 % ukupnog broja. Na području Općine registrirana su i 2 trgovačka društva te jedna poljoprivredna zadruga.

Tablica 8. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu nositelja na području Općine Kali i Zadarske županije

Područje/kategorija	Obiteljsko gospodarstvo	Obrt	Ostali	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
Broj PG-a u Općini Kali	117	0	0	2	1	120
Broj PG-a u Zadarskoj županiji	7 556	51	10	85	24	7 726

¹ ARKOD je nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj

Izvor: APPRRR

Većina poljoprivrednih gospodarstava na području Općine nema članove odnosno većinu PG-ova čine samo nositelji. Analizom dostupnih podataka dobivenih od Agencije za plaćanje u poljoprivredu, ribarstvu i ruralnom razvoju uočeno je da broj članova poljoprivrednih gospodarstava u Općini Kali iznosi 19 što je 0,4% ukupnog broja članova na području Županije. Osim poljoprivrednih gospodarstava samo s nositeljem, djeluje i 14 gospodarstava s 1 članom te po jedno gospodarstvo s dva i tri člana.

Tablica 9. Broj članova na poljoprivrednim gospodarstvima u Općini Kali i Zadarskoj županiji

Broj članova na poljoprivrednom gospodarstvu	Kali		Zadarska županija		
	Broj PG-ova	Broj članova	Broj članova na poljoprivrednom gospodarstvu	Broj PG-ova	Broj članova
0	101	0	0	40429	0
1	14	14	1	2 059	2 059
2	1	2	2	701	1 402
3	1	3	3	287	861
4	0	0	4	67	268
5	0	0	5	12	60
7	0	0	7	1	7
Ukupno:	117	19	Ukupno:	7 556	4 657

Izvor: APPRRR

Analizirajući podatke o obrazovnoj strukturi nositelja poljoprivrednih gospodarstava njih 32,50 % ima srednju stručnu spremu, 20,50 % ima završenu osnovnu školu, 10,25 % nema završenu osnovnu školu te 4,25 % ima fakultetsku naobrazbu. Za ostala gospodarstva podaci ne postoje. Za dva trgovačka društva ne postoje podaci, a upravitelj zadruge koja je registrirana na području Općine ima srednju stručnu spremu.

Tablica 10. Školska sprema nositelja / odgovorne osobe poljoprivrednog gospodarstva

Vrsta PG-a/stručna sprema		Nositelj/odgovorna osoba
Obiteljsko gospodarstvo	Fakultet	5
	Nema podataka	29
	Nezavršena osnovna škola	12
	Osnovna škola	24
	Srednja škola	38
	Viša škola	9
Trgovačko društvo	Fakultet	0
	Nema podataka	2
	Nezavršena osnovna škola	0
	Osnovna škola	0
	Srednja škola	0
	Viša škola	0
Zadruga	Fakultet	0
	Nema podataka	0
	Nezavršena osnovna škola	0
	Osnovna škola	0
	Srednja škola	1
	Viša škola	0

Izvor: APPRRR

Prema dobnoj strukturi nositelja poljoprivrednih gospodarstva prevladavaju osobe starije od 65 godina. Čak njih 90 je starije od 65 godine što je 75 % ukupno registriranih gospodarstava. Slijede nositelji između 61-64 godine kojih ima 14 što je 11,66 %, te nositelji između 56-60 godina i 51-55 godina koji je po 6 u svakoj dobnoj skupini. Mlađih od 40 je samo četvero.

Nepovoljna dobna struktura nositelja poljoprivrednih gospodarstava slijedi i trendove zastupljene i na županijskoj razini što prikazuje sljedeća tablica.

Tablica 11. Dob nositelja poljoprivrednih gospodarstava

Dob nositelja	Kali	Zadarska županija
< 41	4	536
41 - 45	0	275
46 - 50	0	351
51 - 55	6	555
56 - 60	6	561
61 - 64	14	480
> 65	90	1 958

Izvor: APPRRR

Promatrajuću analizirane podatke može se zaključiti kao poljoprivrednu proizvodnju karakteriziraju ekstenzivna proizvodnja u kojoj prevladavaju male i rascjepkane poljoprivredne površine na kojima se većinom uzgajaju masline. Također, analizom obrazovne i dobne strukture vidljivo je da prevladavaju nositelji starije životne dobi koji većinom imaju osnovnu ili srednju stručnu spremu, a ukupne poljoprivredne površine koje se nalaze na području Općine su zanemarive u odnosu na ukupne površine koje se nalaze u Zadarskoj županiji.

1.2.2.2. Stočarstvo

Stočarstvo na području Općine Kali nije razvijeno te ne postoje prirodne pretpostavke za razvoj stočarstva kao primarne poljoprivredne djelatnosti. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede na području Općine je bilo jedno gospodarstvo koje je imalo 14 koza. Na području Zadarske županije ukupno je evidentirano 14.415 grla koza te je njihov udio koji su u Kalima zanemariv. Druge kategorije životinja na području Općine Kali nisu registrirane.

1.2.2.3. Šumarstvo

Prema podacima Hrvatskih šuma, Uprava šuma podružnice Split, Šumarija Zadar, na području Općine Kali šume su prema namjeni kategorizirane kao zaštitne. Obrasla površina prema Programu gospodarenja za gospodarsku jedinicu „Zadarski otoci“ za razdoblje 01.01.2015. do 31.12.2024. godine razvrstana je u uređajne razrede makija i garig. Drvnih zaliha i prirasta na području Općine Kali nema, a etat nije propisan.

Na području Općine Kali nalazi se ukupno 120,30 ha obraslog šumskog zemljišta.

Tablica 12. Posjedovno stanje površina šuma i šumskih zemljišta

	Republika Hrvatska	Općina Kali	Mjesna zajednica	Ukupno
				ha
Područje Općine Kali	111,7924	4,2340	1,2759	120,3023

Izvor: Hrvatske šume d.o.o.

Tablica 13. Vlasničko stanje površina šuma i šumskih zemljišta

	Republika Hrvatska	Nema podataka u ZK	Ukupno
			ha
Područje Općine Kali	119,0264	1,2759	120,3023

Izvor: Hrvatske šume d.o.o.

Prema posjedovnom stanju površina šuma i šumskih zemljišta 111,79 ha se nalazi u posjedu Republike Hrvatske što je skoro 93 % ukupnih površina, dok se u vlasništvu države nalazi čak 99 % ukupnih površina šuma i šumskih zemljišta. Ostala površina šuma i šumskih zemljišta je u posjedu Općine Kali (4,23 ha) te Mjesne zajednice (1,27 ha) za čijom površinom nema podataka o vlasničkom stanju u zemljišnim knjigama.

1.2.2.4. Ribarstvo

Ribarstvo u Općini ima veoma dugu tradiciju i po tome je mjesto najviše i poznato. Ribarstvo i marikultura predstavljaju dominantan izvor prihoda većini stanovništva te zapošljava najveći broj stanovnika Općine Kali. Kali su bogate ribolovnom tradicijom, brojnom i dobro opremljenom flotom, razvijenom marikulturom te ga se s pravom naziva najribarskijim mjestom u Hrvatskoj.

Tablica 14. Poduzeća registrirana za djelatnost A03 u 2018. godini prema NKD-u

Djelatnost		Broj tvrtki			
Šifra	Naziv	Mikro	Malo	Srednje	Ukupno
A03	Ribarstvo	6	4	2	11
A031	Ribolov	4	4	1	9
A0311	Morski ribolov	4	4	1	9
A032	Akvakultura	2	0	1	0
A0321	Morska akvakultura	2	0	1	3

Izvor: Poslovna Hrvatska

U Tablici 14. je prikazan broj registriranih poduzeća u djelatnosti A03 Ribarstvo sa sjedištem u Općini Kali prema podacima Poslovne Hrvatske. U 2018. godini je na području Općine registrirano ukupno 11 poduzeća u djelatnosti ribarstva od čega 6 mikro, 4 mala te 2 srednja poduzeća. Ukupno 9 poduzeća je registrirano za morski ribolov, a 3 za morsku akvakulturu. Gledajući ukupni broj poduzeća oni čine 20 % svih registriranih poduzeća na području Općine.

Osim poduzeća, na području Općine registrirano je 24 obrta koji se bave ribarstvom.

Tablica 15. Obrtnici na području Općine Kali registrirani za djelatnost ribarstva u 2019. godini

Šifra NKD-a	Područje NKD-a	Broj obrtnika
3	Ribarstvo	24

Izvor: Obrtni registar

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, Uprave ribarstva u 2018. godini na području Općine Kali bilo je prijavljeno 61 ribara koji obavljaju gospodarski ribolov.

Osim poduzeća i obrta, na području Općinu djeluju i dvije već spomenute ribarske zadruge, RZ Omega 3 i RZ Ribarska sloga.

Iz navedenih podataka je vidljivo da je sektor ribarstva na području Općine dominantna djelatnost koja se temelji na dugoj tradiciji i bogatom iskustvu u ribolovu s više od 100 godina ribarenja Jadrana, Mediterana, ali i svjetskih oceana.

Tablica 16. Ulov ribe brodova registriranih na području Općine Kali u tonama

Vrsta ribe	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Bijela riba	10,6	13,1	16,8	24,2	18,9
Plava riba (krupna)	25,1	0,9	1,9	5,9	5,9
Mala plava riba	8 650,2	7 590,9	8 067,0	7 787,8	6 771,5
Hrskavičnjače	0,2	0,6	0,5	0,7	0,6
Rakovi			1,4		
Ukupno	8 689,6	7 609,3	8 090,8	7 821,9	6 798,4

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede brodovi registrirani na području Općine Kali najviše love malu plavu ribu. U promatranom razdoblju vidljiv je značajan pad izlova male prave ribe s 8.650,2 tone na 6 771,5 tona što je smanjenje za oko 22 %. Ulov ostalih kategorija ribe varira iz godine i godinu te ne predstavlja značajniji udio u ukupnom ulovu ribe na području Općine.

U Kalima je stacionirana jedna od najjačih ribarskih flota na Jadranu u čijem je sastavu 30-tak suvremenih brodova od 20-40 metara specijaliziranih za lov plave ribe (srdela, incuna i tuna). Prema podacima Ministarstva poljoprivrede najznačajniji udio od oko 50 % čine plivaričari koji su namijenjeni upravo izlovu male plave ribe (srdela i incuna) koji čine 99 % ukupnog ulova. U promatranom razdoblju broj plivaričara se smanjio s 21 na 17 te je smanjeni broj registriranih plovila rezultirao i smanjenim ulovom ribe na području Općine. Osim plivaričara, u 2018. godini je na području Općine bilo registrirano 3 kočarice, 6 plovila za lov mrežama stajaćicama, 7 plovila za lov parangalima te 4 višenamjenska plovila. Ukupno je bilo registrirano 34 plovila što je pad od 17 % u odnosi na 2014. godinu.

Tablica 17. Segmentacija plovila za obavljanje gospodarskog ribolova na moru na području Općine Kali

Vrsta plovila	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Kočari	2	5	4	4	3
Plivaričari	21	21	20	20	17
Plovila za lov mrežama stajaćicama	8	8	6	5	6
Plovila za lov parangalima	8	2	5	7	7
Višenamjenska plovila	2	4	2	4	4
Ukupno	41	40	37	37	34

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva

Pored ribarstva osamdesetih godina prošlog stoljeća na području Općine započeo je i razvoj marikulture kroz tvrtku Cenmar koja je u kaljskoj uvali Mala Lamjana tih godina otvorila ribogojilište i pokrenula kavezni uzgoj bijele ribe (brancina i orade). Tvrtku je preuzela Adris grupa, današnji Cromaris, te nastavila ulaganje u modernizaciju ribogojilišta i značajno povećanje kapaciteta uzgoja.

Kavezni uzgoj tuna su prvi pokrenuli hrvatski iseljenici iz Australije početkom devedesetih godina kroz tvrtku Kali Tuna. Uzgoj se pokazao uspješnim i u sljedećim godinama se nastavio razvijati po broju kaveza i kapacitetu te se danas Kali Tuna svrstava među najuspješnija poduzeća koja se bave ovom djelatnošću uvelike pridonoseći udjelu u hrvatskom izvozu. Kali Tuna ima modernu hladnjaču i servis opreme u uvali Vela Lamnjana, a kavezima s tunama se nalaze na zapadnoj, nenaseljenoj strani otoka Ugljana.

Iako na području Općine postoje brojni subjekti iz ribarskog i uzgojnog sektora, prerađivačka industrija nije dovoljno razvijena. Naime, glavne investicije u pogone za preradu ribe ribara iz Kali realizirane su na području zadarskog zaleđa. Jedini pogoni za preradu ribe na području Općine su mali obiteljski obrti poput obrta za preradu Šiš-Mar, obrt Moćun, obrt Čedo Školjarev. Iz navedenih podataka može se zaključiti da se riboprerađivački sektora na području Općine nalazi u osjetljivoj razdoblju jer su pogoni relativno zastarjeli, broj plovila i ulov su u opadanju, a konkurencija jača. Naime, iako se očekivalo da će otvaranjem prvih EU natječaja mnoga poduzeća i obrti iz sektora ribarstva realizirati svoje projekte u gradnju novih proizvodno-prerađivačkih pogona na području gospodarske zone Vela Lamjana, investicije su realizirane na drugim područjima prvenstveno zbog cijene zemljišta te veličine parcela u zonama.

Na području Općine nalazi se jedna iskrcajna luka – Vela Lamjana te je ona najznačajnija za iskrcaj ribe. Ribarskim brodovima na raspolaganju, osim mogućnosti iskrcaja ribe, i moderna hladnjača koje se nalazi u luci. Ribarska luka Vela Lamjana smještena je u istoimenoj uvali te je započela s radom 2002. godine. U ribarskoj luci je izrađena obala u duljini od 245 metara uz koju pristaju i borave ribarski brodovi. Uz obalu se nalazi manipulativni plato za iskrcaj ribe

i deponiranje ribarske opreme. Područje ribarske luke Vela Lamjana je pod nadležnošću Lučke uprave Zadar te se razvrstava kao luka od osobitog (međunarodnog) gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku.

S obzirom na značaj i intenzitet ribarstva, nametnula se potreba za realizacijom projekta proširenja i modernizacije ribarske luke. Lučka uprava Zadar je pokrenula postupak izgradnje i dogradnje ribarske luke kojom je planirana dogradnja operativnog gata, dogradnja obale za prihvat ribarskih brodova, dogradnja dužobalnog gata za prihvat plovila te opskrba prometnica između obale za prihvat ribarskih brodica te novoplanirane površine za odlaganje ribarske opreme. Za navedeni projekt Lučkoj upravi Zadar kao Korisniku dodijeljena je potpora u ukupnom iznosu od 36.843.281,25 kuna s PDV-om te je to trenutno najveća investicija na području Općine Kali. Radovi na izgradnji ribarske luke Vela Lamjana službeno su počeli u ožujku 2019. godine, a krajnji rok završetka radova je 18 mjeseci.

1.2.3. TURIZAM

Općina Kali jedno od rijetkih mjesta na Jadranskoj obali u kojoj turizam ima sporednu ulogu. Naime, orijentiranost na ribarstvo i marikulturu rezultirala je slabim razvojem turizma iako na području Općine postoje sve pretpostavke za snažan razvoj turizma. Glavne pretpostavke za razvoj turizma leže u činjenici da na prostoru Općine postoje brojni turistički resursi koji se mogu iskoristiti za snažniji razvoj.

Glavna prednost je svakako odlična prometna povezanost s Gradom Zadrom trajektnim linijama koje su učestale čime se olakšava dolazak na otok. Također, odlična cestovna i zračna povezanost omogućuju nesmetan razvoj turizma na području Općine Kali. Glavni turistički resursi su svakako čisto kristalno more čije je kvaliteta ocjenjena kao „izvršna“ te razvedena obala. Osim kristalnog mora, unutrašnjost Općine karakterizira očuvana i netaknuta priroda, puna mediteranski pejzaža, šuma, maslinika, makije i suhozida. Unutrašnjosti dominiraju vrhovi Pelegrin, Veli Vrh, Orjak, Kobiljak.

Općina Kali je tipično dalmatinsko mjesto koje karakteriziraju male, uske uličice omeđene kamenim kućama, smješteno na brežuljku s kontinuitetom življenja iz doba prapovijesti preko antike, srednjeg i novog vijeka do danas. Smješteno je između dvije luke na sjevero-istoku, pa sve do prelijepih uvala Lamjana na jugo-zapadu. U samom centru mjesta ističe se jednobrodna barokna župna crkva Sv. Lovre, zaštitnika Kali, izgrađena na temeljima ranijih objekata čemu svjedoče tragovi postojanja antičkog objekta. Izvan mjesta nalazi se romaničko-gotička crkva iz 14. st., Kapelica Sv. Pelegrina, gdje je pronađen jedna od desetak predromaničkih pluteja na istočnoj obali Jadrana. Kali je, također, poznat po drevnom glagoljaštvu te Kualjskom govoru. Naime, glagoljica je ostala u najdužoj uporabi u crkvenim knjigama (do 1873. godine), mjesto je dalo 82 glagoljaša, a u Župi je sačuvano osam glagoljskih kodeksa. Jedan od najstarijih na jadranskim otocima je „Libar godov“, a prigodno se i danas pjeva „Glagoljaška pučka pjevna misa“. Kualjski govor je specifičan čakavski dijalekt koji se ističe autentičnim vokalskim sustavom te prepoznatljivim ritmom i intonacijom. U mjestu se nalazi i knjižnica, utemeljena 1983. godine s bogatom zbirkom s oko 15.000 svezaka.

Osim kulturnih spomenika, svoj turistički razvoj Općina Kali zasniva i na prirodnoj baštini. Gotovo čitavo nenaseljeno područje općine prekrivaju stoljetni maslinici. Bogata tradicija maslinarstva, zajedno s dugom tradicijom ribarstva i marikulture, omogućuje razvoj gastronomskog turizma.

Također, brdoviti, ali pitomi tereni sa brojnim stazama izuzetno su pogodni kako za šetnje tako i za vožnju biciklom. Općina Kali dio je otočkog sustava od 22 pješačkih staza od kojih 7 prolazi kroz općinu, te 16 biciklističkih od kojih 6 prolazi kroz općinu. Staze su obilježene, različite dužine i težine te prolaze unutrašnjim i obalnim dijelom, ali im nedostaju elementi turističke interpretacije. Ukupna dužina ruta je 30 km, prolazi kroz mjesta Kali-Preko-Kukuljica

te je dio glavne državne biciklističke rute Gr. Slovenija-Rijeka-Zadar-Split-Dubrovnik-gr. Crne Gore i dionice Jadranskog arhipelaga.

Glavna turistička manifestacija za vrijeme ljetnih mjeseci su „Kualjske ribarske noći“ koja je najstarija fešta koja se održava na otvorenom. Stanovnici u Kalima su od davnina vezani za ribe i ribarenje stoga tijekom ovih večeri stvori poseban ribarski, mediteranski ugođaj koji obogati turističku ponudu mjesta.

Na području Općine Kali 180 privatnih iznajmljivača je u 2018. godini imalo registrirano 753 ležaja koji su raspoređeni u vilama, privatnim apartmanima i sobama. Najveći broj objekata je registriran u kategoriji tri zvjezdice te oni čine 73 % svih smještajnih kapaciteta. Slijede 34 smještajne jedinice s dvije zvjezdice, 8 s četiri te 7 s jednom zvjezdicom. Analizira li se promatrano razdoblje vidljiv je ukupni porast broja ležaja te je on u odnosu na 2014. godinu povećana za 28,5 %. Na području Općine nema hotela, hostela, kampova i sl.

Tablica 18. Smještajni kapaciteti i ostvareni broj noćenja

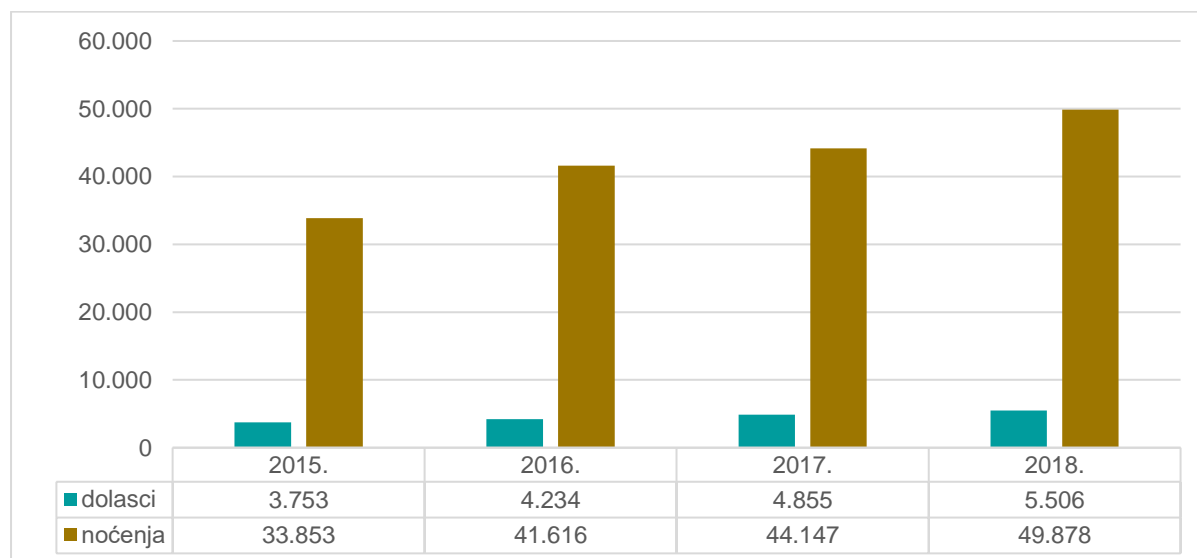
Tip smještaja	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1*	9	7	7	7	7
2*	31	34	30	33	34
3*	88	104	110	126	131
4*	2	3	7	8	8
5*	0	0	0	0	0
Broj ležaja	538	610	634	726	753

Izvor: Turistička zajednica Općine Kali

Prema podacima Turističke zajednice Općine Kali prisutan je kontinuiran rast broja ostvarenih dolazaka i noćenja za razdoblje 2015. – 2018. godine te je zabilježeno 5.506 dolazaka i 49.878 noćenja.

Detaljan prikaz ostvarenih dolazaka i noćenja prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 6. Ostvareni dolasci i noćenja na području Općine u razdoblju 2015. - 2018.



Izvor: TZ Kali

Prema kategoriji gostiju dominiraju strani turisti kojih je 5,5 puta više nego domaćih te su u 2018. godini ostvarili oko 85 % ukupnih dolazaka te oko 80 % ukupnih noćenja. Prosječan broj noćenja po stranom turistu oko 8,5 dana, dok domaći ostaju prosječno oko 9,1 dan.

U nastavku su prikazani podaci o ostvarenim dolascima i noćenjima turista po zemljama podrijetla od 2015. do 2018. godine. Najveći broj stranih dolazaka ostvarili su turisti iz sljedećih država: Slovenija (1 273), Njemačka (817), Poljska (401), Češka (370) i Slovačka (307).

Detaljan prikaz ostvarenih dolazaka i noćenja turista po zemljama podrijetla prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 19. Dolasci i noćenja turista po zemljama podrijetla

Zemlja/godina	2015.		2016.		2017.		2018.	
	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja
Ukupno	3 753	33 853	4 234	41 616	4 855	44 147	5 506	49 878
Albanija	0	0	0	0	1	4	0	0
Austrija	157	1 613	181	1 560	174	1 455	266	2 037
Belgija	45	262	262	568	27	228	43	291
Bjelorusija	2	14	0	0	0	0	4	28
BiH	22	211	29	341	57	769	66	827
Bugarska	1	4	0	0	0	0	16	85
Crna Gora	0	0	0	0	4	40	0	0
Češka	370	2 912	260	2 234	323	2 730	370	2 982
Danska	22	170	16	101	42	315	20	111
Estonija	0	0	2	6	0	0	0	0
Finska	1	5	0	0	0	0	6	36
Francuska	194	1 558	136	1 293	142	1 194	126	870
Irska	8	78	1	3	15	109	15	74
Italija	160	1 281	148	1 341	197	1 451	196	1 495
Letonija	0	0	0	0	3	18	3	21
Litva	0	0	1	4	27	135	5	40
Luksemb.	2	10	4	28	0	0	2	16
Mađarska	146	1 065	148	1 052	151	884	266	1 833
Makedon.	25	357	19	297	18	439	37	521
Nizoz.	43	273	39	250	22	148	49	329
Norveška	47	437	30	230	12	52	19	106
Njemačka	536	5 671	628	7 249	776	7 658	817	8 295
Poljska	238	2 094	285	2 581	394	3 326	401	3 301
Portugal	7	152	0	0	2	2	1	3
Rumunj.	16	127	31	184	34	200	37	370
Rusija	11	93	15	147	17	161	21	161
Slovačka	235	1 834	265	2 151	297	2 380	307	2 505
Slovenija	883	7 655	960	8 793	1 175	10 373	1 273	11 244
Srbija	18	192	33	388	31	284	62	710
Španjol.	3	32	3	19	7	24	13	148
Švedska	47	417	46	318	29	240	26	178
Švicarska	11	152	19	313	15	129	20	175
Turska	0	0	5	35	0	0	0	0
Ujedinjena Kraljevina	10	65	25	165	80	429	65	387
Ukrajina	24	204	27	335	15	112	7	48
Ostale europske zemlje	0	0	2	16	4	32	3	51
Južnoafr. Rep.	0	0	5	20	4	28	2	7
Tunis	1	5	0	0	0	0	0	0
Ostale afr. zemlje	1	14	6	36	1	17	6	29
Kanada	0	0	6	102	12	85	21	86
SAD	11	61	15	86	12	44	48	191
Brazil	0	0	4	24	0	0	1	7
Čile	0	0	0	0	0	0	1	4
Meksiko	0	0	0	0	1	7	0	0
Ostale zemlje Južne i Srednje Amerike	1	10	0	0	3	16	1	5
Indija	1	2	0	0	0	0	1	8
Izrael	2	8	2	6	0	0	0	0
Japan	0	0	12	367	1	7	1	4

Zemlja/godina	2015.		2016.		2017.		2018.	
	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja
Kazahstan	1	20	0	0	0	0	0	0
Kina	3	6	4	24	0	0	10	25
Tajland	1	4	0	0	0	0	0	0
Tajvan	0	0	0	0	0	0	0	0
Ujedinjeni Arapski Emirati	0	0	0	0	0	0	4	32
Ostale azijske zemlje	0	0	1	10	3	24	1	5
Australija	15	147	10	38	17	94	11	71
Novi Zeland	0	0	2	12	2	8	5	14

Izvor: TZ Kali

Turistička aktivnost gotovo je u potpunosti koncentrirana u vrijeme ljetne, kupališne sezone te je visoka sezonalnost glavno obilježje turističkog poslovanja u Kalima.

Razlog sezonalnosti je jako skromna ugostiteljska ponuda koja se svodi na nekoliko caffè barova koji poslužuju samo pića te na par konoba, restorana, pizzerija i snack bar, od kojih dio posluje samo ljeti. Određenu prepoznatljivost je stekao „Srdela snack“ zahvaljujući svojim jednostavnim jelima od isključivo plave, lokalno ulovljene i svježe ribe kao i radi lokacije u staroj, autentičnoj ribarskoj luci. Iako u Općini postoji potencijal razvoja seoskog turizma, prvenstveno zbog značajne proizvodnje maslinovog ulja, na području nema registriran nekakav sadržaj koji se odnosi na eko, ruralni ili seoski turizam. Također, nije razvijen ni vinski turizam jer na području Općine ne postoje pretpostavke za razvoj vinogradarstva.

Nositelj glavnih promotivnih i informativnih aktivnosti na razini destinacije je Turistička zajednica općine Kali koja je ograničena financijskim i ljudskim resursima. Također, u općini Kali nema registriranih turističkih agencija koje bi gostima omogućile posredovanje u najmu smještaja, organizaciji izleta ili iznajmljivanje rekreacijske opreme i bordova.

1.2.4. TRŽIŠTE RADA

Na području Općine Kali, prema službenom popisu stanovništva iz 2011. godine je evidentirano 562 zaposlenih osoba.

Podaci iz sljedeće tablice prikazuju strukturu stanovništva na području Općine Kali prema njihovom položaju u zaposlenju i prema njihovoj starosnoj dobi. Statistika ukazuje da je najviše zaposlenih osoba u dobi od 30 do 35 godine. Najveći broj stanovnika prema položaju zaposlenih čini kategorija zaposlenih u kojoj je evidentirano 488 osoba. Od ukupnog broja zaposlenika ovoga područja u kategoriji samozaposlenih je 109 osoba.

Tablica 20. Zaposleni stanovnici prema starosti i položaju u zaposlenju

Starost	Ukupno	Zaposlenici	Samozaposleni		Pomažući članovi obitelji	Ostale zaposlene osobe	Nepoznato
			Poslodavci	Osobe koje rade za vlastiti račun			
Ukupno	562	488	48	23		2	1
15-19	9	9	0	0	0	0	0
20-24	38	36	1	0	0	0	1
25-29	78	76	0	2	0	0	0
30-34	80	68	9	3	0	0	0
35-39	67	62	3	2	0	0	0
40-44	57	47	8	2	0	0	0
45-49	77	63	9	5	0	0	0
50-54	71	62	6	2	0	1	0

Starost	Ukupno	Zaposlenici	Samozaposleni		Pomažući članovi obitelji	Ostale zaposlene osobe	Nepoznato
			Poslodavci	Osobe koje rade za vlastiti račun			
55-59	62	51	7	3	0	1	0
60-64	22	13	5	4	0	0	0
65 i više	1	1	0	0	0	0	0

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godine

Najveći broj zaposlenih na području Općine je u djelatnosti Poljoprivrede, šumarstva i ribarstva s ukupno 266 zaposlenih odnosno 47,33 % ukupnog broja zaposlenih. Sljedeća djelatnost je trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala. Detaljniji pregled zaposlenih prema djelatnostima je dan u sljedećoj tablici.

Tablica 21. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu, popis 2011. godine

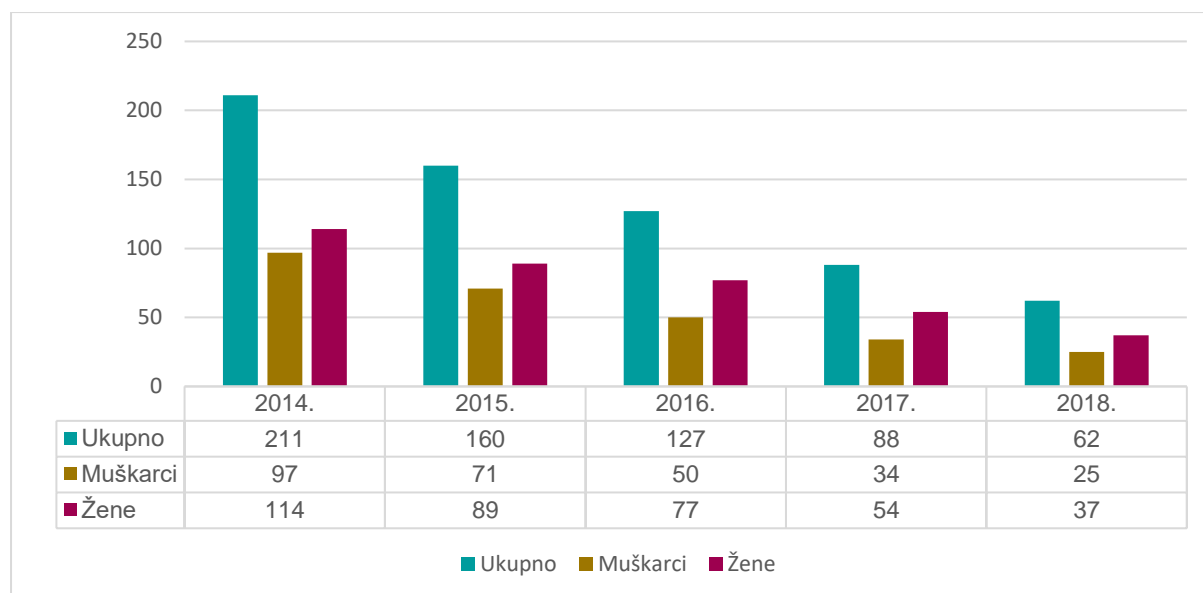
Područje djelatnosti	Ukupno	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 +
Ukupno	562	9	38	78	80	67	57	77	71	62	22	1
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	266	5	23	32	42	30	20	40	27	26	13	0
B Rudarstvo i vađenje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C Prerađivačka industrija	31	1	0	4	4	6	5	2	3	5	0	0
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	4	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0
E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	7	1	0	1	0	0	0	1	3	1	0	0
F Građevinarstvo	9	0	0	2	2	1	0	2	0	2	0	0
G Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	68	0	5	12	12	10	7	7	11	4	0	0
H Prijevoz i skladištenje	42	0	1	5	5	8	8	9	1	4	1	0
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	28	1	6	6	4	0	3	1	4	3	0	0
J Informacije i komunikacije	3	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7	1	0	1	0	1	1	0	2	0	1	0
L Poslovanje nekretninama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	6	0	1	0	1	1	0	2	0	1	0	0
O Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	25	0	1	7	3	1	2	2	3	3	3	0

Područje djelatnosti	Ukupno	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 +
P Obrazovanje	20	0	0	1	3	2	0	1	6	4	2	1
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	24	0	0	2	0	2	4	4	7	4	1	0
R Umjetnost, zabava i rekreacija	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
S Ostale uslužne djelatnosti	14	0	0	0	3	4	4	2	0	1	0	0
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavca, djelatnosti kućanstva koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
U Djelatnost izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nepoznato	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godina

Analizirajući podatke HZZ-a o broju nezaposlenih po godinama i spolu na području Općine Kali vidljiv je ukupna pad nezaposlenih u razdoblju od 2014. do 2018. godine. Iz grafikona 7. vidljivo je da je u 2014. godini na području Općine bilo 211 nezaposlenih, te se od tad broj smanjuje da bi u 2018. godini on iznosio 62 nezaposlena. Detaljni podaci prikazani su na sljedećem grafikonu.

Grafikon 7. Nezaposleni po spolu i godinama



Izvor: HZZ

U sljedećoj tablici je prikazano nezaposleno stanovništvo s obzirom na stupanj obrazovanja. Većina evidentiranog nezaposlenog stanovništva u Općini Kali je s završenom osnovnom školom te sa srednjom stručnom. Najmanji broj nezaposlenog stanovništva je fakultetski obrazovano.

Tablica 22. Nezaposleni prema razini obrazovanja

Kategorija	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Bez OŠ	9	5	4	4	1
OŠ	70	57	47	33	19
SŠ sa zanimanja do 3. god i škola za KV i VKV radnike	59	44	27	18	16
SŠ sa zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazija	54	40	34	25	19
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	13	7	7	6	4
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	6	6	8	4	3

Izvor: HZZ na dan 8. srpnja 2019. godine

Prema podacima HZZ-a, u tablici 23. je prikazan izvor financiranja za život stanovništva u Općini Kali te je vidljivo da njih čak 612 ne ostvaruje nikakve prihode što je 37,36 % populacije stanovništva. Glavnina stanovništva izvor financiranja za život ostvaruje od stalnog rada, starosne mirovine te ostale mirovine. Mali broj stanovnika prima socijalnu naknadu što ukazuje na dobar životni standard u Općini.

Tablica 23. Izvor financiranja za život stanovništva u Općini Kali u 2011. godini

Glavni izvor sredstava za život	svi	m	ž
Ukupno stanovništvo	1.638	842	796
Prihodi od stalnog rada	538	362	172
Prihodi od povremenog rada	20	7	13
Prihodi od poljoprivrede	2	1	1
Starosna mirovina	220	166	54
Ostale mirovine	195	68	127
Prihodi od imovine	10	7	3
Socijalne naknade	20	10	10
Ostali prihodi	29	13	16
Povremena potpora drugih	4	1	3
Bez prihoda	612	211	401
Nepoznato	1	1	0

Izvor: DZS

Prema podacima HZMO broj korisnika mirovina u razdoblju od 2014. do 2018. godine je bio relativno nepromijenjen te je vidljiv blagi pad korisnika s 432 na 413 korisnika. Broj korisnika mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja je iznosio 9 sve od 2018. kada iznosi 8.

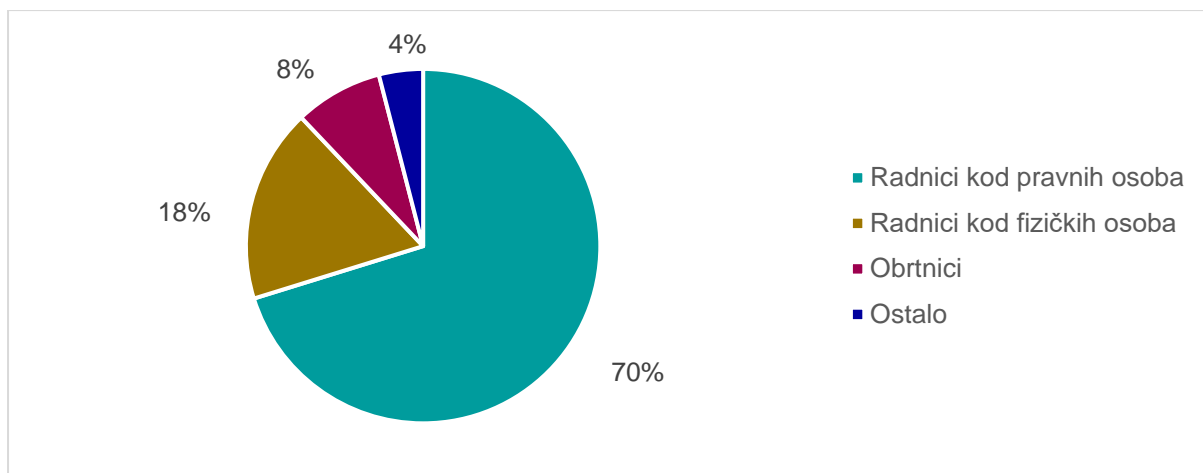
Tablica 24. Korisnici mirovina na području Općine Kali

Korisnici mirovina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj korisnika mirovina prema HZMO	432	432	428	423	413
Broj korisnika mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja	9	9	9	9	8

Izvor: HZMO

Na području Općine Kali u 2018. godini najviše osiguranika spada u kategoriju radnika kod pravnih osoba, točnije 349 osoba što je 70 % ukupno zaposlenih. Kroz prethodnih 5 godina taj se broj značajnije nije mijenjao te nije došlo do značajnog porasta radnika kod pravnih osoba. Slična situacija je i kod obrtnika i poljoprivrednika koji broje ukupne 44 zaposlena u 2018. godini te je njihova brojka kroz promatrano razdoblje konstanta. Druga najzastupljenija kategorija osiguranika na području Općine su radnici kod fizičkih osoba kojih je u 2018. godini bilo 88 ili 18 %. U toj kategoriji je vidljiv pad zaposlenih s 107 u 2014. godini na 88 u 2018. godini. Ostalo su zaposlenici od samostalne profesionalne djelatnosti, poljoprivrednici i produženi osiguranici.

Grafikon 8. Osiguranici



Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

1.3. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

1.3.1. SOCIJALNA SKRB

Na području Općine Kali ne postoji niti jedna ustanova za socijalnu skrb. Brigu o socijalno osjetljivim skupinama s područja Općine vodi Centar za socijalnu skrb Zadar. Glavne aktivnosti Centra usmjerene su ka zaštiti najugroženijeg dijela stanovništva na području Zadarske županije te rješavanju prava iz socijalne skrbi, obiteljskopravne i kaznenopravne zaštite stanovnika. Također, Centar vodi evidenciju posvojitelja, provodi odgojne mjere nad djecom odbjegle iz obitelji, izdaje dozvole za udomiteljstvo te sudjeluje kao stranka pred sudom ili državnim tijelima kada se radi o zaštiti osobnih interesa djece i drugih članova obitelji.

Prema podacima Centar za socijalnu skrb Zadar u razdoblju od 2014. - 2018. godine najveći broj korisnika socijalne skrbi bili su korisnici doplatka za pomoć i njegu koji je bilo 22, zatim korisnika osobnih invalidnina (14), te minimalne i jednokratne naknade.

U idućoj tablici prikazani su korisnici socijalne skrbi prema vrsti na području Općine Kali.

Tablica 25. Broj korisnika socijalne skrbi prema vrstama skrbi u Općini Kali

Kategorija/godina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Minimalna naknada	2	4	6	5	5
Naknada za osobne potrebe korisnika smještaja	1	1	1	1	1
Jednokratna naknada (ukupno u tekućoj godini)	2	5	5	6	5
Naknade u vezi s obrazovanjem	0	0	0	0	0
Osobna invalidnina	8	9	10	10	14
Doplatak za pomoć i njegu	23	23	24	21	22
Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja	3	4	4	4	5
Naknada do zaposlenja	0	0	0	0	0
Socijalne usluge (ukupno u tekućoj godini)	3	3	4	4	4
Broj djece - korisnika prava na privremeno uzdržavanje	2	2	2	2	0

Izvor: Centar za socijalnu skrb Zadar,

Na području Općine djeluje i Gradsko društvo Crvenog križa Zadar, najstarija udruga Crvenog križa osnovana na tlu Republike Hrvatske. Društvo je po svom statusu humanitarna udruga te je registrirana kao neprofitna pravna osoba. Osnovne djelatnosti odnose se na promicanje humanitarnih ciljeva i akcija od opće koristi, te djeluje na osnovi načela međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.

1.3.2. ZDRAVSTVO

Na području Općine Kali nalazi se zdravstvena ustanova, Specijalistička ordinacija obiteljske medicine dr. Silvestra Kolega te ambulanta opće obiteljske medicine koja se nalazi u centru mjesta te je otvorena još davne 1972. godine i jedna je od simbola mjesta Kali.

Specijalistička ordinacija obiteljske medicine doktorice Silvestra Kolege je osnovana 1994. godine, a prema obliku organizacije i djelatnosti primarne zaštite ona je ordinacija opće/obiteljske medicine. Smještena je izvan užeg centra Općine, a u ordinaciji su zaposleni doktorica i medicinska sestra. Također, u sklopu djelatnosti organizirana je i palijativna skrb. Kvaliteta pružene usluge zadovoljava sve kriterije zdravstvene zaštite, ali su potrebne intervencije u fizičku infrastrukturu poput zgrade u kojoj se nalazi ordinacija koja je malih prostornih kapaciteta te neuređenog okoliša.

Na istoj adresi, uz ambulantu doktoriec. Silvestra Kolege, nalazi se i ambulanta za fizikalnu terapiju – Ustanova za zdravstvenu njegu i rehabilitaciju u kući LUCE, te ispostava Zavoda za hitnu medicinu Zadarske županije za cijeli otok Ugljan i Pašman s 24-satnim dežurstvom.

Zgrada u kojoj su ambulante obiteljske medicine, ambulanta za fizikalnu terapiju te ispostava Zavoda za hitnu medicinu izgrađena je 2012/13 godine te je njezina izgradnja financirana iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

U Kalima preko 20. godine djeluje i Privatna stomatološka ordinacija dr. Lidija Lalović.

Na području Općine nema ljekarne, ali su aktivne dvije u naselju Preko koje koriste mještani Kali. Također, u naselju Preko se nalazi i djeluje ispostava Doma za starije i nemoćne osobe Zadar, podružnice Preko, koju koriste i stariji mještani Kali.

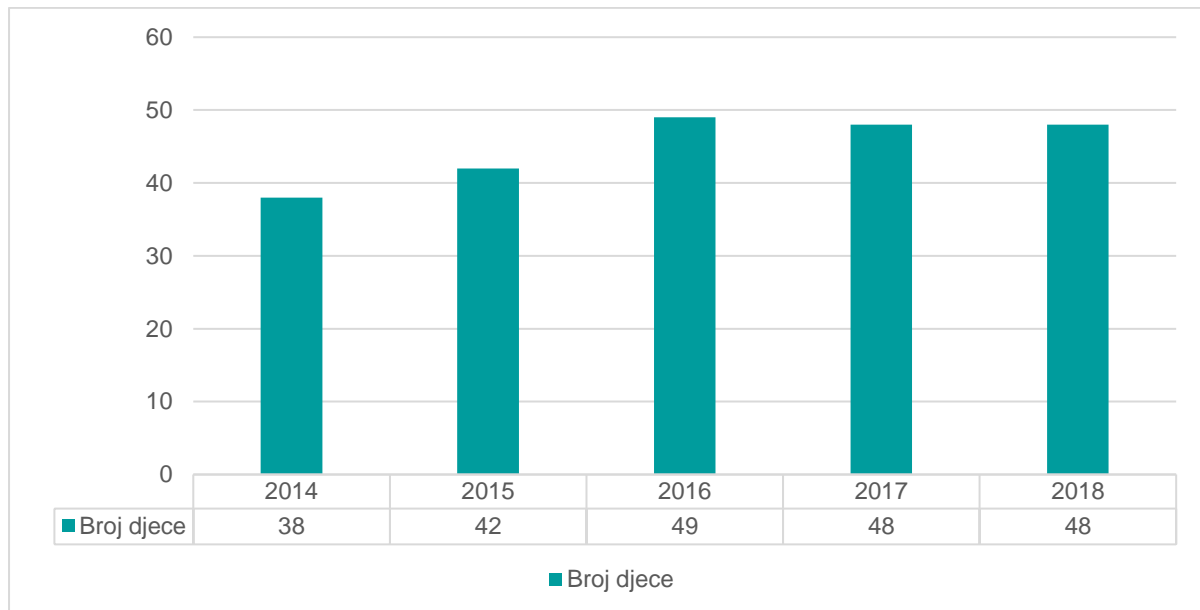
Blizina Zadra omogućuje mještanima Kali dobru zdravstvenu zaštitu. U Zadru se nalazi Opća bolnica Zadar koje je registrirana za obavljanje bolničke i specijalističko konzilijarne te znanstveno istraživačke i nastavne djelatnosti. U sklopu bolnice organizirano je 20 bolničkih odjela i 3 službe s 389 bolničkih postelja za akutno liječenje, 47 postelja za produženo liječenje, 10 postelja za kronične bolesti, 99 stolaca/postelja dnevne bolnice, 85 mjesta hemodijalize te 114 specijalističkih ordinacija i dijagnostičkih jedinica.

1.3.3. ODGOJ I OBRAZOVANJE

1.3.3.1. Predškolski odgoj

Predškolski odgoj na području Općine Kali je omogućen kroz boravak djece u dječjem vrtiću „Srdelica“, Kali. Vrtić je osnovan 1998. godine te je kategoriziran kao vrtić s jaslicama. O djeci u vrtiću brine ukupno 6 zaposlenika. Prema podacima Dječjeg vrtića u promatranom petogodišnjem razdoblju broj djece koja pohađaju programe vrtića i jaslica porastao je za 22,5 % u odnosu na prvu promatranu godinu. U 2014. godini u Dječji vrtić je bilo upisano 38 djece, da bi u sljedeće dvije godine taj broj narastao na 49 u 2016. godini te je od tad konstanta.

Grafikon 9. Ukupan broj upisane djece u DV Srdelica



Izvor: DV Srdelica

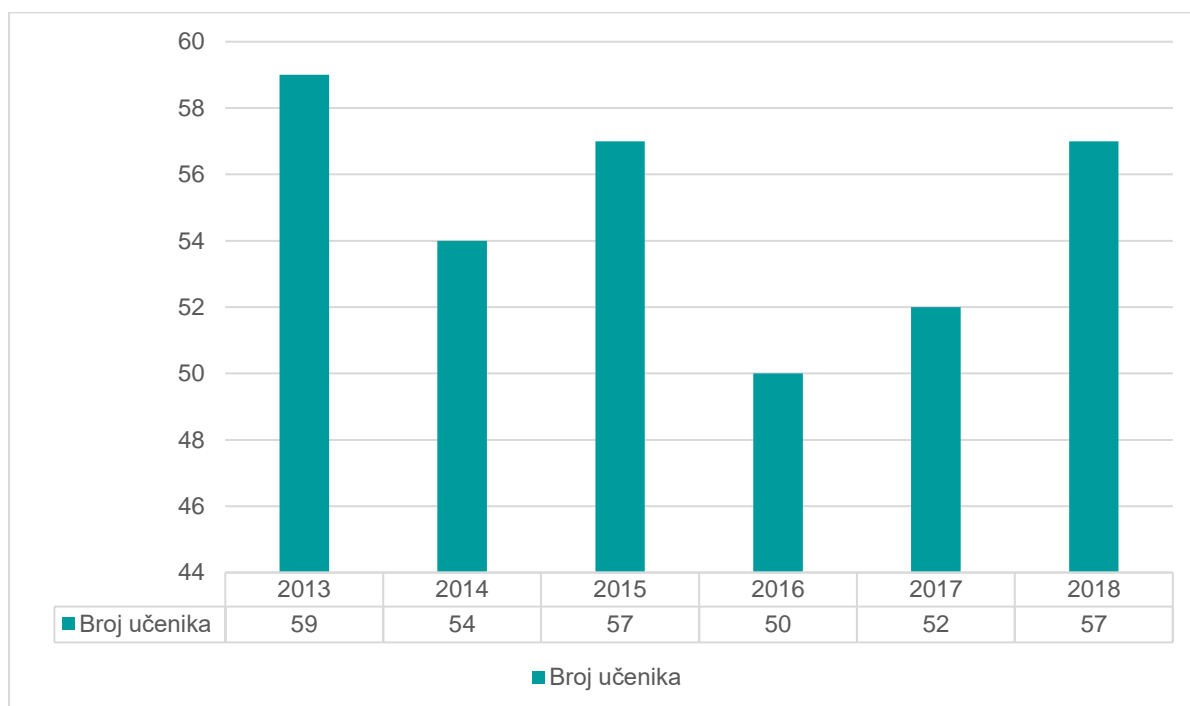
Vrtić provodi dvije osnovne vrste odgojnih skupina, jedna skupina jaslica te dvije odgojnih skupina vrtića. Od redovitih programa djeca borave na petosatno i desetosatnom boravku, a od dodatnih programa imaju strani jezik. Postojeća zgrada dječjeg vrtića u Kalima je izgrađena 1940-ih godina te je 2016. godine dobila novoizgrađeni aneks za program dječjih jaslica. U 2018 godini je u potpunosti rekonstruiran i stari dio zgrade dječjeg vrtića „Srdelica“ te trenutno ne zahtijeva značajnija ulaganja za poboljšanje radnih uvjeta.

1.3.3.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

Osnovnoškolsko obrazovanje na području Općine se odvija u područnoj školi Kali koja se nalazi u sastavu Osnovne škole „Valentin Klarin“ iz Preka. Nastava je organizirana u jednu smjenu za djecu mlađih uzrasta od I. do IV. razreda. Škola ima 4 redovna razredna odjela koju je posljednjih pet godina pohađalo prosječno oko 55 učenika za koje se brinulo 5 djelatnika škole. Nakon završenog četverogodišnjeg obrazovanja, učenici nastavljaju daljnje obrazovanje u osnovnoj školi u Preku.

Detaljno kretanje broja učenika u razdoblju od pet godina prikazano je na sljedećem grafikonu. U školi je omogućeno pohađanje redovnih programa u ukupno deset redovnih razrednih odjela i 2 kombinirana razredna odjela.

Grafikon 10. Ukupan broj učenika u PŠ Kali



Izvor: PŠ Kali

1.3.3.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Prema popisu stanovništva 2001. godine na području općine Kali boravilo je 135 djece u dobi od 15 do 19 godina, da bi se do 2011. godine taj broj smanjio 40 % kada je zabilježeno 81 stanovnik srednjoškolske dobi na području Općine. Djeci srednjoškolske dobi nije omogućeno obrazovanje na području Općine, ali i otoka Ugljana, te se srednje škole i ustanove visokoškolskog obrazovanja nalaze jedinu u gradu Zadru, te učenici i studenti svakodnevno putuju u Zadar. Nastava se na području Zadar izvodi u 15 srednjih škola kojima je osnivač Zadarska županija te jednoj privatnoj srednjoj školi.

1.3.4. KULTURA I ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE

Najstariji tragovi življenja na području Općine Kali postoje još od prapovijesti i antike, a dokazi je arheološko nalazište na brdu Orjak iznad Kali. Naselje se prvi put spominje u jednom dokumentu iz 1299. godine. Kali je tipično dalmatinsko mjesto s uskim uličicama i kamenim kućama smješteno na brežuljku u čijem se središtu ističe jednobrodna barokna župna crkva Sv. Lovre iz 15. stoljeća. Izvan mjesta nalazi se i romaničko-gotička crkva Sv. Pelegrina iz 14. st. gdje je pronađen jedan od desetak predromaničkih pluteja sačuvanih na istočnoj obali Jadrana.

Na području Općine Kali se nalazi Narodna knjižnica Kali koja je utemeljena 1983. godine čija bogata zbirka broji oko 15.000 svezaka. U radu i djelovanju knjižnice najveći problemi su u nedostatku prostora zbog čega ne zadovoljava prostorne standarde, loše stanje polica te aluminijske stolarije što uzrokuje oštećivanje i propadanje unutarnjeg inventara knjižnice. U 2018. godini broj prodanih godišnjih članarina je iznosio 241.

Slika 4. Narodna knjižnica Kali



Izvor: Narodna knjižnica Kali

Prema podacima Registra kulturnih dobara Ministarstva kulture kao nepokretno zaštićeno kulturno dobro se nalazi Ljetnikovac Dražić. Ljetnikovac predstavlja skladan spoj arhitekture i hortikulture, ograđen s visokom zidom. Sastoji se od jednostavne kuće katnice s uobičajenom podjelom prostorija u prizemlju za boravak, a na katu za spavanje. Prostor pred ulazom u kuću flankiraju dva kamena stupa. Dvorište je podijeljeno šetnicom koju formira niz kamenih stupova s pergolom. Ljetnikovac je sagrađen 1770. godine kako stoji na natpisu nadvratnika ulaznog portala u posjed i rijedak je primjer ladanjskom sklopa sa svim sačuvanim elementima.

Prema podacima Prostornog plana Općine Kali na području Općine nalaze se lokaliteti zaštite kulturno-povijesnog naslijeđa koji obuhvaćaju sljedeće građevine i cjeline:

- povijesna graditeljska cjelina stare jezgre naselja Kali
- župna crkva Sv. Lovre, crkva Sv. Pelegrina, ljetnikovci Dražić i Giupani
- arheološki lokaliteti Orjak, evidentirani ostaci željeno dobne gradine
- arheološki lokalitet – prostor uokolo župne crkve Sv. Lovre – antički zidovi, mozaici, tegule i ulomci stupova (trag postojanja antičkog objekta)
- groblje Kali.

Za područje Kali karakteristična je uporaba glagoljice koja je u crkvenim knjigama ostala sve od 1873. godine, a mjesto je dalo 82 glagoljaša. U Župi je sačuvano osam glagoljaških kodeksa među kojima je i „Libar godov“, jedan od najstarijih na jadranskim otocima, a prigodom se i danas pjeva „Glagoljaška pučka pjevna misa“.

Prepoznatljivost Kali su u posebnom Kualjskom govoru koji se definira kao specifičan čakavski dijalekt koji se ističe autentičnim vokalskim sustavom te prepoznatljivim ritmom i intonacijom. Sadrži gotovo 3500 riječi. Nažalost, s godinama Kaljski se govor počeo sve manje koristiti, posebice kod mladih, ali zbog svoje specifičnosti i zanimljivosti koristi se i danas te nastoji raznim aktivnostima očuvati.

1.3.4.1. Manifestacije

Brojne pučke tradicionalne fešte se za vrijeme ljetnih mjeseci održavaju na području Općine Kali među kojima se posebno ističu ribarska noć, razne izložbe, koncerti, kulturno zabavne priredbe s ciljem podizanja kvalitete turističke ponude.

Kualjske ribarske noći su najstarija fešta koja se održava na području Kali. Kali i njezini ljudi su od davnina duboko vezani za ribe i ribarenje te su spajanjem tradicije i turizma obogatili cjelokupnu turističku ponudu mjesta.

Druge kulturne manifestacije se uglavnom svode na prigodno obilježavanje državnih i vjerskih praznika. Dan zaštitnika Općine Svetog Lovre se slavi 10. kolovoza koji se obilježava svečanim misnim slavljem i blagovanjem u krugu obitelji.

1.3.5. RELIGIJA

Prema službenom popisu stanovnika iz 2011. godine 1 584 odnosno 96,70 % stanovnika se izjasnilo da su katolici, dvije osobe kao pravoslavci, dvije kao muslimani te jedna istočne religije. Da nisu vjernici i ateisti izjasnilo se 33 osobe, 6 osoba su agnostici i skeptici, ostali se ne izjašnjavaju ili je nepoznato.

Broj stanovnika prema vjerskoj pripadnosti prikazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 26. Broj stanovnika prema vjerskoj pripadnosti

Kategorija	Broj stanovnika
Katolici	1 584
Pravoslavci	2
Protestanti	0
Ostali kršćani	0
Muslimani	2
Židovi	0
Istočne religije	1
Ostale religije, pokreti i svjetonazori	0
Agnostici i skeptici	6
Nisu vjernici i ateisti	33
Ne izjašnjavaju se	6
Nepoznato	4

Izvor: DZS

1.3.6. MJERE ZAŠTITE LJUDI I IMOVINE

Policijske postaje

Područje Općine Kali je u nadležnosti je Prve policijske postaje Zadar čije se područje prostire na površini od oko 212,85 kilometara kvadratnih (bez otoka), a nastanjeno je s približno 70 tisuća stanovnika. Na području se nalazi administrativni centar Zadarske županije, kao i grada Zadra, Općinski i Županijski sud, Općinsko i Županijsko državno odvjetništvo, Zatvor Zadar.

U I. policijskoj postaji Zadar operativno djeluje dežurstvo, temeljna i kriminalistička policija.

Operativno dežurstvo tijekom 24 sata zaprima dojave građana, upućuje policijske službenike temeljne i kriminalističke policije na izvršenje potrebnih zadaća te potom usmjerava i koordinira radom policijskih službenika.

U tablici 27. prikazan je broj ukupnih prekršaja na području Općine Kali u razdoblju od 2014. godine do 2018. godine. Prema podacima Policijske uprave Zadar utvrđeno je prosječno oko 8 prekršaja godišnje te oko 4 narušavanje javnog reda i mira. Zabilježeno je i oko 4 prekršaja iz ostalih zakona te oko 12 javnih okupljanja. U promatranom razdoblju bilo je ukupno 31 prometna nesreća, najviše u 2017. godini kada je zabilježeno 10, a najmanje u 2018. godini kada su zabilježene samo 3 prometne nesreće. Broj prijavljenih kaznenih djela prosječno je iznosio oko 11 godišnje, dok je broj riješenih kaznenih djela duplo manji te iznosi oko 5 godišnje. Na području Općine Kali nema zabilježenih nezakonitih prelazaka granice, neprijavljenog boravišta i nezakonitog rada.

Tablica 27. Broj prekršaja na području Općine Kali

Kategorija/godina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Prekršaji	8	8	5	7	9
Javna okupljanja	9	11	16	10	13
Narušavanje javnog reda i mira	5	4	2	4	3
Prekršaji iz ostalih zakona	3	4	3	3	6
Prometne nesreće	4	6	8	10	3
Broj prijavljenih kaznenih djela	11	13	11	14	7
Broj riješenih kaznenih djela	5	8	4	7	3
Nezakonit prelazak granice	0	0	0	0	0
Neprijavljivanje boravišta	0	0	0	0	0
Nezakonit rad	0	0	0	0	0

Izvor: Policijska uprava Zadar

Vatrogastvo

Na području Općine Kali nije formirana javna vatrogasna postrojba, ali djeluje jedno dobrovoljno vatrogasno društvo, „Dobrovoljno vatrogasno društvo Kali-Kukljica“ sa sjedištem u Kalima.

1.3.7. STANOVANJE I JAVNE ZGRADE

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz Popisa stanovništva 2011. godine u Općini Kali nalazilo se ukupno 1.213 stanova što je manje od 0,9% ukupnih stambenih jedinica na području Županije. Ukupna površina stanova iznosi 101.454 m² te prosječna površina iznosi 83,64 m² što je više od županijskog prosjeka koji iznosi 75,43 m².

Od ukupnog broj stanova na području Općine njih 1,028 ih je namijenjeno stalnom stanovanju. Nastanjenih stanova je 638 što je 52.60 % ukupnih stanova, od kojih svi imaju vodovod, kanalizaciju, električnu energiju.

Tablica 28. Stanovanje i javne zgrade na području Zadarske županije i Općine Kali, prema popisu stanovništva iz 2011. godine

Kategorija/područje		Zadarska županija	Općina Kali
Ukupno stanova		134 247	1 213
Ukupna površina stanova u m ²		10 125 651	101 454
Instalacije u nastanjenim stanovima	Vodovod	59 428	638
	Kanalizacija	59 369	638
	Električna energija	59 832	638
	Plin	885	7
Stanovi za stalno stanovanje	Ukupno	84 448	1 028
	Nastanjeni	59 954	638
	Privremeno nastanjeni	21 531	374
	Napušteni	2 963	16
Stanovi koji se koriste povremeno	Za odmor i rekreaciju	39 939	130
	Ukupna površina stanova za odmor i rekreaciju u m ²	2 766 490	10 311
	U vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	300	0
Stanovi u kojima se samo obavlja djelatnost	Iznajmljivanje turistima	9 138	55
	Ostale djelatnosti	422	0

Izvor: DZS

Na području Općine Kali nalazi se i 130 stanova koji su namijenjeni za odmor i rekreaciju pa se povremeno koriste. Ukupna površina navedenih stanova iznosi 10.311 m² te prosječna površina iznosi 79,32 m² što je više od županijskog prosjeka koji iznosi 69,27 m².

1.4. ZAŠTITA OKOLIŠA I INFRASTRUKTURA

1.4.1. ZAŠTITA OKOLIŠA

1.4.1.1. Upravljanje otpadom

Davatelj javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada na području Općine Kali je trgovačko društvo Čistoća d.o.o., Stjepana Radića 33, Zadar sukladno Odluci o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada na području Općine Kali koju je Općinsko vijeće Općine Kali donijelo na 21. sjednici održanoj 25. veljače 2020. godine. Tom Odlukom su se utvrdili kriteriji i način pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada te povezane usluge odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike, tekstila, problematičnog otpada i krupnog (glomaznog) otpada na području Općine Kali.

Glavna djelatnost koju poduzeće obavlja su poslovi sakupljanja i prijevozna komunalnog otpada za područje Općine Kali. Djelatnost obavlja sa adekvatnim sustavnom transportnih jedinica za sakupljanje i prijevoz otpada do odlagališta „Diklo“. Odlagalište Diklo se nalazi na administrativnom području grada Zadar od kojega je udaljeno cca 4,5 km. Smješteno je uz županijsku cestu Zadar – Kožno – Zaton – Nin, dobro je prometno povezano, a njime upravlja Čistoća Zadar d.o.o.

Na području Općine Kali prikupljanje i odvoz otpada obavlja je specijaliziranim vozilima što je uvjetovanom širinom ulica koje većem dijelu naselja ne omogućavaju upotrebu standardnih vozila veće zapremnine za prikupljanje otpada. Zbog navedenog se koristi više vrsta vozila različitih zapremnina i dimenzija što utječe na visinu troškova prikupljanja i zbrinjavanja otpada.

Miješani komunalni otpad za kućanstva prikuplja se u:

- standardiziranim spremnicima volumena, 120 litara, 240 litara i 1100 litara.

Miješani komunalni otpad za pravne osobe i fizičke osobe-obrtnike prikuplja se u:

- standardiziranim spremnicima volumena, 120 litara, 240 litara i 1100 litara,
- standardiziranim kontejnerima volumena 5 m³, 7 m³ i 30 m³
- spremnicima za tlačjenje volumena 10 m³ i 20 m³.

Spremnike za miješani komunalni otpad volumena 120 i 240 litara pravnim osobama i fizičkim osobama obrtnicima, davatelj usluge osigurava bez naknade dok spremnike volumena 1100 litara, 5 m³, 7 m³, 10 m³, 20 m³ i 30 m³ davatelj usluge osigurava uz naknadu sukladno cjeniku. Korisnik usluge može koristiti vlastite spremnike ukoliko isti zadovoljavaju tehničke uvjete. Na spremnicima za odlaganje komunalnog otpada (osim na kontejnere volumena 5 m³, 7 m³ i 30 m³ te spremnike za tlačjenje volumena 10 m³ i 20 m³) ugrađeni su RFID transponderi (čipovi) za elektronsko očitavanje praznjenja spremnika.

Glomazni otpad prikuplja se u reciklažnom dvorištu i jednom godišnje na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge (po pozivu) pri čemu se ova usluga ne naplaćuje već je sadržana u redovnoj cijeni javne usluge. Količina glomaznog otpada koja se odvozi bez naknade ograničena je do 2m³ po odvozu.

Prema podacima komunalnog društva Hripa d.o.o., koje je obavljao prethodno obavljao djelatnost odvoza komunalnog otpada, na području Općine Kali se u 2017. godini nalazilo 950 fizičkih osoba te 50 pravnih osoba korisnika usluga odvoza otpada. Taj broj se u 2018. godini neznatno promijenio.

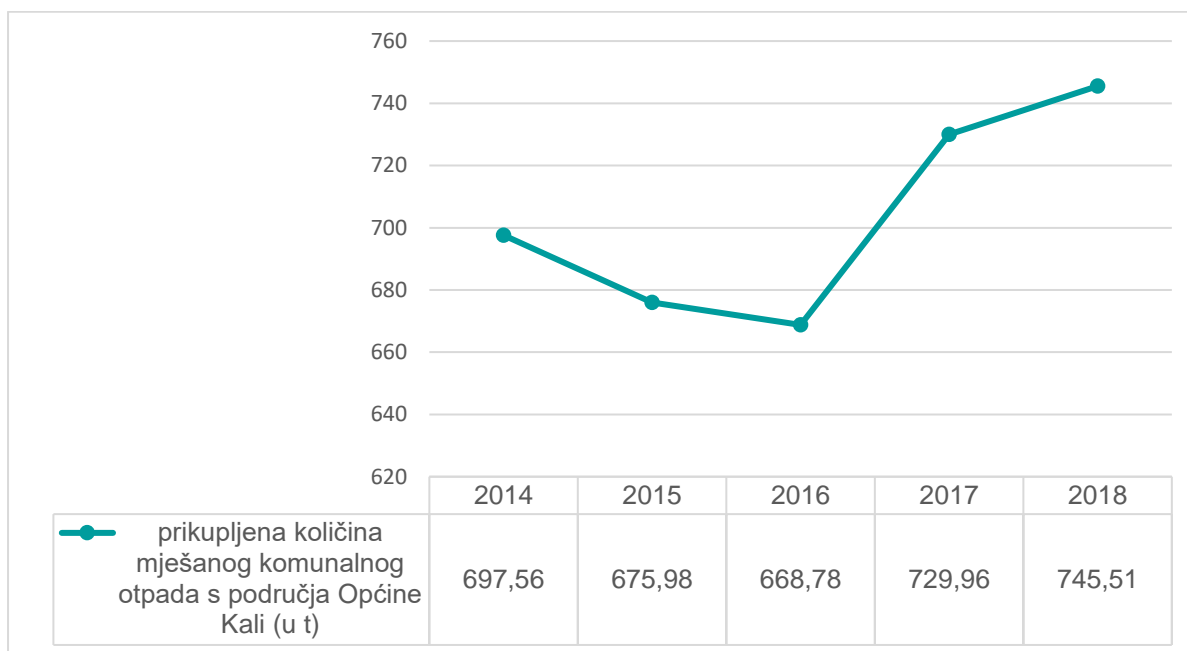
Tablica 29. Broj korisnika usluga odvoza otpada

Kategorija	2017.	2018.
Fizičke osobe	950	953
Pravne osobe	50	51

Izvor: Hripa d.o.o.

Ukupno su fizičke i pravne osobe u 2018. godini proizveli oko 745,15 tonu miješanog komunalnog otpada. U promatranom razdoblju taj se broj povećava kao rezultat većeg broja gostiju koji dolaze za vrijeme turističke sezone, ali i razvojem gospodarskih djelatnosti na području Općine.

Grafikon 11. Prikupljena količina miješanog komunalnog otpada s područja Općine Kali (u t)



Izvor: Hripa d.o.o.

Na području Općine Kali uspostavljen je odvoz otpada putem mobilnog reciklažnog dvorišta. Mobilna reciklažna dvorišta postavljaju se na javnim površinama prema rasporedu i dinamici koja se objavljuje na internet stranicama Čistoće d.o.o. Zadar.

Na dijelu prostora ribarske luke u V. Lamjani, komunalno društvo obavlja prešanje i baliranje odvojeno sakupljene kartonske ambalaže i PVC folije. Karton i folija skupljaju se izdvajanjem na mjestu nastanka tj. u tvrtkama, obrtima i trgovinama koje djeluju na području Općine Kali. Lokacija u ribarskoj luci se koristi iz razloga što je ista vrlo pristupačna za sve vrste vozila, a ima i priključak na električnu energiju. Trenutno se na području Općine Kali nalazi 10 postavljenih zelenih otoka koji se prazne jednom tjedno.

Općina Kali ima od 2018. godine izrađen Plan gospodarenja otpadom kojim su definirani ciljevi i mjere upravljanja otpadom.

Ciljevi definirani Planom su:

- unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom
- unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada
- sanirati lokacije onečišćene otpadom
- kontinuirano provoditi izobrazbu
- unaprijediti nadzor na gospodarenje otpadom

1.4.2. ZAŠTITA PRIRODNIH BOGATSTAVA I UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA

1.4.2.1. Zaštićena područja

U Općini Kali nema područja koja se Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08) štite u kategoriji strogog rezervata, nacionalnog parka, posebnog rezervata, parka prirode, regionalnog parka, spomenika prirode, značajnog krajobraza, park-šume ili spomenika parkovne arhitekture.

Prostornim planom Općine Kali evidentirana su područja i lokaliteti osobite vrijednosti, osjetljivosti i ljepote krajobraza, kojima treba posvetiti posebnu pažnju pri planiranju i građenju. Dijelovi krajobraza osobite ljepote, vrijednosti i osjetljivosti na području Općine, označeni kao osobito vrijedni dijelovi prirodnog i kultiviranog krajobraza su:

- vrh Pelegrin
- pod Vrli vrh
- pod Orjak
- zona od Vele Lamjene do jugozapadnog dijela otoka – Podravno i Podgora

U tim dijelovima krajobraza nisu dopuštene radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih su izdvojena.

Osim područja krajobraznih i prirodnih vrijednosti, prostornim planom Općine određene su i kulturno povijesne cjeline. Pristup kulturno-povijesnom naslijeđu proizlazi od pretpostavke da djelovanje treba usmjeriti u više pravaca:

- proširiti interes od već poznatih spomenika do građevina manjeg estetskog ili povijesnog značaja, sa tipičnim detaljima i integralnom pristupu graditeljskom naslijeđu
- razvijati svijest o vrijednosti cjelina (naselja, detalja, kulturnog i prirodnog pejzaža)
- razvijati pristup graditeljskom naslijeđu koji nije više samo valorizacija povijesno umjetničkih odrednica i rješavanje tehničkih problema za očuvanje i održavanje već zalazi i u sociološko-ekonomske, urbane i ekološke probleme.

Lokaliteti zaštite kulturno-povijesnog naslijeđa na području Općine Kali obuhvaća sljedeće građevine i cjeline:

- povijesna graditeljska cjelina stare jezgre naselja Kali
- župna crkva Sv. Lovre, crkva Sv. Pelegrina, ljetnikovac Dražić i Giupani
- arheološki lokaliteti Orjak . evidentirani ostaci željezno dobne gradine
- arheološki lokalitet – prostor uokolo župne crkve Sv. Lovre – antički zidovi, mozaici, tegule i ulomci stupova (trag postojanja antičkog objekta)
- groblje Kali

Na području Općine Kali provedeno je istraživanje o flori Milenka Milovića i Marije Pandža u kojem je zabilježeno ukupno 602 svoje vaskularne flore, od kojih 502 samonikle, a 100 je zabilježeno isključivo u kulturi. Najzastupljenije su biljke mediteranskog flornog elementa, zatim južnoeuropske te biljke široke rasprostranjenosti. Poseban značaj ovog prostora ističe se po zastupljenosti biljaka koje treba zaštititi one koje su ograničenog areala (endemične biljke), one čiji je opstanak ugrožen te biljke zaštićene Zakonom o zaštiti prirode. Na području Općine Kali zastupljeno je osam endema, deset svojti koje su kategorizirane kao ugrožene, 16 svojti uvrštenih u *Crvenu knjigu* po pravilu mjera opreza te 24 s popisa strogo zaštićenih svojti.

Na istraživanom području zabilježeno je osam endemičnih svojti: krčki kozlinac (*Astragalus muelleri*), izverugana gromotulja (*Aurinia sinuata*), rešetkasta mrižica (*Limonium cancellatum*), srednja krkavina (*Rhamnus intermedius*), Tomasinijevo devesilje (*Seseli montanum* ssp. *tommassinii*), buhač (*Tanacetum cinerariifolium*), jadranski lastavičnjak (*Vincetoxicum hirundinaria* ssp. *adriaticum*) i jadranska ljubica (*Viola suavis* ssp. *adriatica*). Navedene endemične biljke pojavljuju se u vegetaciji kamenjarskih pašnjaka i u pukotinama

stijena. Smanjenjem ispaše zarašćuju u makiju i šume crnike te sastojine alepskog bora, pa je njihov opstanak ugrožen.

Na prostoru Općine Kali posebno se štiti obalno more od onečišćenja kao glavni vodni resurs. Cijela obala određuje se kao osobito vrijedno područje pod zaštitom koje su čuva u svrhu zaštite, uređenja i valoriziranja morske obale. Obalni pješački put (šetna staza – lungo mare) proteže se uzduž cijele obale Općine odnosno za njega se uvjetuje kontinuirana trasa.

U obalnom pojasu se primjenjuju odredbe Uredbe o zaštiti obalnog pojasa.

Kakvoća mora za kupanje na području Općine Kali sustavno se mjeri na jednoj točki, i to u uvali Balitaža, gdje je ona ocjenjena kao „izvrсна“. Mjerenje kakvoće mora uz ribogojilišta i u ribarskoj luci Vela Lamjana provode se sporadično, a navedeno područje ne uvršteno među najkritičnije dijelove mora u Županiji.

Regionalnim programom uređenja i upravljanja morskim plažama Zadarske županije, objavljenog u Službenom glasniku Zadarske županije, broj 11, svibanj 2015. godine, na području Općine nalaze se četiri plaže ukupne dužine 2.200 m te ukupne površine 5.930 m².

Plaža Mala Lamjana

Plaža Mala Lamjana je dužine 400 m, prosječne širine 3 m te ukupne površine od 1.200 m². Plaža nije pod koncesijom te njome upravlja Općina, vršni kapacitet u glavnoj turističkoj sezoni je oko 130 kupača. Plaža je sa sitnim šljunkom, šljunkom, stijenama te betonom. Glavni nedostaci se odnose na nedovoljno uređenje plaže, lošu infrastrukturu te nepostojanje oznaka.

Plaža Otrić

Plaža Otrić je dužine 400 m, prosječne širine 3 m te ukupne površine 1.330 m². Plaža je prirodno uređena, bez zaštite, dominiraju šljunak i stijene, vršnog kapaciteta u glavnoj turističkoj sezoni oko 80 kupača. Glavni problem plaže je blizina sidrišta te nedovoljna infrastruktura.

Plaža Mul-Tratica-Artina

Dužina plaže je 700 m, prosječna širina 3,1 m, ukupna površina 2.200 m². Mjesna je plaža te je uređena šljunkom. Vršni kapacitet je 400 kupača u glavnoj turističkoj sezoni. Problem plaže je blizina vezove za veća i manja plovila zbog kojih je onečišćena te nedovoljna uređenost i opremljenost plaže.

Plaža Brgačelj

Dimenzije plaže su oko 700 x 1,7 m te je ukupna površina 1.200 m². Vršni kapacitet je oko 100 kupača. Plaža je uređena, ali nije označena te se na mulovima nalaze vezovi za plovila.

1.4.3. INFRASTRUKTURA

1.4.3.1. Prometna infrastruktura i telekomunikacije

Prometna infrastruktura

Najvažnije prometna infrastruktura na području Općine Kali je državna cesta D110 koja prolazi kroz naselje. Državna cesta D110 se nalazi na otocima Ugljan i Pašman te prolazi kroz naselja Ugljan, Lukoran, Sutomišćica, Poljana, Preko, Kali, Kukljica na otoku Ugljanu te zatim prelazi preko prolaza Ždrelac, te dalje kroz naselja na Pašmanu: Ždrelac, Banj, Dobropoljana, Neviđane, Mrljane i Pašman, a završava u trajektnoj luci Tkon. Ukupna duljina iznosi 41,6 km, od čega 3 km prolaze kroz općinu Kali.

Na području Općine nema županijskih cesta.

Županijska Uprava za ceste Zadarske županije upravlja na području Općine Kali s dvije ceste koje su kategorizirane kao lokalne.

- Lokalna cesta L63099 (Kali (D110) – U. Lamljana), širina 6,0 m, duljina 1,80 km
- Lokalna cesta L6310 (Kali (D110) – U. Lamljana Mala – Cenmar, širina 5,5/4,0 m i duljina 2,70 km.

Na području Općine Kali nema trajektnog pristaništa koje bi se naselje povezalo s kopnom. Najbliže trajektno pristanište se nalazi u Općini Preko koja je s Zadrom i trajektnom lukom Gaženica povezana s trajektnim linijama. U zimskom periodu (od 30.09-31.12. te 31.12. do 30.05.) iz luke Gaženica plovi 15 trajektnih linija, a iz Zadra 9 linija. U periodu od 31.05. – 27.06. i 02.09.-29.09. broj trajektnih linija iz luke Gaženica se povećava za dvije, a u srcu sezone, u periodu od 28.06. do 1.09., za još jednu dodatno odnosno 18 linije. Prema Zadru broj linije u ljetnim mjesecima se povećava za dvije linije te ukupno 11 linija povezuju grad Zadar i općinu Preko.

U obuhvatu Općine Kali nalaze se tri pomorske luke kojima upravlja Županijska lučka uprava Zadar (Kali-Mul, Batalaža i Mala Lamjana) te jedna pomorska luka kojom upravlja Lučka uprava Zadar (ribarska luka Vela Lamjana). Najznačajnija pomorska luka je ribarska luka u uvali Vela Lamjana – Kali koja je ukrajno-iskrajna luka za ribarska plovila. Dužina obale je 290 m te broji 8 privezišta (sveukupno 32 uz bok broda). Luka je otvorena za javni promet te je od međunarodne važnosti. Ostale luke za otvorene javni promet nalaze se u uvali Batalaža koja je od važnosti za Županiju s 62 privezišta te djelomično ugrađenim sidrenim sustavom te luka u uvali Mala Lamjana od lokalnog značaja s 80 privezišta. Najmanja pomorska luka je Kali – Mul s 56 privezišta u koji još nije ugrađen sidreni sustav.

Prema podacima Policijske uprave Zadar na području Općine Kali u 2018. godini je bilo registrirano ukupno 1.016 motornih vozila od čega se čak 65 % odnosi na osobna vozila. Broj svih kategorija motornih vozila u promatranom razdoblju je u blagom porastu. Detaljan pregled broja svih kategorija registriranih motornih vozila nalazi se u narednoj tablici.

Tablica 30. Broj registriranih motornih vozila

Kategorija vozila		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Mopedi	u JLS-u	141	141	143	136	139
	u Županiji	4 430	4 391	4 274	4 215	4 148
Motocikli	u JLS-u	47	43	46	54	52
	u Županiji	2 297	2 312	2 520	2 736	2 984
Osobni automobili	u JLS-u	609	607	641	655	668
	u Županiji	58 003	59 702	62 056	64 585	67 945
Teretni automobili	u JLS-u	113	122	130	136	132
	u Županiji	6 212	6 451	6 897	7 466	8 182
Traktori	u JLS-u	0	0	0	1	1
	u Županiji	617	635	550	811	852
Ostala motorna vozila	u JLS-u	18	21	21	22	24
	u Županiji	1 153	1 220	1 295	1 472	1 577

Izvor: Policijska uprava Zadar

Na području Općine Kali nema zračnih pristaništa, heliodroma ni letilišta. Zračni promet je usmjeren na Zračnu luku Zadar koja je od Zadra udaljena 10-ak km.

Prema podacima HAKOM-a telekomunikacijska infrastruktura je određena jednom baznom postajom koja je jedan od najvažnijih dijelova komunikacijske infrastrukture.

1.4.3.2. Energetska infrastruktura

Distribucija električne energije iz TS Kali do postojećih i planiranih sadržaja vrši se na 10 kV naponskom nivou sa predviđenim prijelazom na 20 kV naponski nivo. Urbanističkim planom predviđena je minimalna površina građevinske parcele za trafostanicu 35 m² za 10/04 kV te 1000 m² za 35/10 kV. Niskonaponska mreža u naseljima razvijati će se podzemnim kabelima odnosno kao nadzemna sa samonosivim kabelskim sklopom.

Instalacije jave rasvjete se izvode na postojećim, odnosno planiranim nogostupom uz prometnice čije postavljanje ne smije smanjiti pješački hodnik i utjecaj na sigurnost kretanja pješaka.

1.4.3.3. Komunalna infrastruktura

Komunalna infrastruktura jedinice lokalne samouprave obuhvaća:

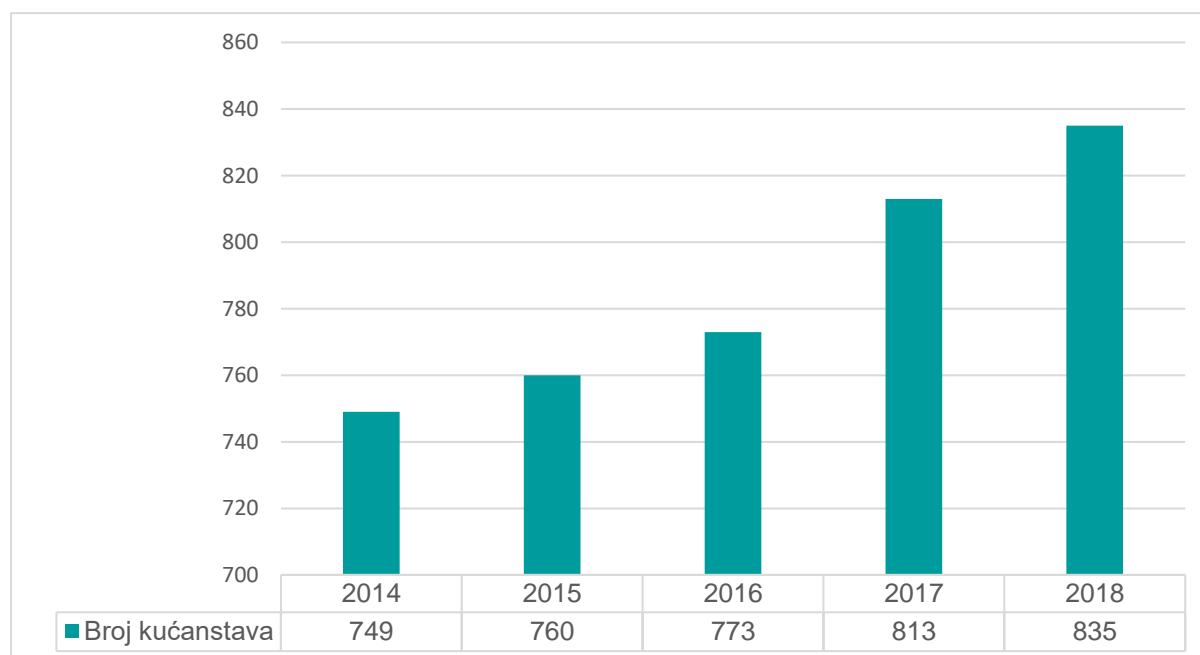
- vodoopskrbni sustav
- odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda
- održavanje javnih površina
- tržnice
- javnu rasvjetu
- održavanje groblja.

Vodoopskrbni sustav

Vodoopskrbni sustav u Kalima je pod operativnim je upravljanjem tvrtke Vodovod d.o.o. Zadar koja obavlja poslove vodoopskrbe na području Općine.

Duljina vodoopskrbnog sustava na dan 13.12.2018. godine je 15,63 km. Prema pogonskom režimu kategoriziran kao gravitacijski vodoopskrbni sustav, a prema vrsti vodoopskrbe sustav sa zatvorenom vodoopskrbom. Potrošnja vode po stanovniku u m³ za potrebe kućanstva na dan 13.12.2018. godine je iznosila 28 m³, a za potrebe industrije 14 m³. Na području Općine nema izvorišta, te se nalazi jedna vodosprema koja je plastičnim cijevima povezana s potrošačima.

Grafikon 11. Broj spojenih kućanstava na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine Kali



Izvor: Vodovod d.o.o. Zadar

Prema podacima Vodovoda d.o.o. Zadar u 2018. godini se na području Općine nalazilo 835 kućanstava koji su bili spojeni na vodoopskrbni sustav. U promatranom razdoblju taj se broj povećava iz godine u godinu.

Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine Kali je u nadležnosti tvrtke Odvodnja Kali d.o.o. koja upravlja sa sustavom ukupne duljine na dan 31.12.2018. godine od 3 km. Prema načinu prihvaćanja i odvodnje otpadnih voda je razdjelni ili odvojeni sustav sa 2 crpne stanice. Broj spojenih kućanstava na sustav odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda je u 2018. godini iznosio je 83.

Trenutni sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih vode ne zadovoljava potrebe Općine. Ne postoji sustav pročišćavanja otpadnih voda te nisu izgrađeni sustavi koji zadovoljavaju standarde potrebne za smanjenje onečišćenje voda.

U pripremi je kapitalni projekt „Sustav javne odvodnje i pročišćavanja sanitarnih otpadnih voda aglomeracija Preko – Kali, kojem će nositelj bit tvrtka Otok Ugljan d.o.o., Preko čijom će se realizacijom riješiti navedeni problemi.

Održavanje javnih površina

Površina javnih zelenih na području Općine Kali je u 2018. godini iznosila 7.000 m² kojom je upravljala tvrtka Hripa d.o.o. za komunalnu djelatnost iz Kali. Glavne aktivnosti odnose se na čišćenje javnih površina, proljetnu košnju trave, zalijevanje zelenih površina te rezanje grmlja i stabala.

Javna rasvjeta

Na području Općine Kali ugrađeno je oko 750 rasvjetnih tijela s LED žaruljama kao vrstom izvora rasvjete. Operater za upravljanje javnom rasvjetom na području Općine je tvrtka Hripa d.o.o..

Održavanje groblja

Mjesno groblje Dočić Kali nalazi se na području katastarske općine Kali, na katastarskim česticama 7746 i 7809, Groblje je površine 8.545 m² te trenutno nema slobodnih mjesta. Nadležna tvrtka za upravljanje pogrebnim uslugama i grobljima je Hripa d.o.o. za komunalne usluge. Na području Općine je registrirano jedno pogrebno poduzeće.

1.5. INSTITUCIJE

1.5.1. INSTITUCIJE LOKALNE SAMOUPRAVE

Općina Kali je jedinica lokalne samouprave na području utvrđenom Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Općinsko vijeće Općine Kali, je na svojoj 39. sjednici održanoj dana 19. ožujka 2013. godine donijelo Statut Općine Kali kojim se detaljnije uređuje samoupravni djelokrug Općine, njezina obilježja, javna priznanja, ustrojstvo, ovlasti i način rada tijela Općine, način obavljanja poslova oblici neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju, provođenje referenduma u pitanjima iz samoupravnog djelokruga, mjesna samouprava, ustrojstvo i rad javnih službi, suradnja s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, te druga pitanja od važnosti za ostvarivanje prava i obveza Općine.

Granice područja Općine na kopnu idu rubnim granicama katastarskih općina Preko i Kukljica, a morem sukladno Zakonu.

Općina Kali u samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanja,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- brigu o djeci,
- socijalnu skrb,
- primarnu zdravstvenu zaštitu,
- odgoj i osnovno obrazovanje,
- kulturu, tjelesnu kulturu i sport,
- zaštitu potrošača,
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- protupožarnu i civilnu zaštitu,
- promet na svom području,
- te ostale poslove sukladno posebnim zakonima

Poslovi iz samoupravnog djelokruga detaljnije se utvrđuju odlukama Općinskog vijeća i Općinskog načelnika u skladu sa zakonom i Statutom.

Tijela Općine Kali su:

- Općinsko vijeće,
- Općinski načelnik.

Općinsko vijeće je predstavničko tijelo građana i tijelo lokalne samouprave, koje donosi odluke i akte u okviru prava i dužnosti Općine, te obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i Statutom. Općinsko vijeće ima predsjednika i potpredsjednika, a vijeće čini 11 vijećnika.

Radna tijela Općinskog vijeća su:

- povjerenstvo za izbor i imenovanje,
- povjerenstvo za Statut, Poslovnik,
- mandatno povjerenstvo.

Općinski načelnik zastupa Općinu i nositelj je izvršne vlasti Općine, a mandat mu traje četiri godine. Odgovoran je za ustavnost i zakonitost obavljanja poslova koji su u njegovom djelokrugu i za ustavnost i zakonitost akata upravnih tijela Općine.

Dan Općine Kali je 10. kolovoz, koji se svečano slavi kao općinski blagdan – Dan Općine Kali. Općina Kali ima svoja obilježja, grb i zastavu, koji predstavljaju i izražavaju pripadnost Općini. Grb je u plavom, iznad srebrne ribarske mreže je srebrna riba tuna, a zastava je plave boje sa žuto obrubljenim grbom u sredini. Omjer širine i dužine zastave je 1:2.

Slika 5. Zastava Općine Kali



Izvor: <http://www.opcina-kali.hr/uploads/pdf/kali%20-%20grb%20i%20zastava.pdf>

Javna priznanja Općine su:

- počasni građanin Općine Kali,
- nagrada za životno djelo Općine Kali
- nagrada Općine Kali
- plaketa Općine Kali
- grb Općine Kali.

Prihodi općine Kali

Imovinu Općine Kali čini sve pokretne i nepokretne stvari te imovinska prava koja pripadaju Općini kojom upravljaju Općinski načelnik i Općinsko vijeće.

Prihodi Općine su:

- općinski porezi, prirezi, naknade, doprinosi i pristojbe,
- prihodi od stvari u vlasništvu Općine i imovinskih prava,
- prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u vlasništvu Općine, odnosno u kojima Općina ima udjele ili dionice,
- prihodi od koncesija,
- novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje,
- udio u zajedničkim porezima s Zadarskom županijom i Republikom Hrvatskom,
- sredstva pomoći i dotacije Republike Hrvatske predviđena u Državnom proračunu,
- drugi prihodi određeni zakonom.

Procjena godišnjih prihoda i primitaka, te utvrđeni iznosi izdataka i drugih plaćanja Općine Kali iskazuju se u proračunu koji se na razdoblje od dvanaest mjeseci, koji počinje o 1. siječnja, a završava 31. prosinca.

Plan proračuna za 2019. godinu iznosio je 11.846.100,00 HRK.

Mjesni odbori

Na području Općine Kali mogu se osnovati mjesni odbori, kao oblici mjesne samouprave, a radi ostvarivanja neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima. Mjesni odbor osniva se za pojedina naselje ili više međusobno povezanih manjih naselja ili za dijelove naselja koji čine zasebnu razgraničenu cjelinu. Na području Općine ne postoje mjesni odbori.

Trgovačka društva i ustanove osnovane od strane općine

Trgovačka društva u vlasništvu općine kojima je ujedno i osnivač su:

- Hripa d.o.o. za komunalnu djelatnost, čiji je osnivač Općina Kali, koji je u 100 %-tnom vlasništvu,
- Odvodnja Kali d.o.o. za javnu odvodnju, jedini osnivač sa 100 % udjela Općina Kali

Ustanove koje je osnovala Općina Kali su:

- Dječji vrtić "Srdelica",
- Narodna knjižnica Kali
- Turistička zajednica Općine Kali.

Planovi Općine Kali

Prostorni plan Općine Kali te njegove izmjene i dopune donešeni su na 15. sjednici 9. listopada 2014. godine. Osim Prostornog plana Općina ima donesen:

- Urbanistički plan uređenja – Hripa
- Urbanistički plan uređenja – Nerezine
- Urbanistički plan uređenja gospodarske zone Velika Lamnjana
- Urbanistički plan uređenja ribarske luke Velika Lamnjana
- Urbanistički plana uređenja – Mala Lamnjana
- Detaljni plan uređenja obalnog pojasa mjesta Kali s izmjenama i dopunama.

Strateški plan gospodarskoj razvoja za Općine Kali, Kukljica, Pašman, Preko i Tkon je rađen za razdoblje 2006 do 2020. godine. Dokument je rađen prema dokumentu kojeg je donijela Vlada RH (Razvojni prioriteti RH 2002 – 2004.) s ciljem uravnoteženja razvoja regija smanjenja razvoja među regijama. Općina ima izrađenu i Mapu razvoja Općine koja se nadovezuje na već spomenuti Strateški plan Općine te na strategiju Zadarske županije.

Uz navedeno Općina ima usvojen Plan gospodarenja otpadom za razdoblje od 2017. do 2022. godine koji je donesen na temelju Zakona o održivom gospodarenju otpadom te Strateški plan razvoja turizma Općine Kali 2015-2020. s ciljem snažnijeg poticanja i razvoja svojih potencijala u turizmu.

Strateškim planom razvoja turizma Općine Kali 2015-2020. određena su tri cilja:

- Širenje i produbljivanje destinacijskog lanca vrijednosti
- Povećanje tržišne prepoznatljivosti
- Uspostavljanje efikasnog destinacijskog menadžmenta

Članstva

Općina Kali član je LAG-a Mareta te LAGUR-a Plodovi mora.

Lokalna akcijska grupa Mareta obuhvaća cjelovito područje 6 JLS te dijela naselja koja administrativno pripadaju gradu Zadru. U svom sastavu ima grad Nin i općine: Kali, Kukljica, Preko, Privlaka i Sali.

Lokalna akcijska grupa u ribarstvu Plodovi mora u svom obuhvatu ima 5 jedinica lokalne razine te ju čini grad Zadar te općine Kali, Kukljica, Preko i Sali. Područje LAGUR-a obuhvaća 13

naseljenih otoka, ukupna površina iznosi 357.35 km² te 37 naselja u kojima živi 82.917 stanovnika.

1.5.2. CIVILNO DRUŠTVO

Na području Općine Kali je aktivno 18 udruga različitog područja djelovanja. Broj udruga registriranih u registru udruga Republike Hrvatske prema području djelovanja vidljiv je iz sljedeće tablice.

Tablica 31. Broj udruga prema području djelovanja u Općini Kali

Područje djelovanja	Broj udruga
Demokratska politička kultura	2
Gospodarstvo	2
Kultura i umjetnost	3
Ljudska prava	2
Obrazovanje, znanost i istraživanje	1
Zaštita i spašavanje	1
Zaštita zdravlja	1
Sport	5
Ostala područja djelovanja	1

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske

2. SWOT ANALIZA

U okviru ovog poglavlja sagledavaju se interni faktori (snage i slabosti) i eksterni faktori (prilike i prijetnje) koje se moraju uzeti u obzir pri definiranju strateških odrednica. Interni i eksterni faktori sagledani su kroz tri prethodno obrađena poglavlja: gospodarstvo, društvene djelatnosti i zaštita okoliša i infrastruktura.

Tablica 32. SWOT analiza – Gospodarstvo

S	SNAGE	W	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - Snažno razvijen sektor ribarstva i marikulture - Prepoznatljivost Općine po dugoj tradiciji u sektoru ribarstva - Povećanje broja trgovačkih društava koji ostvaruju rast prihoda i dobiti - Blizina i dobra prometna povezanost s sjedištem Županije - Postojanja brojnih obrta koji rade preko cijele godine - Povoljan geografski položaj te dobra prometna povezanost - Bogatstvo prirodnih resursa na području Općine za razvoj ribarstva, poljoprivrede i turizma - Postojanje i dobra izgrađenost gospodarske zone 		<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljno razvijena lokalna prometna infrastruktura - Nerazvijenost komunalne infrastrukture - Neiskorišteni prirodni resursi za razvoj poljoprivrede i turizma - Neriješenost imovinsko-pravnih odnosa te usitnjenost i rascjepkanost parcela u gospodarskoj zoni - Nepostojanje potpunih institucija za razvoj ribarstva - Nedovoljno razvijena ribarska suprastruktura - Smanjenje broja zaposlenih u poduzećima - Smanjenje broja radno aktivnog stanovništva - Nepostojanje kvalitetnih turističkih smještajnih kapaciteta i ponuda - Sezonalnost turizma te nedovoljan gastronomska i ugostiteljska ponuda
O	PRILIKE	T	PRIJETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - Mogućnost brendiranja Općine kao "najribarskijeg" mjesta na Jadranu - Mogućnost razvoja sektora turizma te unapređenje smještajnih kapaciteta - Razvoj maslinarstva te proizvodnje maslinovog ulja te njegovo povezivanje sa sektorom turizma i ribarstva - Blizina na nacionalnih parkova i parkova prirode - Razvijanje poljoprivrede i ribarstva uz pomoć bespovratnih sredstva iz fondova EU - Razvoj nautičkog turizma uređivanjem marina - Očuvana prirodna i kulturna baština 		<ul style="list-style-type: none"> - Ovisnost o sektoru ribarstva i marikulture - Negativni demografski trendovi i starenje stanovništva - Nedivierzificiranost proizvodnih sektora - Sve izraženije klimatske prilike koje mogu utjecati na sektor ribarstva i poljoprivrede - Snažan pritisak ribarstva i marikulture na ekološki sustav - Česta zakonske promjene koje utječu na poslovanje gospodarskih subjekata

Izvor: obrada autora

Tablica 33. SWOT analiza – Društvene djelatnosti

S	SNAGE	W	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - Organiziran predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje za djecu do 4. razreda - Rast broja djece upisane u dječji vrtić - Blizina Zadra te mogućnost kvalitetnog srednjoškolskog i fakultetskog obrazovanja - Bogato povijesno i kulturno naslijeđe - Postojanje zdravstvene ustanove za pružanje primarne zdravstvene zaštite - Duga povijest glagoljaštva te kvalitetni govor - Postojanje dobrovoljnog vatrogasnog društva - Aktivne brojne udruge na području Općine 		<ul style="list-style-type: none"> - Stagnacija broja djece upisanih u osnovnu školu - Postojanje samo 4. razreda osnovne škole - Nepostojanje srednje škole - Nedostatno razvijeni sportski i rekreativni sadržaji - Nedostatak mogućnosti za dodatno i dopunsko obrazovanje - Zastarjeli inventar u knjižnici - Glavni dio kulturnih aktivnosti vezan za ljetne mjesece i turističku sezonu - Nepostojanje plana valorizacije i upravljanja kulturnim dobrima
O	PRILIKE	T	PRIJETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - Mogućnost povezivanje manifestacija i kulturnih događanja sa sektorom ribarstva - Unapređenje suradnje lokalne samouprave sa udrugama na području Općine - Razvoj kulturnih sadržaja i valorizacija kulturnih dobra povezivanje sa sektorom turizma - Obnova starih, tradicijskih djelatnosti iz područja poljoprivrede - Mogućnost financiranja razvoja i unapređenja društvene infrastrukture putem fondova EU 		<ul style="list-style-type: none"> - Depopulacija stanovništva te odlazak malog stanovništva - Negativna prirodni prirast - Smanjenje broja zaposlenih na području Općine - Neadekvatno pružanje zdravstvene i socijalne skrbi te udaljenost od Opće bolnice Zadar - Nedovoljno ulaganje u kulturnu baštinu te njenu valorizaciju u turističke svrhe

Izvor: obrada autora

Tablica 34. SWOT analiza – Zaštita okoliša i infrastruktura

S	SNAGE		W	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - Bioraznolikost te očuvanost pejzaža na području unutrašnjosti Općine - Postojanje brojnih plaža na području Općine - Postojanje vodovodne mreže te spojenost većine kućanstava na vodovodnu mrežu - Postojanje Plana upravljanja otpadom te ustanove za upravljanje komunalnim djelatnostima - Dobra trajektna povezanost s sjedištem Županije 			<ul style="list-style-type: none"> - Snažan pritisak ribarstva i marikulture na ekološku mrežu - Nerazvijena kanalizacijska mreža - Nepostojanje reciklažnog dvorišta
O	PRILIKE		T	PRIJETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - Raspoloživost vanjskih izvora financiranja za komunalnu i društvenu infrastrukturu - Velika mogućnost korištenja ulaganja u obnovljive izvore energije 			<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljna kontrola utjecaja gospodarstva na prirodna bogatstva - Nova pravila i direktive zaštite okoliša mogu utjecati na razvoj gospodarskih aktivnosti - Nezainteresiranost stanovništva za prikupljanje i razvrstavanje otpada

Izvor: obrada autora

3. STRATEGIJA RAZVOJA

3.1. STRATEŠKE ODREDNICE

U okviru ovog poglavlja strukturirano su prikazane strateške odrednice, na način da se definira vizija iz koje se generiraju pripadajući ciljevi, prioriteti i mjere koje se na njih nadovezuju. Prioriteti razvoja sadrže razradu ciljeva, a proizlaze iz vizije i ciljeva. Oni konkretiziraju i utvrđuju sve sastavnice ciljeva. Prioriteti su mjerljivi, ostvarivi, jasno formulirani, u skladu s prioritetima strategija višeg reda. Razvojne mjere koje proizlaze iz prioriteta su intervencije i aktivnosti u određenom sektoru i predstavljaju okvir za pripremu i izradu razvojnih projekata/aktivnosti.

Tablica 35. Strateške odrednice

MOZAIK TRADICIJE, RIBARSTVA I TURIZMA																
SC1	Održivo ribarstvo i održiva marikultura	SC2	Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima	SC3	Razvoj javne komunalne infrastrukture	SC4	Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti									
1.1. Razvoj suprastrukture za potrebe sektora ribarstva sukladno EU standardima	1.2. Jačanje ljudskih potencijala u sektoru ribarstva	1.3. Povećanje potrošnje ribe	1.4. Očuvanje ribarske baštine i tradicije	2.1. Unapređenje i razvoj poduzetničke infrastrukture	2.2. Razvoj nautičkog turizma na području Općine Kali	2.3. Uređenje stare ribarske luke	2.4. Razvoj poljoprivredne temeljen na maslinarstvu i tradiciji	2.5. Unapređenje i razvoj turističke infrastrukture	3.1. Aglomeracija Kali	3.2. Poboljšanje sustava komunalne infrastrukture	3.3. Zaštita okoliša	3.4. Unapređenje prometne infrastrukture	3.5. Unapređenje sustava javne infrastrukture	4.1. Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje objekata društvene infrastrukture	4.2. Unapređenje sportsko – rekreacijskih sadržaja	4.3. Očuvanje i valorizacija kulturne – povijesne baštine

Izvor: obrada autora

3.2. VIZIJA

Općina Kali je smještena na otoku Ugljanu te je u pitanju područje tradicionalno orijentirano na ribarstvo. Stoga je ribarstvo i u fokusu promišljanja o budućnosti te se razvoj Općine ovim SRP-om usmjerava na razvoj ribarstva i marikulture. Iako je glavna pomisao na Kali ribarstvo i ribarski sektor te ga stoga mnogi smatraju “najribarskijim” mjestom u Hrvatskoj, Kali posjeduje mnogo neiskorištenog potencijala u vidu razvoja turizma i poljoprivrede. Vizija Općine Kali predstavlja jasan i sažeti pravac za definiranje strateških razvojnih smjernica za razdoblje od 2018. godine do 2023. godine. Vizija je jedinstvena slika u kojoj se ocrtava identitet mjesta i njegove posebnosti u odnosu na druge jedinice lokalne samouprave.

Vizija je rezultat pažljive analize ključnih resursa prepoznatih u Analizi stanja na temelju kojih se odredio smjer u kojem se ovo područje treba razvijati u nadolazećem periodu. U određivanju vizije sudjelovali su ključni dionici s područja Općine koji su sudjelovali na radnim skupinama održanim u prostorijama Općine. Na tri radne skupine, koje su bile podijeljene po temama: 1. Gospodarstvo, 2. Komunalna infrastruktura i 3. Društvene djelatnosti prezentiran je presjek stanja navedenih područja na temelju kojih je pokrenuta rasprava koja je pomogla u kreiranju vizije razvoja Općine Kali.

Zajednički definirana i kroz otvoreni dijalog s dionicima usuglašena vizija Općine Kali za razdoblje od 2018. – 2023. glasi:

MOZAIK TRADICIJE, RIBARSTVA I TURIZMA

Vizija Općine Kali definirana je za razdoblje od 2018. – 2023. godine i predstavlja temeljni pravac djelovanja čija realizacija će se osigurati kroz četiri strateška cilja:

- SC1: Održivo ribarstvo i održiva marikultura,
- SC2: Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima,
- SC3: Razvoj javne komunalne infrastrukture,
- SC4: Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti.

Vizija Općine Kali se temelji na tri glavna obilježja. Tradicija u viziji označava bogato povijesno, kulturno i društveno nasljeđe koje ovu Općinu ističe od drugih sličnih općina. Naime, Kali karakteriziraju duga povijest postojanja koja datira još od 12. stoljeća te bogata povijesna i arheološka građa koja je temelj identiteta ovog malog mjesta. Također, karakteristična uporaba glagoljice, glagoljaško pjevanje kao i djelovanje Narodne knjižnice Kali ističu važnost očuvanja tradicije koju ovo mjesto njeguje i koja utječe na svakodnevni život pojedinaca. Svakako valja spomenuti i Kualjski govor, specifičan dijalekt ovog mjesta, koji je ukorijenjen u identitet stanovnika te je jedna od glavnih karakteristika mjesta u sferi svakodnevnog života i u narodnim običajima stanovnika.

Ribarstvo je nešto nezaobilazno kad se spomene Kali. Ribarstvo u Općini ima veoma dugu tradiciju. Djelatnost je to od koje većina stanovnika ostvaruje prihode i po čemu je mjesto najviše poznato. Stoga se s pravom Kali naziva “najribarskijim” mjestom u Hrvatskoj. Jedinstveni prirodni resursi te tradicija u bavljenju ribarstvom kod lokalnog stanovništva temelj su daljnje razvoja ovog mjesta. No osim razvoja tradicionalnog ribarstva ovom vizijom se želi istaknuti važnost održivog ribarenja, pametnog korištenja prirodnih resursa te stvaranje proizvoda dodane vrijednosti koji mogu doprinijeti još većoj prepoznatljivosti Općine i time njenom pozicioniranju kao gastro destinacije.

Da bi se navedeno ostvarilo potrebno je proizvodnju prilagoditi visokim standardima koji valoriziraju prirodu te stvaraju pozitivan odnos prema okolišu. Stvaranjem prepoznatljivosti proizvoda te njegovim pozicioniranjem na tržištu osigurat će se razvoj sektora turizma. On je

danas tek u počecima iako postoje sve prirodne i društvene pretpostavke za snažan razvoj istog. Razvoj sektora turizma imat će višestruki pozitivan učinak na kvalitetu života lokalnog stanovništva te kreiranje imidža Općine koja će, osim po ribarstvu, biti prepoznatljiva i po svojim prirodnim ljepotama te bogatoj kulturnoj i povijesnoj baštini.

Spajanjem kulturne i povijesne baštine, bogate tradicije, razvijene gospodarske djelatnost sektora ribarstva, prirodnih ljepota i bogatih prirodnih resursa s sektorom turizma doprinijeti će boljem iskorištenju resursa koje ova Općina ima te će omogućiti transformaciju Općine iz tradicionalno ribarske u dohodovno isplativiju uslužnu djelatnosti. Navedena vizija postići će se dobrim upravljanjem komunalnom infrastrukturom, poticanjem poduzetništva, valorizacijom tradicionalne gastronomije, razvojem društvenih djelatnosti te unapređenjem sektora poljoprivrede. U tu svrhu određeni su strateški ciljevi čijim će se ispunjenjem dugoročno poboljšati razvoj područja te povećati dohodak stanovništva.

3.3. CILJEVI

Strateški ciljevi razvoja Općine Kali određeni su prema postojećim resursima te tradicionalnim gospodarskim djelatnostima kojima se bavi lokalno stanovništvo. Strateškim ciljevima se definiraju pravci razvoje jedinice lokalne samouprave te se predstavljaju željena buduća stanja. Ciljevi se međusobno nadopunjuju te teže razvoju Općine, usmjereni su na razvoj gospodarskih aktivnosti, stvaranje novih radnih mjesta, unapređenje životnog standarda, diverzifikaciju gospodarskih djelatnosti te revitalizaciju društvene i komunalne infrastrukture.

Temeljen izrađene Analize stanja, napravljene SWOT analize, provedenih radnih skupina te određene vizije Općine Kali, definirana su četiri strateška cilja.

Prvi strateški cilj Općine Kali usmjeren je na razvoj održivog ribarstva i održive marikulture, najistaknutijeg i najznačajnijeg resursa Općine Kali koji tradicionalno predstavlja dominantan izvor prihoda za većinu stanovnika Općine te zapošljava najveći broj stanovnika. Kali sa svojom bogatom tradicijom, brojnom i dobro opremljenom flotom, razvijenom marikulturom se s pravom može smatrati mjestom sa najrazvijenijim ribarstvom u Hrvatskoj. Kako bi se unaprijedio sektor ribarstva, osnažila njegova uloga te razvili potencijali za daljnji razvoj predlažu se aktivnosti koje za cilj imaju osigurati ravnotežu između postojeće proizvodnje i kapaciteta te održivost sektora uz očuvanje resursa. Naime, intenzivno ribarstvo i marikultura mogu ozbiljno ugroziti morski ekosustav te uzrokovati brojna onečišćenja koje se negativno mogu odraziti na cjelokupno gospodarstvo mjesta. Cijeli akvatorij na području Općine Kali predstavlja posebno osjetljiv prostor zbog relativnog zatvorenog kanalskog prostora što može predstavljati veću opasnost prilikom onečišćenja mora. Kako bi se mogući negativni utjecaji smanjili na najmanju moguću mjeru provest će se aktivnosti koje će doprinijeti uspostavi planskog i održivog razvoja ribarstva te omogućiti pravilno upravljanje prirodnim resursima. Specifični cilj Održivo ribarstvo čine četiri prioriteta s ukupno deset mjera (aktivnosti). Aktivnosti će se temeljiti na izgradnji ribarske suprastrukture kako bi se ribarima omogućilo kvalitetno obavljanje djelatnosti te stvorili uvjeti za daljnji napredak sukladno EU standardima. Također, nastojat će se očuvati stoljetna tradicija ribarstva zaštitom i razvojem određenih vještina i znanja te povećati svijest među ribarima kroz edukacije i informiranje. Izgradnjom mjesne ribarnice te izgradnjom gastro punktka nastojati će se povećati potrošnja ribe u samom mjestu što će, uz aktivnosti brendiranja i organizacije raznih manifestacija, doprinijeti povećanju dohotka stanovništva od glavne gospodarske djelatnosti.

Drugi cilj je razvoj gospodarstva koji je temeljen na tradiciji i prirodnim resursima te se sastoji od pet prioriteta te trinaest mjera. Gospodarska aktivnost na području Općine Kali je obilježena njezinim geografskim položajem te prirodnim resursima. Naime, glavna gospodarska djelatnost koja zapošljava najveći broj radne snage i ostvaruje najveći prihod je ribarstvo i marikultura koja je tradicionalna gospodarska grana. No osim ribarstva i marikulture Općina Kali razvoj gospodarstva može usmjeriti revitalizacijom i valorizacijom ostalih prirodnih resursa kao što su poljoprivredno zemljište te kristalno čisto more, plaže i očuvana priroda.

Važan pokretač gospodarstva na području Općine može biti turizam koji, zajedno s ribarstvom i poljoprivrednom, može doprinijeti gospodarskoj revitalizaciji Općine. Naime, za razliku od ostalih mjesta na Jadranskoj obali, turizam u Općini Kali nije dovoljno razvijen. Tek zadnjih nekoliko godina pojavljuju se privatni iznajmljivači koji nude usluge smještaja turistima. Cilj je razvojem turizma te povećanjem smještajnih kapaciteta razviti i prateću gastronomsku ponudu Općine koja će se temeljiti na tradicionalnim proizvodima poput domaće ribe ili maslinovog ulja proizvedenog na području Općine. Stoga će glavne aktivnosti kojima se planira gospodarski i društveni oporavak Općine biti usmjerene prema razvoju turizma kroz realizaciju projekta poput rekonstrukcije i opremanja gastropunkta, izgradnje nautičkih vezova, uređenje plaža te izgradnje kampa. Cilj je učiniti turizam na području Općine pokretačem održivog gospodarskog razvoja kako bi doprinio većoj iskoristivosti prirodnih resursa. Također, na području Općine postoji nenaseljeno područje prekriveno stoljetnim maslinicima koji su u većoj mjeri zapušteni dugi niz godina. Revitalizacija stoljetnih maslinika te brendiranje maslinovog ulja može doprinijeti povećanju proizvodnje i prepoznatljivosti, kako samog proizvoda tako i Općine. Provedbom navedene aktivnosti želi se doprinijeti jačanju konkurentnosti maslinarstva s naglaskom na očuvanje tradicije i izvornosti koje ima ovo područje. Spajanje djelatnosti iz područja ribarstva, marikulture i poljoprivrede sa sektorom turizma omogućit će lakše pozicioniranje proizvoda na tržištu, jednostavnija prodaja te veće tržište za navedene proizvode.

Kako bi se unaprijedili kvaliteta života stanovnika i osigurala zaštita prirodnih resursa provest će se aktivnosti **trećeg strateškog cilja usmjerene na razvoj javne komunalne infrastrukture**. Uređenjem javne komunalne infrastrukture kvaliteta života za stanovnike na području Općine će se unaprijediti te će se prostor učiniti poželjnijim i privlačnijim kako za lokalno stanovništvo tako i za sve više turista koji posjećuju ovu Općinu. Također, dobra i razvijena komunalna infrastruktura preduvjet su pokretanja gospodarskog razvoja i investicija na području Općine te poboljšanja ekonomskog i socijalnog stanja lokalnog stanovništva. Analizom stanja utvrđeno je da komunalna infrastruktura Općine Kali nerazvijena te da su potrebna velika ulaganja komunalnu, energetska i prometnu infrastrukturu kako bi se Općina mogla dalje nesmetano razvijati. Strateški cilj se planira ostvariti provođenjem četrnaest mjera (aktivnosti) koje su podijeljene u pet prioriteta. Izgradnjom nove vodovodne i kanalizacijske mreže, izgradnjom novih prometnica, unapređenjem sustava gospodarenja komunalnim otpadom, izgradnjom novog sustava javne rasvjete te izgradnjom novog sjedišta Općine i vatrogasnog doma osigurat će se održiv sustav gospodarenja prirodnim resursima te uravnotežen i pametan razvoj gospodarskih aktivnosti. Izgradnja komunalne infrastrukture doprinijeti će boljoj zaštiti okoliša koja je preduvjet za razvoj gospodarskih djelatnosti kao što su ribarstvo, poljoprivreda i turizam. Novi projekti rezultirati će i značajnim smanjenjem potrošnje električne energije te će njihova realizacije omogućiti jednostavnije i lakše obavljane svakodnevnih aktivnosti lokalnog stanovništva. Navedeno će doprinijeti da Općina Kali bude sredina prepoznata po svojoj brizi za okolišem, u kojoj se primjenjuju obnovljivi izvori energije, načela održivog upravljanja prirodnim resursa te po učinkovitosti u svim segmentima javne usluge. Opisani koncept će svakako doprinijeti i povećanju svijesti lokalnog stanovništva o primjeni dobrih praksi upravljanja javnim dobrom što će u konačnici povećati i njihovu učinkovitost u korištenju prirodnih resursa.

Kako bi se postigla valorizacija svih resursa na području Općine potrebno je zadržati stanovnike kao glavne pokretača rasta i razvoja mjesta. Stoga je kao **četvrti strateški cilj određeno unapređenje i razvoj društvene infrastrukture** kojeg čine tri prioriteta s ukupno dvanaest mjera. Društvena infrastruktura ima glavnu ulogu u održavanju kvalitete života te poboljšanja demografske slike u malim mjestima kao što je Kali, a naročito jer se radi naselju na otoku. Trenutačno stanje društvene infrastrukture na području Općine nije zadovoljavajuće. To se prvenstveno odnosi na nedovoljne prostorne kapacitete u kojima se društvene aktivnosti mogu odvijati. Naime, trenutni društveni dom nije u svojoj primarnoj funkciji razvoja društvenih aktivnosti koje se zbog nedostatka prostora moraju odvijati na različitim lokacijama. Stoga je glavna aktivnost ovog cilja rekonstrukcija Društvenog doma Kali kako bi se stvorili preduvjeti za razvoj društvenih aktivnosti. Osim doma planirani su izgradnja i opremanje sportskog

centra, uređenje i opremanje knjižnice te uređenje biciklističkih staza, šetnica, dječjih igrališta i javnih površina. Poboljšanjem društvene infrastrukture osigurat će se sustav koji predstavlja uravnotežen razvoj i cjelokupni napredak na području Općine Kali. Kvalitetna i sadržajna društvena infrastruktura doprinosi smanjenju negativnih trendova poput depopulacije stanovništva, osobito odlaskom mladih obitelji s djecom. Provedbom projektnih aktivnosti ispunit će se osnovni kriteriji za život u zajednici te povećati kvaliteta života stanovnika. Također, omogućit će se očuvanje i valorizacija tradicionalnih kulturnih običaja koja definiraju stanovnike Kali te će se kulturno naslijeđe povezati sa svakodnevnim aktivnostima i aktivnom provođenju slobodnog vremena.

3.4. MJERE

U nastavku su pobliže opisane razvojne mjere, odnosno projekti koji su grupirani po pripadnosti strateškim ciljevima.

SC1 – Održivo ribarstvo i održiva marikultura

1.1. Razvoj suprastrukture za potrebe sektora ribarstva sukladno EU standardima

1.1.1. Izgradnja infrastrukture za preradu ribe je mjera kojom se nastoji doprinijeti povećanju dohodovnosti sektora ribarstva stvaranjem novih proizvoda preradom primarne sirovine. Trenutno na području Kali ne postoji infrastruktura gdje bi se mogli izgraditi pogoni za preradu ribe te se oni većinom grade na obali ili u zaleđu Županije. Mjerom se želi urediti poduzetnička infrastruktura koja bi omogućila izgradnju novih pogona za preradu ribe. Provedbom projekta izgradnje nove ribarske luke na području Vela Lamjane stvorili bi se idealni uvjeti za unapređenje infrastrukture koju bi ribari mogli koristiti za izgradnju pogona za preradu ribe. Time bi se zaokružila proizvodnja od uzgoja/ulova sirovine pa do njene prerade u finalni proizvod, sve na jednom mjestu. Provedbom mjere osigurali bi se uvjeti za izgradnju pogona za preradu ribe što bi rezultiralo rastom zaposlenih te rastom prihoda Općine. Također, realizacija investicija u izgradnju pogona doprinijela bi i razvoju sektora građevinarstva te bi se stvorili uvjeti za razvoj poduzetničko – potporne infrastrukture u sektoru ribarstva.

1.1.2. Izgradnja pratećih i servisnih sadržaja ribarske luke je mjera koja se također nadovezuje na izgradnju nove ribarske luke Vela Lamjana. Mjerom je planirana izgradnja novih pratećih i servisnih sadržaja poput spremišta, nadstrešnica za potrebe ribara, servisnog platoa za potrebe sezonskog servisa i drugih potrebnih sadržaja koje trenutno ribari na području Općine nemaju. Nepostojanje navedenih sadržaja rezultira otežanim obavljanjem svakodnevnih aktivnosti što utječe na produktivnosti ribara. Izgradnjom pratećih i servisnih sadržaja olakšat će se obavljanje svakodnevnih aktivnosti te će doprinijeti razvoju sektora ribarstva unapređenjem poslovnih procesa.

1.1.3. Izgradnja priveznog doka s benzinskom postajom je mjera kojom se želi unaprijediti suprastruktura za obavljanje ribarske djelatnosti. Izgradnjom priveznog doka s benzinskom postajom riješio bi se problem kroničnog nedostatka benzinskih postaja u vrlo frekventnom dijelu zadarskog arhipelaga. Osim za ribarske brodice, ova mjera bi bila od velikog značaja i za nautičare, posebice izgradnjom komercijalnih vezova za nautičare na području Općine.

1.1.4. Izgradnja veletržnice je mjera kojom se želi skratiti lanac opskrbe te olakšati plasman proizvoda ribarskog sektora. Trenutno ne postoji infrastruktura koja može ribarima olakšati plasman vlastitih proizvoda te je ona rezultat individualnih aktivnosti ribara. Izgradnjom veletržnice skratio bi se lanac vrijednosti, lokalni ribari bi imali osigurani plasman svojih proizvoda, a kupci bi imali pristup svježoj ribi što je trenutno otežano. Također, provedbom aktivnosti unaprijedili bi se i higijenski uvjeti, osigurala bi se standardizacija finalnog proizvoda što bi u konačnici značilo i veću cijenu za finalni proizvod odnosno veće prihode lokalnih ribara. Mjera bi imala i direktan utjecaj na povećanje potrošnje ribe jer bi bila dostupnija te bi smanjenjem broja posrednika između ribara i prodavača bila i znatno jeftinija. Navedeno može

doprinijeti i zaštititi zdravlja i sigurnosti potrošača te smanjiti crno tržište prodaje ribe što u konačnici znači i veći prihodi za Općinu.

1.2. Jačanje ljudskih potencijala u sektoru ribarstva

1.2.1. Poticanje očuvanja tradicijskih vještina i znanja u ribarstvu je mjera kojom se nastoje očuvati i na adekvatan način valorizirati bogata prirodna, kulturna, povijesna i tradicijska baština i znanja iz ribarstva. Ribarstvo na području Kali je važan dio povijesne baštine. Sastavni je dio gospodarstva i načina života. Očuvanje ribarske baštine ključno je za razvoj turizma i povezivanje tradicije, povijesti i kulture s turizmom kako bi se formirala turistička ponuda kojom bi se promoviralo mjesto. Mjerom se nastoji očuvati i prikazati dugogodišnji ribarski identitet Općine Kali, njegova tradicija u ribarstvu, marikulturi i brodogradnji kroz različite radionice, prezentacije, događanja, video materijale i sl. Osim povezivanja ribarstva i turizma, mjera bi doprinijela i osvještavanju lokalnog stanovništva o vrijednostima lokalnog područja i njegovoj ribarskoj tradiciji.

1.2.2. Organiziranje specijalističkih edukacija i informiranja u sektoru ribarstva je mjera kojom se želi modernizirati i unaprijediti proizvodni procesi u ribarstvu i marikulturi kroz razvoj specijaliziranih obrazovnih i edukativnih programa i tečajeva vezanih za ribarstvo. Cilj je potaknuti cjeloživotno obrazovanje, učenje o novim trendovima i novim tržišnim uvjetima te prezentirati mogućnosti koje mogu doprinijeti unapređenju poslovanja. Također, mjera ima za cilj unapređenje tradicionalnih vještina i sposobnosti ribara kao bi se smanjili rizici od onečišćenja te eventualno razvili novi alati upravljanja poslovnim procesima. Jedan od ciljeva je i povećanje interesa mladih i poduzetnih osoba za rad u sektoru ribarstva.

1.3. Povećanje potrošnje ribe

1.3.1. Izgradnja i opremanje mjesne ribarnice je mjera kojom se želi povećati potrošnja ribe skraćivanjem lanca opskrbe za lokalne ribare. Trenutno na području Općine ne postoji objekt za prodaju i kupnju svježe ribe i proizvoda ribarstva i akvakulture. Često zbog toga lokalno stanovništvo ili turisti nisu u mogućnosti doći do svježe ribe, a lokalni ribari ne mogu ostaviti prihod jer nemaju siguran kanal prodaje. Ulaganjem u izgradnju i opremanje mjesne ribarnice omogućite će se dostatna i kvalitetna ponuda sviježe ribe i gotovih proizvoda na području Općine što će doprinijeti povećanoj razini potrošnje morskih proizvoda te promijeni navika potrošača. Također, lokalni ribari će moći ostvariti veće prihode od direktne prodaje ribe te će smanjiti troškove distribucije ribe. Mjera će doprinijeti i razvoju Općine Kali kao gastro destinacije te valorizaciji lokalnih proizvoda povezivanjem lokalne kulinarske tradicije s turističkom ponudom.

1.3.2. Brendiranje mjesne ribarnice je mjera kojom se žele povezati tradicija ribarstva na području Općine i tradicija u pripremi kvalitetnih i zdravih jela od ribe i drugih morskih plodova sa suvremenom turističkom ponudom. Brendiranjem ribarnice bi se potaknula prodaja i dostupnosti svježe lokalne ribe i proizvoda ribarstva te povećala razina njihove potrošnje prilagođavanjem potreba tržištu.

1.4. Očuvanje ribarske baštine i tradicije

1.4.1. Razradom brenda koncepta „Kali – Mjesto ribe i ribarenja“ stvorili bi se uvjeti za pozicioniranje mjesta Kali na domaćem i međunarodnom tržištu koji bi direktno doprinijeli daljnjem razvoju i konkurentnosti ribarskog sektora. Mjera bi doprinijela pozicioniranju i prilagodbi proizvoda novim tržišnim uvjetima, povećanju kvalitete i standarda proizvodnje te zaštiti tradicionalne proizvodnje. Također, mjerom bi se olakšalo stavljanje proizvoda na tržište te pronalaženje novih tržišta, uvođenja sustava sljedivosti te standarada kvalitete. Razrada brenda omogućit će mikro, malim, srednjim i velikim poduzećima da jačaju svoju prepoznatljivost te lakše pozicioniraju na tržištu.

1.4.2. Organizacija ribarskih manifestacija i uređenje vizualnih atrakcija je mjera koja za cilj ima povezivanje sektora ribarstva i tradicije s sektorom turizma u svrhu jačanja uloge ribarskog sektora u lokalnom razvoju te upravljanju resursima. Mjerom se nastoje organizirati

razne manifestacije te urediti mjesto s tradicijskim ribarskim alatima i brodicama kako bi se promicala kulturna baština u ribarstvu te promicala društvena dobrobit. Također, provođenjem navedenih aktivnosti podizala bi se i svijest o važnosti očuvanja i zaštiti morskog okoliša, usmjerena prvenstveno na lokalno stanovništvo i poduzeća koja posluju u sektoru ribarstva, ali i na turiste koji posjete ovo mjesto.

Strateški cilj 2 – Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima

2.1. Unapređenje i razvoj poduzetničke infrastrukture

2.1.1. Razvoj poslovne infrastrukture gospodarske zone Vela Lamjana je mjera koja za cilj ima izgradnju gospodarske zone na području uvale Vela Lamjana. Mjera će doprinijeti poboljšanju i unapređenju poslovne infrastrukture za male i srednje poduzetnike u svrhu njihovog olakšanog rasta i razvoja te će olakšati privlačenje investicija i otvaranje novih radnih mjesta na području Općine Kali. Gospodarska zona će se opremiti prometnom, telekomunikacijskom i komunalnom infrastrukturom mrežom (voda, odvodnja, elektroinstalacije i trafostanica). Zona će biti poslovne namjene što podrazumijeva da će unutar zone biti moguća gradnja poslovnih građevina uslužne, trgovačke, servisne i zanatske djelatnosti, skladišta te ostalih djelatnosti koje svojim postojanjem i radom ne otežavaju i ugrožavaju ostale funkcije i čovjekovu okolinu.

2.1.2. Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora Vela Lamjana jedna je od strateških mjera čijom realizacijom Općina Kali želi i dalje razvijati sektor ribarstva kao glavnu gospodarsku granu na području Općine. Naime, početkom 2019. godine započete su aktivnosti i radovi na dogradnji i proširenju postojeće ribarske luke Vela Lamjana. Iako će se projektom dogradnje unaprijediti infrastruktura ribarske luke, nedostaju preteći sadržaji i potporne institucije. S obzirom na veliki broj gospodarskih subjekata u ribarstvu i marikulturi na području Općine Kali, u planu je izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora koji će biti specijaliziran za „plavi sektor“ odnosno za djelatnosti ribarstva i marikulture na području ribarske luke Vela Lamjana. Izgradnjom i opremanjem nove građevine – poduzetničkog inkubatora riješio bi se kronični problem nedostatka kvalitetnog poslovnog prostora i smještajni kapaciteta za razvoj malog i srednjeg poduzetništva na području Općine Kali. Koncept inkubatora bi se temeljio na iznajmljivanju poslovnih prostora po povlaštenim cijenama start up-ovim i pružanju pratećih usluga kako bi mladim poduzećima olakšao proces inkubacije i izlaska na tržište sa svojim proizvodima.

2.1.3. Izgradnja prometne infrastrukture do gospodarske zone Vela Lamjana je mjera kojom se želi unaprijediti prometna povezanost centra mjesta s gospodarskom zonom Vela Lamjana. Trenutno do gospodarske zone vodi jednotračna cesta male prometne propusnosti što ograničava daljnji razvoj zone. Izgradnja nove dvotračne ceste doprinijela bi boljoj prometnoj protočnosti i sigurnosti na toj dionici te bi se povećala atraktivnosti same zone za privatna ulaganja. Preduvjet za sve aktivnosti koje se trenutno odvijaju na području uvale Vela Lamjana i koje se planiraju odvijati na tom području je dobra prometna povezanost s ostatkom otoka.

2.2. Razvoj nautičkog turizma na području Općine Kali

2.2.1. Izgradnja nautičkih i komunalnih vezova na području Kali je mjera čija je provedba neophodna ukoliko se želi osigurati razvoj turizma na području Općine. Iako postoje sve pretpostavke za razvoj nautičkog turizma on trenutno nije razvijen. Glavni razlog je nepostojanje infrastrukture za prihvat i vezanje brodica, jahti i jedrilica. Izgradnja novih nautičkih i novih komunalnih vezova predviđena je na dvije lokacije. Na području uvala Mala Lamjana planirana je izgradnja luke lokalnog značaja otvorena za javni promet kapaciteta za najviše 200 vezova. Uvala Mala Lamjana je zbog svog položaja i morfologije idealna za razvoj nautičkog turizma te predstavlja vrijedan prirodni resurs Općine koji se u budućnosti planira puno više koristiti, prvenstveno u turističke svrhe. Također, planirana je i rekonstrukcija i dogradnja luke Batalaža što bi doprinijelo povećanju kapaciteta nautičkih i komunalnih vezova.

Projektom bi se jedan dio stare ribarske luke prenamijenio u luku s nautičkim i komunalnim vezovima što bi rezultiralo gospodarskom i turističkom rastu prihoda Općine od komercijalizacije usluga.

2.2.2. Proširenje sidrišta u uvali Mala Lamjana je mjera koja se nadovezuje na prethodnu, a njome se želi povećati broj sidrišta na području uvale Mala Lamjana. Naime, trenutno je na području uvale postavljeno sidrište „Poforča“ sa 24 plutače unutar polja. Planirano je postavljenje još jednog sidrišta s jednakim brojem plutača.

2.3. Uređenje stare ribarske luke

2.3.1. Uređenje stare ribarske luke je mjera kojom se želi urediti luka koja se nalazi u uvali Batalaža u kojoj su vezane brodice koje koristi lokalno stanovništvo. Planirano je uređenje stare ribarske luke na način da se ona restaurira interpretirajući autentičan „duh mjesta“. Uređenje stare luke uključuje restauraciju vezova za ribarske brodove u jednom dijelu luke kojim bi se koristilo lokalno stanovništvo. Cilj je zadržati vezove i stare, autentične brodice u tom dijelu luke koji doprinose autentičnosti samog mjesta te očuvanju tradicije ribarstva na ovom području koja seže u daleku prošlost.

2.3.2. Rekonstrukcija i opremanje Batalaža gastropunkta mjera je koja podrazumijeva rekonstrukciju, uređenje i opremanje stare zapuštene zgrade (nekadašnje mehaničke radionice tvornice ribe Adrija Zadar) u samom središtu općine uz samu morskobalu. Prenamjena postojeće zgrade u gastropunkt uključuje uređenje nekoliko manjih objekata, uz već postojeći, u ugostiteljske objekte specijalizirane za ribu i plodove mora. Objekti će biti tematizirani te će interijer biti uređen u duhu lokalnog identiteta na način da potiče ambijentalnost prostora. Cilj je stvoriti raznoliku ugostiteljsku ponudu ribe i plodova mora (npr. „s gradela“, „na žlicu“, „srdele i incuni“, „samo na kaljski“, „kaljski sushi“, itd.) u kojoj će uživati svi posjetitelji mjesta i koja će doprinijeti njegovoj prepoznatljivosti i pozicioniranju kao vrhunske gastronomske destinacije. Uređenje uključuje i vanjsku terasu objekta u duhu lokalnog identiteta osiguravajući vizuru stare ribarske luke.

2.4. Razvoj poljoprivrede temeljen na maslinarstvu i tradiciji

2.4.1. Izgradnja brenda maslinovog ulja s područja Općine je mjera koja se odnosi na revitalizaciju poljoprivrede odnosno maslinarstva na području Općine. Veliki dio površine Općine se smatra poljoprivrednim zemljištem na kojemu su nalaze stara stabla maslina. Većina tih površina je neobrađena i zarasla te ne služi svojoj primarnoj svrsi. Planirana je izrada studije kojom bi se napravio presjek stanja maslinarstva na području Općine Kali te bi se na osnovu analize stanja donijeli zaključci o brendiranju maslinovog ulja te napravio vizualni identitet čime bi se doprinijelo prepoznatljivosti maslinovog ulja. Brendiranjem maslinarstva i maslinovog ulja kao tradicionalnog proizvoda povećala bi se njegova prepoznatljivost. Također, povećana proizvodnja maslinovog ulja bi se mogla iskoristiti i razvojem sektora turizma, omogućujući turistima da kušaju i kupe lokalne proizvode proizvedene na tradicionalni način. Brendiranjem maslinarstva otvara se prostor za razvoj ruralnog turizma na području „intrade“ izgradnjom kušaonica, kao manjih tipskih objekata, u kojim bi se vršila prodaja proizvoda na samom mjestu poljoprivredne proizvodnje. Stvaranjem brenda maslinovog ulja direktno će se utjecati na prihode poljoprivrednika kojeg ostvare prodajom te na povećanje obradivih poljoprivrednih površina. Navedeno će rezultirati i očuvanjem krajobraza i bioraznolikosti na području Općine.

2.4.2. Revitalizacija zapuštenih maslinika je mjera kojom se želi povećati obradive poljoprivredne površine pod maslinama na području Općine Kali. Skoro čitavo nenaseljeno područje Općine je prekriveno stoljetnim maslinicima koji broje oko 180.000 stabala od čega se obrađuje jedan mali dio. Provedbom ove mjere nastojat će se financijskim poticajima lokalnim poljoprivrednicima povećati proizvodni kapaciteti koji će, uz provedbu mjere izrade brenda maslinovog ulja, doprinijeti povećanju prihoda lokalnog stanovništva i razvoju sektora poljoprivrede na području Općine Kali.

2.4.3. Sanacija zapuštenih i oštećenih poljskih puteva i suhozida je mjera kojom se žele obnoviti/sanirati poljski putovi na području Općine Kali. Naime, na području Općine postoji mreža razgranatih poljskih puteva, od kojih je veliki broj oštećen bujičnim poplavama, naročito na padinama gdje se stvaraju vodne bujice. Sanacija puteva bi se provodila tamponiranjem ili asfaltiranjem na ravnim dionicama puteva, a betoniranjem dionica na padinama gdje se stvaraju bujice nakon kiše. Također, mnogo poljskih puteva je zaraslo ili su suženi zbog rasta okolne vegetacije zbog čega treba provoditi aktivnosti rezidbe i piljenja grmlja i makije s ciljem održavanja prohodnosti puteva. Osim puteva, potrebno je sanirati i suhozide na nekim mjestima gdje je došlo do odrona kako bi se spriječilo daljnje propadanje.

2.5. Unapređenje i razvoj turističke infrastrukture

2.5.1. Uređenje rta Artina u Kalima je mjera koju je Općine Kali započela početkom 2019. godine. Završeni su građevinski radovi na obalnom nasipu rta Artina u Kalima. Nasipni plato površine je 1.600 m², a smješten je uz obalnu prometnicu stare jezgre mjesta Kali, pored uvale i luke Batalaža. Plato rta Artina područje je visoke frekventnosti pješaka i automobila, lokalnog stanovništva i turista, naročito u ljetnim mjesecima. Sam plato neuređen je makadamska površina od 1.600 m², bez zelenila i sadržaja. Plan je Općine u narednim godinama urediti plato i na njemu izgraditi šetnicu, biciklističku stazu s bike sharing stanicom, zelene površine, ekološku javnu rasvjetu, pametne WiFi klupe, dječje igralište, parkiralište i spremnike za odvojeno prikupljanje otpada. Projekt uređenja rta Artina uključuje: pametnu rasvjetu, pametno parkiranje, čistu mobilnost, mehanizme odvajanja otpada i brz/besplatan pristup internetu.

2.5.2. Uređenje plaže Mala Lamjana koja je smještena je na jugoistočnoj strani Općine Kali i lokalni je turistički biser. Na početku uvale smješteno je lokalno kupalište koje se godinama postepeno uređuje i oprema, pa tako postaje turistički sve atraktivnije. Pored kupališta i plaže prema unutrašnjosti proteže se nasipni, šljunčani parking plato površine 4.000 m² (pravni status: pomorsko dobro). Plato površine 4.000 m² i plaža Mala Lamjana u prostornom planu Općine Kali definirani su kao sportsko-rekreativni sadržaji. U neposrednoj blizini plaže uz obalu nalazi se borova šuma površine 14.000 m² u vlasništvu Općine Kali. Planirani smjerovi razvoja uvale Mala Lamjana su: plaža, parking, sportsko rekreacijski sadržaji, turizam, ugostiteljstvo, nautika i dr. koji će se povezati u jedan integrirani program čija će okosnica biti plaža Mala Lamjana. Uređenje plaže Mala Lamjana uključivat će: inteligentnu javnu rasvjetu, pametne tuševe, zelene površine s naprednim navodnjavanjem i dječja i rekreativna igrališta za ugodno življenje. Na plaži će biti postavljene pametni spremnici za odvajanje otpada i napredni sustav parkiranja. Svi ovi sadržaji planirani su na nasipnom platou površine 4.000 m².

2.5.3. Uređenje plaže Mul – Kolegini je mjera kojom se želi unaprijediti turistička infrastruktura te riješiti problem manjka uređenih javnih plaža na području mjesta. Iako je ljeti lokacija izrazito velike posjećenosti, na plaži Mul-Kolegini još uvijek nema uređenih šljunčanih površina s pogodnim prilazom moru (blagi šljunčani spust prema moru, plicak za igru). Plaži nedostaje osnovna opremljenost: info tabla, tuš, pitka voda, wc, kabine za presvlačenje, zabavni sadržaji za kupače. Plaža trenutno nije obilježena niti zaštitnim marker plutačama. Na plaži je vrlo malo prostora za sunčanje, a umjesto sitnog šljunka prevladava miješani šljunak i grubi, krupni kamen. Prilaz plaži također nije prilagođen osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću. Mjerom se planira opremiti plaža s potrebnim sadržajima, s posebnim naglaskom na sigurnost djece i odraslih. Sama plaža se nalazi na području gusto naseljene, obalne jezgre mjesta, pored trgovine mješovitom robom i ugostiteljskog objekta (beach bara) i ljeti je iznimno posjećena. U pozadini plaže prolazi dvosmjerna obalna prometnica, a u blizini plaže čak je nekoliko većih javnih parkirališta.

SC3 – Razvoj javne komunalne infrastrukture

3.1. Aglomeracija Kali

3.1.1. Izgradnja, dogradnja, rekonstrukcija i sanacija sustava javne odvodnje sanitarnih otpadnih voda i 3.1.2. Rekonstrukcija sustava vodoopskrbe su jedni od najvažnijih i najvećih projekta ne samo za Općinu Kali, nego za cijeli otok Ugljan te su zajedno dio velikog projekta Aglomeracija Kali - Preko. Projekt Aglomeracije uključuje izgradnju, dogradnju, rekonstrukciju i sanaciju sustava javne odvodnje sanitarnih otpadnih voda. Zatim, izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, izgradnju podmorskog ispusta te uspostavu centralnog nadzornog-upravljačkog sustava nad sustavnom odvodnje i pročišćavanja. Projekt uključuje i rekonstrukciju sustava vodoopskrbe i izgradnju vodovodnog sustava uključujući spojne cijevi. Projekt će rezultirati potpunom novim sustavnom vodovodne mreže kojim će se smanjit sadašnji gubitci te će se omogućit spajanje svih kućanstava na vodovodnu mrežu. Također, unaprijedit će se sustav odvodnje otpadnih voda čime će se smanjiti pritisak na okoliš. Projekt će omogućiti spajanje kućanstava na sustav odvodnje što će omogućiti lokalnom stanovništvu bolju uslugu.

3.2. Poboljšanje sustava komunalne infrastrukture

3.2.1. Izgradnja javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda te odvodnju oborinskih voda je mjera kojom se želi unaprijedit sustav vodoopskrbe i odvodnje koji neće biti riješen projektom Aglomeracije Kali – Preko. Naime, projektom Aglomeracija Kali bit će realizirano isključivo rekonstrukcija vodovodnog sustava vodovodne mreže, dok se novi ogranci mreže neće graditi. U Općini postoji realna potreba za novim ograncima vodovodne mreže, naročito prema uvali Mala Lamjana. Također, nisu sva kućanstva, odnosno sve ulice u Kalima pokrivene kanalizacijskom mrežom stoga postoji potreba za izgradnjom nove infrastrukture. Također, aktivnostima je predviđeno i rješavanje problematike odvodnje oborinskih voda. Paralelno će se radit i na sustavu za odvodnju oborinskih voda kako bi se smanjilo potencijalno onečišćenje koje mogu nastati uslijed izlivanja oborinskih voda u more.

3.2.2. . Rekonstrukcija mjesnog groblja „Dočić“ je projekt usmjeren na povećanje trenutno nedostatnih kapaciteta. Provedbom mjere rekonstruirat će se gradsko groblje te povećati njegovi kapaciteti.

3.2.3. Pametna javna rasvjeta je mjera kojom se želi napraviti rekonstrukcija javne rasvjete u naselju Kali primjenom mjera energetske učinkovitosti. Iako je sva postojeća javna rasvjeta zamijenjena sa novim LED rasvjetnim tijelima, još je velik dio novoizgrađenog područja ostao nepokriven javnom rasvjetom. Općina Kali planira izgradnju nove javne rasvjete u novim dijelovima naselja na način da u javnu rasvjetu uključi "pametne" elemente. Pametna rasvjeta omogućit će Općini Kali uštedu energije, smanjenje svjetlosnog onečišćenja, centralizirano upravljanje pojedinim rasvjetnim stupovima, a intenzitet svjetla prilagođava lokalnim potrebama i specifičnim situacijama. Napredni sustav javne rasvjete Općine Kali omogućit će kontrolu intenziteta svjetlosti (na temelju detektora pokreta ili posebnih slučajeva kao što su osvjetljenje za policijske intervencije, operacija vatrogasne službe ili snježni uvjeti), praćenje kakvoće zraka, analizu zvuka, komunikaciju u hitnim slučajevima, video nadzor, Wi-Fi pokrivenosti i sl.

3.3. Zaštita okoliša

3.3.1. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada je mjera koja za cilj ima sanaciju svih „divljih“ odlagališta otpada na području Općine. Uz pomoć Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost te vlastitim sredstvima nastojat će se ukloniti i sanirati sva divlja odlagališta na području Općine.

3.3.2. Izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta Zarabaniž je mjera kojom se želi unaprijediti gospodarenje komunalnim otpadom. Općina Kali je 2015. godine započela otkup zemljišta od privatnih vlasnika za izgradnju reciklažnog dvorišta "Zarabaniž" unutar

gospodarske zone Vela Lamjana u Kalima. S obzirom na postavljene ciljeve u održivom gospodarenju otpadom, Općina Kali mora poduzeti odgovarajuće mjere za ostvarivanje minimalnog postotka odvojeno prikupljenog otpada. Glavna mjera je izgradnja reciklažnog dvorišta Zarabaniž na kojem će se uz pomoć najnaprednije pametne tehnologije prikupljati odvojeno prikupljeni otpad s područja Općine Kali.

3.4. Unapređenje prometne infrastrukture

3.4.1 Izmještanje državne ceste D110 na Ugljanu mjera je koja je također od ključnog značaja ne samo za Kali, već za cijeli otok Ugljan. Projektom je planirano izmještanje državne ceste D110 koja je izgrađena 1974. godine te više ne odgovara trenutnom stanju prometa na otoku. Izgradnja nove prometnice doprinijeti će međuopćinskoj i međuotočnoj povezanosti te unapređenju prometne veze između trajektnog pristaništa i većeg dijela otoka Ugljana. Izgradnjom će se omogućiti brže aktiviranje prirodnih i gospodarskih resursa te će se stvoriti uvjeti za nesmetani razvitak turističkih, gospodarskih, ali i poljoprivrednih zona. Ujedno će doprinijeti i rasterećenju prometa te će se znatno povećati sigurnost prometa na postojećoj državnoj cesti D110.

3.4.2. Izgradnja pametnog cestovnog rotora Batalaža mjera je kojom se želi prometno rasteretiti ulazak u naselje te povećati sigurnost na križanju Batalaža. Općina Kali pokrenula je postupak ciljanih izmjena i dopuna DPU Obalnog pojasa mjesta Kali radi planirane izgradnje cestovnog rotora u uvali Batalaža. Postojeće prometno križanje u uvali Batalaža u Kalima tehnički je veoma loše riješeno i nije dovoljno sigurno za promet. Prometno križanje izvedeno je prije 40-ak godina dok je broj vozila u Kalima bio minimalan, a u međuvremenu je križanje postalo prometno vrlo opterećeno. Općina Kali je početkom 2019. započela s izradom idejnog projekta za izdavanje dozvole, a do kraja 2019. godine planira se ishoditi i lokacijska i građevinska dozvola. Budući zahvat osim građevinskog prometnog rješenja predviđa i "smartifikaciju" prometnog rotora: pametna javna rasvjeta rotora, video-nadzor prometa, pametni semafor, zelene površine s inteligentnim sustavom navodnjavanja, pametne klupe i besplatan WiFi pristup. Cilj je stvoriti financijski prihvatljiv, održiv, integrirani i sveobuhvatni projekt, pritom koristeći odgovarajuće tehnološki „pametne“ elemente.

3.4.3. Izgradnja nerazvrstanih cesta na području Općine Kali je mjera kojom se želi doprinijeti boljoj cestovnoj i prometnoj povezanosti mjesta s zaobalnim dijelom Općine (intradom). Na području Općine postoje ceste koje se kategoriziraju kao nerazvrstane te zahtijevaju uređenje.

3.4.4. Izgradnja naprednog parkinga s WiFi videonadzorom je mjera kojom se želi riješiti gorući problem Općine Kali, a to je nedostatak parkirnih mjesta koji je naročito izražen u ljetnim mjesecima i to na lokacijama uz obalu i u jezgri naselja Kali. Na području Općine postoji nekoliko uređenih parkinga, ali njihov kapacitet nije dovoljan za prihvat velikog broja osobnih automobila koji su tijekom turističke sezone u Kali. Stoga se većina osobnih automobila parkira na različitim javnim površinama koje za to nisu predviđene. Izgradnjom javnog parkinga omogućili bi se nesmetano parkiranje osobnih automobila na za to predviđenoj lokaciji čime bi se oslobodile javne površine koje bi se onda mogle koristiti za javno-društvene sadržaje za koje su i predviđene.

3.4.5. Izgradnja nogostupa na lokalnim cestama Put Vele Luke i Put Male Luke je mjera kojom se želi riješiti problem nepostojanja nogostupa na lokalnim cestama koje svakodnevno koristi većina stanovnika Općine. Na navedenim lokacijama koje veliki broj pješaka koristi za put do ambulante Hitne medicine ili djeca do područne škole, ne postoji nogostup za pješake što predstavlja veliki sigurnosni problem u prometu.

3.5. Unapređenje sustava javne infrastrukture

3.5.1. Izgradnja pametne zgrade - novog sjedišta Općine Kali mjera je koje je nužna za Općinu Kali. Sjedište Općine Kali trenutno se nalazi u zgradi izgrađenoj 1940-ih godina na području stare jezgre naselja Kali. Zgrada nije energetska učinkovita i traži temeljitu obnovu i rekonstrukciju. Stoga je Općine započela s izradom dokumentacije i traženjem alternativne lokacije za izgradnju potpuno nove zgrade – sjedišta Općine Kali. Osim sjedišta Općine u njoj će biti smješten i lokalno komunalno poduzeće. Potrebno je izgraditi održiv sustav učinkovitog digitalnog upravljanja zgradom kako bi se izmjerile, procijenile i optimizirale osnovne vrijednosti poput potrošnje energije, rasvjetljenosti i temperature. Prilikom izgradnje koristiti će se inovativni pristupi pružanja usluga kako bi se osiguralo da zgrada ostane prikladna svojoj namjeni te da se resursima i troškovima upravlja na najučinkovitiji mogući način.

3.5.2. Izgradnja i opremanje zgrade vatrogasnog doma je mjera kojom se namjerava izgraditi i opremiti nova zgrada vatrogasnog doma koji se trenutno nalazi u objektu u uvali Batalaža koja bi se prenamijenila u Gastropunkt. Naime, trenutna lokacija vatrogasnog doma je neadekvatna za potrebe DVD-a. Nova zgrada bi se izgradila na lokaciji Hripa-Vodopad gdje Općine već ima zemljište koje je po urbanističkom planu predviđeno za izgradnju, a lokacija je odlično prometno povezana s glavnim prometnicama otoka. Izgradnjom i opremanjem vatrogasnog doma bi na lokaciji Vodopad dobili jednu vrstu mikrocentra za hitne intervencije na razini otoka Ugljan jer se tamo nalazi i ambulanta Hitne medicine.

SC4 - Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti

4.1. Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje objekata društvene infrastrukture

4.1.1. Rekonstrukcija Društvenog doma Kali je projekt koji za cilj ima razvoj i unapređenje uvjeta društvenih aktivnosti na području Općine, te povećanje razine uključenosti lokalnog stanovništva u društveni život. Zgrada Društvenog doma Kali izgrađena je 1948. godine na dijelu stare jezgre naselja. Zgrada od svoje izgradnje 1948. godine nije značajnije obnavljana. Po današnjim standardima nije energetska učinkovita, a stolarija, krovnište i sanitarni čvorovi su u naročito lošem stanju. Zgradi je potrebna temeljita obnova radi čega je Općina Kali izradila glavni projekt rekonstrukcije Društvenog doma za koji je u travnju 2017. izdana i građevinska dozvola, te ga prijavila na natječaj za sufinanciranje iz EU fondova. Krajem 2019. godine odobreno je EU sufinanciranje projekta rekonstrukcije i opremanja kroz Program ruralnog razvoja RH. Zgrada će se u narednim godinama rekonstruirati po modelu energetske učinkovitosti, a u njoj će i biti obnovljeni društveni sadržaji poput polivalentne dvorane u prizemlju, prostorija za lokalne udruge i knjižnice na prvom katu. Novi sadržaji u društvenom domu su multimedijalna dvorana i dvorana za komorna događanja na prvom katu, te novi sanitarni čvorovi za sve društvene prostore.

4.1.2. Dogradnja, opremanje i digitalizacija Narodne knjižnice Kali je mjera koja je neophodna za nastavak normalnog funkcioniranja Narodne knjižnice Kali koja je utemeljena 1983. godine. Trenutno je u radu i djelovanju knjižnice najveći problem nedostatak prostora zbog čega mnoge knjige nisu adekvatno izložene, stanje polica je zbog pretrpanosti loše te istrošena stolarija uzrokuje oštećenja i propadanje unutarnjeg inventara knjižnice. Kako bi se navedeno stanje unaprijedilo te omogućio dovoljan prostor za adekvatno izlaganje knjiga planirana je aktivnost proširenja i opremanja prostora postojeće knjižnice. Proširenje je planirano na postojećoj lokaciji u trenutno neiskorištenom dijelu zgrade Društvenog doma. Uz proširenje provest će se i rekonstrukcija i opremanje postojećeg odjela koji knjižnica sada koristi, te će se prostorno-funkcionalno razdvojiti odjel za djecu i odjel za odrasle. Projekt će se završiti informatizacijom knjižnog fonda.

4.2. Unapređenje sportsko-rekreacijskih sadržaja

4.2.1. Izgradnja i opremanje sportskog centra Dražine mjera je čijom će se realizacijom postići značajne dobrobiti s društvenog aspekta. Mjera ima ishodište u nastojanju Općine da građanima približi i učini dostupnim sportsko–rekreativne sadržaje što će se zasigurno odraziti na njihovu kvalitetu života. Na lokaciji Dražine površine 12.000 m² u Kalima godinama se nalazilo neuređeno nogometno igralište na asfaltnoj podlozi. Općina Kali je od 2014. godine započela uređenje i opremanje malonogometnog igrališta postavljanjem rasvjete i umjetnog travnjaka površine 800 m². Uređenje sportskog igrališta nastavilo se početkom 2019. godine postavljanjem temeljnog asfaltnog sloja kao baze za gumiranu tartan podlogu za košarku i mali nogomet. Također, su u 2019. godini asfaltirane i pristupne ceste i doveden vodovodni priključak, a u narednim godinama planirani su i novi sportski sadržaji i tereni. Nova infrastruktura i objekti (objedinjeni pod nazivom sportski centar Dražine) unapređuju čitavu četvrt, pozitivno utječu na lokalni poslovni ekosustav, društvene odnose i ukupnu kvalitetu života. Infrastruktura će se dodatno poboljšati inovativnim rješenjima koja omogućavaju učinkovito upravljanje objektima, nove načine praćenja kretanja ljudi i njihovih obrazaca ponašanja te omogućavaju interaktivan prikaz relevantnih informacija.

4.2.1. Uređenje biciklističkih staza, tematskih staza, vidikovaca i šetnica je mjera kojom se želi unaprijediti sportsko–rekreacijska infrastruktura koje je trenutno nedovoljno razvijena. Atraktivan i raznolik prirodni okoliš, bogata kulturno-povijesna baština iz raznolikih perioda, povoljna klima, sigurnost otoka te mnoštvo cesta s manjim intenzitetom motornog prometa i puteva pogodnih za kretanje pješaka i bicikala pružaju Općini Kali brojne komparativne prednosti za uređenje biciklističkih staza, tematskih staza, vidikovaca i šetnica. Danas se iz zdravstvenih, ekoloških, financijskih i dr. razloga nastoji popularizirati svakodnevno hodanje i korištenje bicikla, pri čemu je kao jedan od najvažnijih preduvjeta postojanje adekvatne infrastrukture za sigurno odvijanje pješačkog i biciklističkog prometa u urbanim sredinama. Glavna prepreka snažnijem razvoju biciklističkih staza, tematskih staza, vidikovaca i šetnica u Općini Kali je nepostojanje osnovne prometne infrastrukture, mali broj posebno izgrađenih biciklističkih staza, tematskih staza i šetnica, loše održavanje i trasiranje postojećih ruta te nepovezanost ruta prema susjednim naseljima Preku i Kukljici u zaobalnom dijelu Općine. Više biciklističkih staza kroz naselje Kali već je obuhvaćeno projektom Turističke zajednice Zadarske županije - Zadar Bike Magic, a dionica od trajektnog pristaništa u Preku obalnim dijelom kroz Kali prema Kukljici i Pašmanu dio je mediteranske EuroVelo 8 biciklističke rute. Osim obalne dionice za razvoj biciklističkih staza, tematskih staza, vidikovaca i šetnica atraktivne su postojeće zaobalne makadamske dionice po kaljskim brežuljcima prošaranim stoljetnim maslinicima i suhozidima s kojih se pružaju predivne vizure prema moru i zadarskom arhipelagu. Zbog kulturno-povijesnog značaja potrebno je za posjetitelje urediti staze i šetnice koje vode do zavjetne kapelice sv. Pelegrina i brda Nehaj, te do povijesne gradine na brdu Orjak s pripadajućim vidikovcima za oba lokaliteta.

4.2.3. Uređenje i opremanje dječjih igrališta i javnih zelenih površina je mjera kojom se želi podići razina sigurnosti svih dječjih igrališta izgrađenih na javnim površinama za koje je odgovorna Općina Kali. Zbog dotrajalosti opreme za igru djece Općina Kali je u 2019. godini planirala rekonstrukciju i opremanje dvaju postojećih dječjih igrališta: igrališta u Parku branitelja domovine pored župne crkve sv. Lovre te igrališta u parku Petra Dundova na Mulu. Također zbog zahtjeva roditelja djece za većim brojem opremljenih dječjih igrališta na području Općine Kali ovim dokumentom planira se i izgradnja novih dječjih igrališta na lokacijama: rt Artina, plaža Mala Lamjana i na Dražinama pored sportskog centra i područne škole u Kalima. Od javnih zelenih površina u narednim godinama planirano je krajobrazno uređenje postojećeg parka Branitelja domovine pored župne crkve sv. Lovre, postojećeg parka Petra Dundova na Mulu. Planirano je i uređenje novih javnih zelenih površina na nasipu rta Artina i nasipu pored glavnog lukobrana na jugoistočnom dijelu uvale Batalaža. Na navedenim površinama pored sanacije postojećeg zelenila, provest će se priprema terena i sadnja novih sadnica grmlja, stabala, sjetva travnjaka i uređenje staza za pješake kroz javne zelene površine.

4.3. Očuvanje i valorizacija kulturno – povijesne baštine

4.3.1. Osnivanje i izgradnja Ribarskog muzeja je mjera koja je snažan izraz kaljskog identiteta kao „mjesta ribe i ribarenja“, važne kulturne institucije te vrlo privlačne i u otočkom kontekstu jedinstvene turističke atrakcije. Planirano je izgradnja objekta uz staru luku ili povijesnu jezgru koja će se opremiti na privlačan, ujedno zabavan i edukativan, interaktivan način. Muzejom je planirano obuhvatiti ključna obilježja kulture života i rada stanovnika Kali koji će kroz različite oblike prezentacije, komunikacije i interpretacije prirodne i kulturne baštine, uključujući animaciju, osvjetljenje i zvuk, osigurati dinamičnije i interaktivnije uključivanje publike. Muzej ribarstva bi trebao, uz ispunjavanje klasične uloge muzeja, postati i svojevrsni kulturni i edukativni centri, ali i mjesto zabave te informiranja o destinaciji. Poželjno je da dodatnu funkciju Muzeja ribarstva čini i uspostavljanje Istraživačko-edukacijskog centra za jadransku faunu koji bi težio zauzimanju važne znanstvenoistraživačke i edukativne uloge u istraživanju mora na Mediteranu.

4.3.2. Izgradnja ljetne pozornice je mjera kojom se unaprijediti društvena infrastruktura jer trenutno na području Općine Kali ne postoji nijedan adekvatan prostor na otvorenom gdje bi se preko ljeta mogle održavati predstave, manifestacije te ostali slični događaji. Mjerom je planirano određivanje lokacije te izgradnja ljetne pozornice kao multifunkcionalnog prostora namijenjenog prvenstveno kulturnom sadržaju. Pozornica bi bila mjesto gdje bi se održavale sve glavne manifestacije preko ljeta kada je u mjestu najviše turista. Izgradnja pozornice doprinijela bi razvoju društvenog i kulturnog sadržaja na području Općine te povećanju turističke atrakcije Općine.

4.3.3. Obnova ljetnikovca Dražić je mjera kojom se želi obnoviti kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Ljetnikovac Dražić predstavlja skladan spoj arhitekture i hortikulture ograđen visokim zidom i kao takav rijedak je primjer ladanjskog sklopa sa svim sačuvanim elementima. Planiran je otkup zemljišta i pripadajuće nekretnine ljetnikovca Dražić od privatnih vlasnika i njegova obnova u svrhu postavljanja i prezentacije zavičajne zbirke mjesta Kali.

4.3.4. Sanacija kapelice sv. Mihovila na mjesnom groblju „Dočić“ je mjera kojom se žele stvoriti adekvatni uvjeti na mjesnom groblju. Na kapelici sv. Mihovila na mjesnom groblju „Dočić“ u Kalima potrebno je izvršiti sanaciju krovišta, uklanjanje postojećeg sloja žbuke te novog sloja žbuke uz prethodnu sanaciju vlažnih zidova i ugradnju novih elektroinstalacija. Potrebno je i izvršiti rekonstrukciju zvonika kapelice radi ugradnje već nabavljenog novog, većeg zvona.

4.3.5. Uređenje postava sakralne zbirke župe sv. Lovre je mjera kojom se želi očuvati bogata kulturno-povijesna baština Općine Kali. Župa sv. Lovre u Kalima raspolaže sa bogatom sakralnom zbirkom. Na inicijativu župe sv. Lovre planirana je rekonstrukcija i opremanje stare župne kuće pored župne crkve sv. Lovre kako bi se uredio prostor za izlaganje i prezentaciju stalnog postava sakralne zbirke.

4.3.6. Očuvanje Kaljskog govora je mjera kojom se želi očuvati posebnost i prepoznatljivost kaljskog govora kao specifičnog čakavskog dijalekta koji se ističe svojim vokalnim sustavom te prepoznatljivim ritmom i intonacijom. Trenutno rječnik sadrži 3500 riječi, ali se s vremenom počeo sve manje koristiti, posebice kod mladih. Provedbom mjere nastojat će se očuvati specifičnosti i zanimljivosti govora koje se koriste i danas kroz edukacije te razne manifestacije koje će se održavati tijekom cijele godine. Na taj će se način omogućiti da se rječnik i dalje nadopunjuje novim riječima oživljavanjem tradicijskih običaja i vrijednosti koje se danas sve manje koriste i odlaze u zaborav.

4.3.7. Zaštita tradicije glagoljaškog pjevanja je mjera kojom se želi zaštititi još jedna kulturno-povijesna atrakcija koja je karakteristična za Općinu Kali. Naime, za područje Kali karakteristična je uporaba glagoljice te glagoljaškog pjevanja. Provedbom mjere nastojat će se zaštititi tradicija glagoljaškog pjevanja koja osim očuvanje kulturne baštine može pozitivno utjecati i na razvoj turizma.

3.5. FINANCIJSKI PLAN

Izrađeni financijski okvir Općine Kali predstavlja razradu planiranih sredstava s naznakom njihova izvora financiranja na razini, mjera, prioriteta i specifičnih ciljeva. Financijski plan izrađen je na način da sintetizira sve podatke koji su ključni za realizaciju strateških mjera i vrši njihovu projekciju u programskom razdoblju za koje je strategija izrađena.

Za svaki od ciljeva tematski su grupirane mjere za koje se na pojedinačnoj razini razmatraju sljedeći podaci:

- Naziv mjere,
- Ukupna vrijednost mjere u HRK,
- Udio financiranja po izvorima financiranja (proračun JLS, javni RH izvori, EU fondovi i ostali izvori)
- Udio financiranja po godinama programskog razdoblja (2019. – 2023.)

S obzirom na to da je izrada strateškog dokumenta započela sredinom 2019. godine u projekcijama su iskazane okvirne alokacije sredstava za razdoblje do 2019. do 2023. godine, a za pojedine mjere je u skladu sa specifičnostima predviđeno i financiranje izvan programskog razdoblja.

3.5.1.1. Financijski plan za SC1 – Održivo ribarstvo i održiva marikultura

U nastavku se nalazi tablični prikaz financijskog plana za Strateški cilj 1 – Održivo ribarstvo i održiva marikultura koji je strukturiran na način da obuhvaća ukupno 10 mjera čija ukupna procijenjena vrijednosti iznosi 38.374.110 kuna.

Tablica 36. Financijski plan za SC1 – Održivo ribarstvo i održiva marikultura

Cilj	Prioritet	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	Izvori financiranja				Godine					
				Proračun JLS	Javni RH izvori (Županija; Ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2019.	2020.	2021.	2022.	Razdoblje nakon 2022.	
1. Održivo ribarstvo i održiva marikultura	1.1. Razvoj suprastrukture za potrebe sektora ribarstva sukladno EU standardima	1.1.1. Izgradnja infrastrukture za preradu ribe	7.374.110	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	60,00%	40,00%	0,00%	
				3.687.055	3.687.055	0,00	0,00	0,00	0,00	4.424.466	2.949.644	0,00	
		1.1.2. Izgradnja pratećih i servisnih sadržaja ribarske luke	15.000.000	25,00%	75,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	70,00%	30,00%
				3.750.000	11.250.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10.500.000	4.500.000	
		1.1.3. Izgradnja priveznog doka s benzinskom postajom	8.000.000	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
				0,00	0,00	0,00	8.000.000	0,00	0,00	0,00	0,00	8.000.000	
		1.1.4. Izgradnja veletržnice	3.500.000	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	80,00%	20,00%
				0,00	3.500.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.800.000	700.000	
	1.2. Jačanje ljudskih potencijala u sektoru ribarstva	1.2.1. Poticanje očuvanja tradicijskih vještina i znanja u ribarstvu	850.000	50,00%	0,00%	0,00%	50,00%	0,00%	30,00%	30,00%	30,00%	10,00%	
				425.000	0,00	0,00	425.000	0,00	255.000	255.000	255.000	85.000	
		1.2.2. Organiziranje specijalističkih edukacija i informiranja u sektoru ribarstva	850.000	40,00%	60,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%	0,00%	
	1.3. Povećanje potrošnje ribe	1.3.1. Izgradnja i opremanje mjesne ribarnice	1.200.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	10,00%	50,00%	40,00%	
				1.200.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120.000	600.000	480.000	
		1.3.2. Brendiranje mjesne ribarnice	350.000	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	
	1.4. Očuvanje ribarske baštine i tradicije	1.4.1. Razrada brend koncepta „Kali – mjesto ribe i ribarenja“	500.000	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	
				100.000	400.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500.000	0,00	
1.4.2. Organizacija ribarskim manifestacija i uređenje vizualnih atrakcija		750.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	40,00%	60,00%	0,00%		
			750.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300.000	450.000	0,00		
UKUPNO:			38.374.110	10.322.055	8.377.055	0,00	8.425.000	0,00	255.000	5.524.466	18.479.644	14.115.000	

Izvor: obrada autora

3.5.1.2. Financijski plan za SC 2 – Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima

U nastavku se nalazi tablični prikaz financijskog plana za Strateški cilj 2 – Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima koji je strukturiran na način da obuhvaća 13 mjera čija ukupna procijenjena vrijednosti iznosi 64.807.454,50 kuna.

Tablica 37. Financijski plan za SC2 – Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima

Cilj	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	Izvori financiranja				Godine					
			Proračun JLS	Javni RH izvori (Županija; Ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2019.	2020.	2021.	2022.	Razdoblje nakon 2022.	
2. Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima	2.1. Unapređenje i razvoj poduzetničke infrastrukture	2.1.1. Razvoj poslovne infrastrukture gospodarske zone Vela Lamjana	15.000.000	15,00%	0,00%	85,00%	0,00%	0,00%	20,00%	40,00%	40,00%	0,00%
			2.250.000	0,00	12.750.000	0,00	0,00	3.000.000	6.000.000	6.000.000	0,00	
		2.1.2. Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora Vela Lamjana	10.000.000	15,00%	0,00%	85,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	60,00%	20,00%
			1.500.000	0,00	8.500.000	0,00	0,00	0,00	2.000.000	6.000.000	2.000.000	
		2.1.3. Izgradnja prometne infrastrukture do gospodarske zone Vela Lamjana	10.000.000	0,00%	50,00%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
			0,00	5.000.000	0,00	5.000.000	0,00	0,00	0,00	0,00	10.000.000	
	2.2. Razvoj nautičkog turizma na području Općine Kali	2.2.1. Izgradnja nautičkih i komunalnih vezova na području Kali	13.500.000	15,00%	0,00%	0,00%	85,00%	0,00%	15,00%	30,00%	55,00%	0,00%
			2.025.000	0,00	0,00	11.475.000	0,00	2.025.000	4.050.000	7.425.000	0,00	
		2.2.2. Proširenje sidrišta u uvali Mala Lamjana	850.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%
	2.3. Uređenje stare ribarske luke	2.3.1. Uređenje stare ribarske luke	1.250.000	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%
			0,00	1.250.000	0,00	0,00	0,00	250.000	1.000.000	0,00	0,00	
		2.3.2. Rekonstrukcija i opremanje Batalaža gastropunkt	2.500.000	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	0,00%
			1.250.000	1.250.000	0,00	0,00	0,00	750.000	1.750.000	0,00	0,00	
2.4. Razvoj poljoprivredne temeljen na maslinarstvu i tradiciji	2.4.1. Izgradnja brenda maslinovog ulja s područja Općine	250.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
		250.000	0,00	0,00	0,00	0,00	250.000	0,00	0,00	0,00		
	2.4.2. Revitalizacija zapuštenih maslinika	750.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	20,00%	60,00%	
		750.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	150.000	150.000	450.000		
	500.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%		

		2.4.3. Sanacija poljskih puteva i suhozida		500.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500.000
2.5. Unapređenje i razvoj turističke infrastrukture	2.5.1. Uređenje rta Artina u Kalima	3.707.454,5	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%
			3.707.454,5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.112.236,35	2.595.218,15	0,00	
	2.5.2. Uređenje plaže Mala Lamjana	5.000.000	0,00%	40,00%	0,00%	60,00%	0,00%	60,00%	40,00%	0,00%	0,00%	
			0,00	2.000.00	0,00	3.000.00	0,00	3.000.000	2.000.000	0,00	0,00	
	2.5.3. Uređenje plaže Mul-Kolegini	1.500.000	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	80,00%	20,00%	0,00%	
0,00			1.500.000	0,00	0,00	0,00	0,00	1.200.000	300.000	0,00		
UKUPNO:			64.807.454,5	13.082.454,5	11.000.000	21.250.00	19.475.00	0,00	9.275.000	19.262.236,35	23.320.218,15	12.950.000

Izvor: obrada autora

3.5.1.3. Financijski plan za SC 3 – Razvoj javne komunalne infrastrukture

U nastavku se nalazi tablični prikaz financijskog plana za Strateški cilj 3 – Razvoj javne komunalne infrastrukture koji je strukturiran na način da obuhvaća ukupno 14 mjera čija ukupna procijenjena vrijednosti iznosi 378.373.209 kuna.

Tablica 38. Financijski plan za SC3 - Razvoj lokalne javne komunalne infrastrukture

Cilj	Prioritet	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	Izvori financiranja				Godine				
				Proračun JLS	Javni RH izvori (Županija; Ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2019.	2020.	2021.	2022.	Razdoblje nakon 2022.
3. Razvoj lokalne javne komunalne infrastrukture	3.1. Aglomeracija Preko-Kali	3.1.1. Izgradnja, dogradnja, rekonstrukcija i sanacija sustava javne odvodnje sanitarnih otpadnih voda	118.929.907	0,00%	15,00%	85,00%	0,00%	5,00%	40,00%	40,00%	15,00%	0,00%
				0,00	17.839.487	101.090.420	0,00	5.946.495	47.571.962	47.571.962	17.839.486	0,00
		3.1.2. Rekonstrukcija sustava vodoopskrbe	39.643.302	0,00%	15,00%	85,00%	0,00%	5,00%	40,00%	40,00%	15,00%	0,00%
				0,00	5.946.495	33.696.806	0,00	1.982.165	15.857.321	15.857.321	5.946.495	0,00
	3.2. Pобољшanje sustava komunalne infrastrukture	3.2.1. Izgradnja javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda	158.573.209	0,00%	15,00%	85,00%	0,00%	5,00%	40,00%	40,00%	15,00%	0,00%
				0,00	23.785.981	134.787.227	0,00	7.928.660	63.429.283	63.429.283	23.785.983	0,00
	3.2.2. Rekonstrukcija mjesnog groblja „Dočić“	850.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	
			850.000	850.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	850.000	0,00	0,00

		3.1.5. Pametna javna rasvjeta	1.500.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%
				1.500.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.500.000	0,00
3.3. Zaštita okoliša	3.3.1. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada na području Općine Kali	5.000.000	50,00%	0,00%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
			2.500.000	0,00	0,00	2.500.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000.000
	3.3.2. Izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta Zarabaniž	4.000.000	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	60,00%	40,00%	0,00%	
				0,00	0,00	0,00	4.000.000	0,00	0,00	2.400.00	1.600.000	0,00
3.4. Unapređenje prometne infrastrukture	3.4.1. Izmjještanje državne ceste D110 na Ugljanu	150.000.000	0,00%	40,00%	0,00%	60,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	5,00%	95,00%
			0,00	60.000.000	0,00	90.000.000	0,00	0,00	0,00	7.500.000	142.500.000	
	3.4.2. Izgradnja pametnog cestovnog rotora Batalaža	4.000.000	0,00%	50,00%	0,00%	50,00%	0,00%	30,00%	50,00%	20,00%	0,00%	
			0,00	2.000.000	0,00	2.000.000	0,00	1.200.000	2.000.000	800.000	0,00	
	3.4.3. Izgradnja nerazvrstanih ceste na području Općine Kali	7.500.000	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
			0,00	7.500.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.500.000
	3.4.4. Izgradnja naprednog parkinga s WiFi videonadzorom	950.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%
			950.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	950.000	0,00	
	3.4.5. Izgradnja nogostupa na lokalnim cestama Put Vele Luke i Put Male Luke	1.500.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%
			1.500.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.500.000	0,00	0,00	
3.5. Unapređenje sustava javne infrastrukture	3.5.1. Izgradnja pametne zgrade - novog sjedišta Općine Kali	7.000.000	60,00%	0,00%	0,00%	40,00%	0,00%	10,00%	40,00%	50,00%	0,00%	
			4.200.000	0,00	0,00	2.800.000	0,00	700.000	2.800.000	3.500.000	0,00	
	3.5.2. Izgradnja i opremanje zgrade vatrogasnog doma	7.500.000	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%
0,00			0,00	7.500.000	0,00	0,00	0,00	0,00	2.250.000	5.250.000		
UKUPNO:			378.373.209	11.500.000	93.285.981	172.287.227	101.300.000	7.928.660	65.329.283	72.979.283	43.385.981	188.750.000

Izvor: obrada autora

3.5.1.4. Financijski plan za SC 4 – Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti

U nastavku se nalazi tablični prikaz financijskog plana za Strateški cilj 4 – Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti koji je strukturiran na način da obuhvaća ukupno 12 mjera čija ukupna procijenjena vrijednosti iznosi 42.189.019 kuna.

Tablica 39. Financijski plan za SC4 – Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti

Cilj	Prioritet	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	Izvori financiranja				Godine					
				Proračun JLS	Javni RH izvori (Županija; Ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2019.	2020.	2021.	2022.	Razdoblje nakon 2022.	
4. Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti	4.1. Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje objekata društvene infrastrukture	4.1.1. Rekonstrukcija Društenog doma Kali	7.374.110	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	40,00%	60,00%	0,00%	0,00%	
				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.949.644	4.424.466	0,00	0,00	
	4.1.2. Dogradnja, opremanje i digitalizacija narodne knjižnice Kali	1.700.000	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	30,00%	70,00%	0,00%	
			850.000	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	510.000	1.190.000	0,00	
	4.2. Unapređenje sportsko – rekreacijskih sadržaja	4.2.1. Izgradnja i opremanje sportskog centra Dražine	3.707.454,5	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	60,00%	40,00%	0,00%	0,00%	
				3.707.454,5	0,00	0,00	0,00	0,00	2.224.472,75	1.482.981,75	0,00	0,00	
		4.2.2. Uređenje biciklističkih staza, tematskih staza, vidikovaca i šetnica	5.000.000	50,00%	0,00%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
				2.500.000	0,00	0,00	2.500.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000.000
	4.2.3. Uređenje i opremanje dječjih igrališta i javnih zelenih površina	600.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	80,00%	20,00%	
			600.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	480.000	120.000	
	4.3. Očuvanje i valorizacija kulturne – povijesne baštine	4.3.1. Osnivanje i izgradnja Ribarskog muzeja	15.000.000	40,00%	20,00%	0,00%	40,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	80,00%	
				6.000.000	3.000.000	0,00	6.000.000	0,00	0,00	0,00	3.000.000	12.000.000	
		4.3.2. Izgradnja ljetne pozornice	850.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
				850.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	850.000
4.3.3. Obnova ljetnikovca Dražić		1.400.000	20,00%	0,00%	0,00%	80,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	
			280.000	0,00	0,00	1.120.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.400.000	
4.3.4. Sanacija kapelice sv. Mihovila na mjesnom groblju „Dočić“	850.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%		
		850.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	850.000		

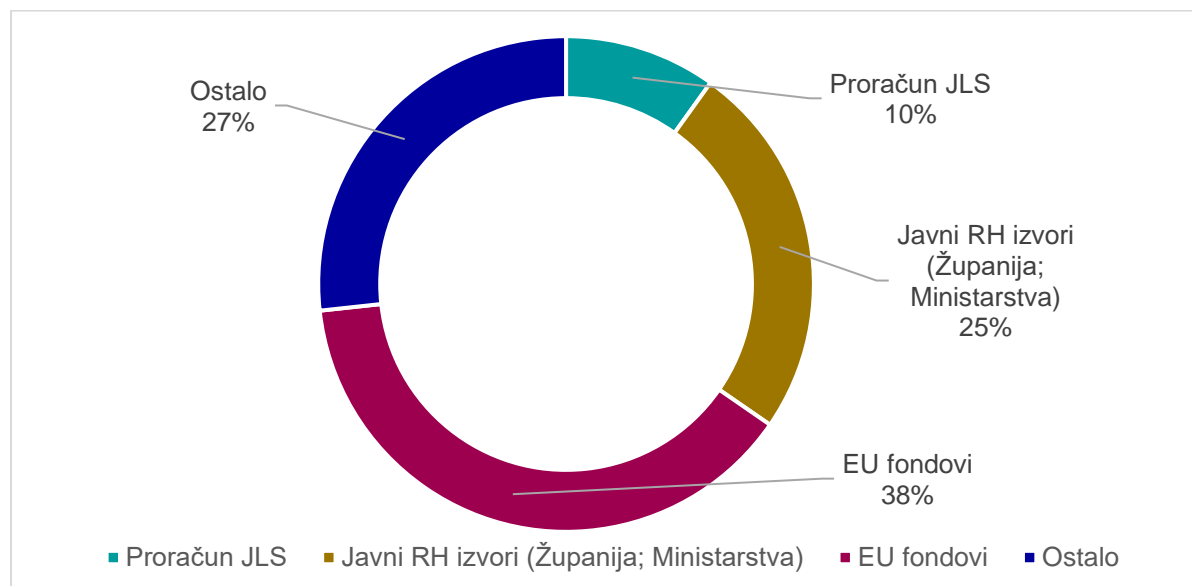
	4.3.5. Uređenje postava sakralne zbirke župe sv. Lovre	100.000	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
			100.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.000
	4.3.6. Očuvanje kvalijskog govora	350.000	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
			70.000	280.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	350.000
	4.3.7. Zaštita tradicije glagoljskog pjevanja	400.000	20,00%	80,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%
			80.000	320.000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	400.000	0,00
UKUPNO:		38.131.564,5	16.687.454,5	4.450.000	7.374.110	9.620.000	0,00	5.174.116,75	6.417.447,75	5.870.000	20.670.000

Izvor: obrada autora

Ukupni iznos namijenjen provedbi Strateškog razvojnog programa Općine Kali za razdoblje 2018. – 2023. iznosi 519.586.338 kuna. Financiranje mjera (ukupno 49) koje su raspoređene unutar četiri strateška cilja predviđeno je iz proračuna jedinice lokalne samouprave, javnih RH izvora, EU fondova i ostalih izvora.

Na sljedećem grafikonu prikazan je udio financiranja mjera prema planiranim izvorima i može se uočiti da se najveći udio odnosi na EU fondove (38 %) te na ostale izvore (27 %) dok se iz proračuna (10 %) i javnih RH izvora (25 %) očekuju znatno manja izdvajanja.

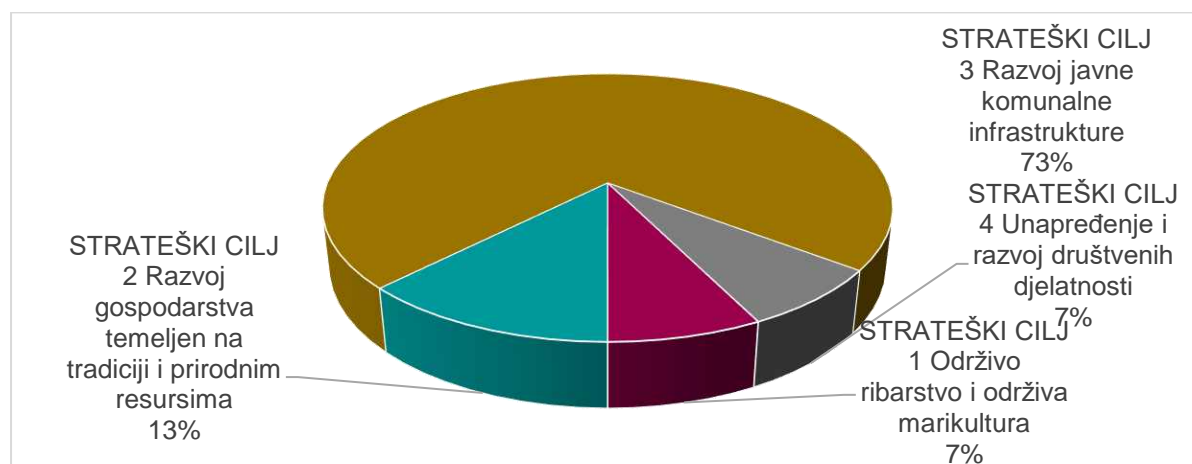
Grafikon 12. Udio financiranja prema izvorima



Izvor: Izrada autora

Nadalje, ukoliko se promatra alokacija sredstava prema specifičnim ciljevima koja je prikazana na sljedećem grafikonu, može se uočiti kako je najveći iznos sredstava predviđen za realizaciju Strateškog cilja 3 – Razvoj javne komunalne infrastrukture (73 %) prvenstveno radi dva velika projekta koja su planirana na razini Otoka, a ključna su za daljnji razvoj Općine Kali (*Aglomeracija Preko - Kali, Izmještanje državne ceste D110 na Ugljanu*). Strateški cilj 4 – Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti te Strateški cilj 1 – Održivo ribarstvo i održiva marikultura sudjeluju svaki s po 7 %, dok je za provedbu mjera iz Strateškog cilja 2 – Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima namijenjeno 13 % ukupnog proračuna SRP-a.

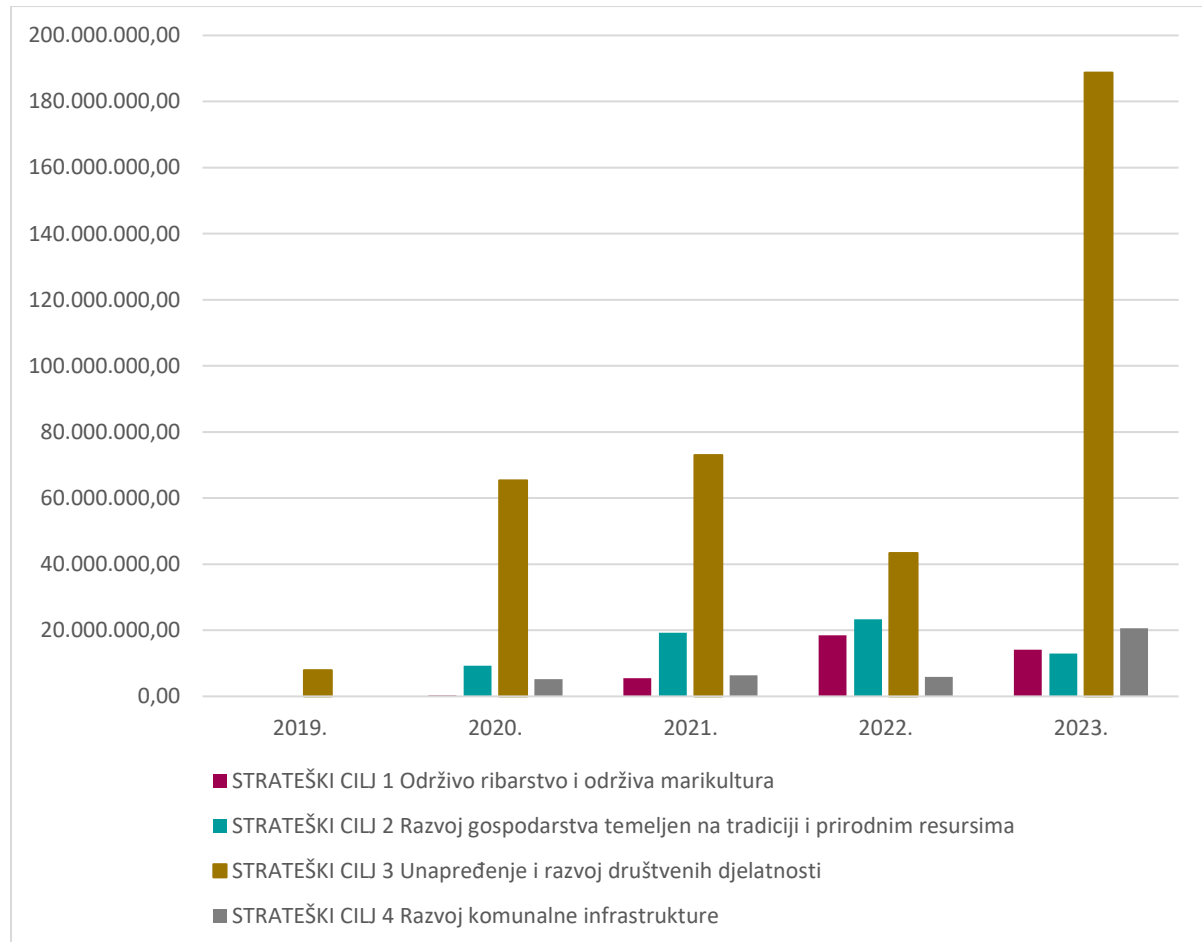
Grafikon 13. Pregled alokacije sredstava prema ciljevima



Izvor: Izrada autora

Na sljedećem grafikonu prikazana je alokacija sredstava prema godini i ciljevima. Iz grafikona je vidljivo da je najveća potrošnja sredstava u ukupnom iznosu od 222.270.000,00 kuna predviđena u 2023. godini i nakon nje prvenstveno radi projekta izmještanja državne ceste D110, dok se najmanja potrošnja sredstava u ukupnom iznosu od 7.928.660,45 kuna očekuje u 2019. godini.

Grafikon 14. Pregled alokacije sredstava prema godinama i ciljevima



Izvor: Izrada autora

3.6. PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA

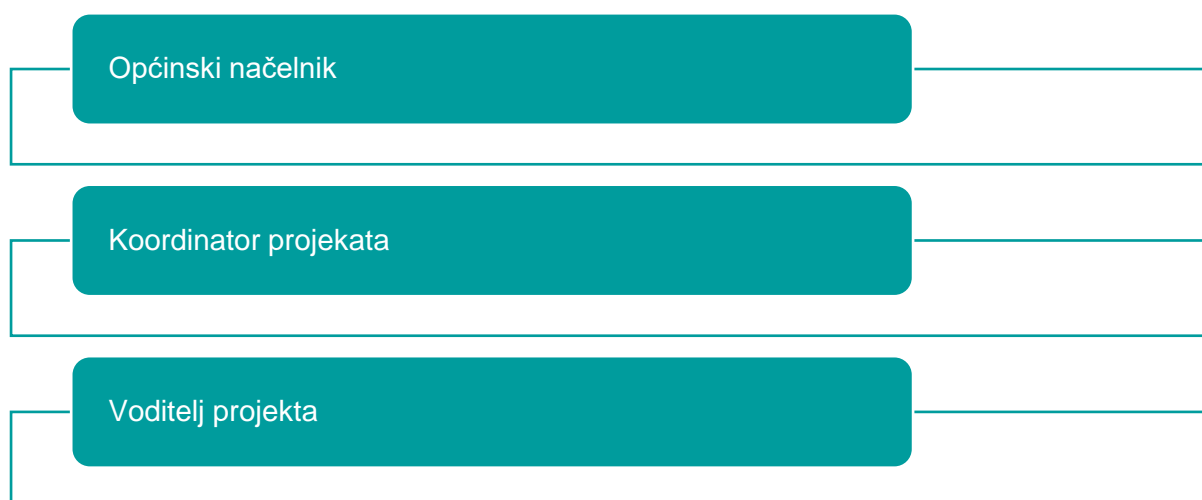
Strateški razvojni program Općine Kali je javni dokument te će se odmah nakon usvajanja Općinskog vijeća objaviti na službenoj Internetskoj stranice Općine. Objavljivanjem na stranicama Općine dokument će biti dostupan svim dionicima u gospodarstvu, svim ustanovama i institucijama u vlasništvu Općine te cjelokupnom stanovništvu i široj javnosti koja je zainteresirana za razvoj Općine.

Prije usvajanja dokument će se predstaviti javnosti s ciljem upoznavanja dionika sa sadržajem dokumenta te će se omogućiti njegovo komentiranje kako bi se prikupile dodatne ideje od stane stanovnika i relevantnih dionika. Time će se omogućiti nadopuna dokumenta s idejama te će se osigurati doprinos stanovnika, poduzetnika, djelatnika javnih službi i svih ostalih zainteresiranih dionika u kreiranju same strategije. Također, navedeno će doprinijeti i osiguravanju transparentnosti te sudjelovanju lokalnog stanovništva u kreiranju strateških razvojnih mjera i odabranog strateškog pravca u kojem će se Općina u budućnosti razvijati.

Za uspješno provođenje Strateškog razvojnog programa Općine Kali, glavni preduvjet je uspostava kvalitetne provedbene strukture čiji je zadatak realizacija strateških mjera te odgovornost o usklađenosti sa proračunom i proračunskim aktima.

Za provedbu Strateškog razvojnog programa Općine Kali odgovorna je Općina, odnosno svi upravni odjeli koje ona podrazumijeva. Općina će imenovati osobu koja će biti zadužena za ažuriranje razvojnih projekata te sastavljanje redovnih izvještaja o njihovoj provedbi za općinskog načelnika. Za svaki razvojni projekt Općina će izravno imenovati odgovornu osobu (voditelja projekta) koja će pratiti njegov napredak i o tome izvještavati osobu zaduženu za ažuriranje razvojnih projekata (koordinatora).

Grafikon 15. Zaduženja za implementaciju Strategije



Izvor: Izrada autora

3.7. POSTUPAK PRAĆENJA PROVEDBE

Postupak praćenja provedbe Strateškog razvojnog programa podrazumijeva uspostavu internih aktivnosti za kontrolu provedbe razvojnih projekata. Navedeno će doprinijeti usklađenosti provedenih aktivnosti navedenih u dokumentu, ažuriranju baze podataka i procjeni troškova, analiziranju promjena u provedbi projekata te njihov očekivani utjecaj na planirane rezultate. Ukoliko dođe do promjena, kao i u raspodjeli odgovornosti, one će se evidentirati te će osobe zadužene za pojedine aktivnosti morati objasniti razlog zbog kojeg je došlo do razlika u provedbi projekata u odnosu na plan. Na taj način će se stvoriti cjelovit sustav kojem je svrha kontinuirano praćenje provedbenih aktivnosti te svih dionika koji su direktno uključeni u provedbu mjera definiranih SRP-om. Sustav će se ažurirati kvartalno temeljem dostavljenih podataka, a predstavljanje i vrednovanje kvalitete provedbe Strateškog razvojnog programa Općine Kali provodit će se jednom godišnje. Predstavljanje podataka doprinijeti će transparentnosti provođenja strategije te njezinoj uspješnosti u dostizanju definiranih ciljeva. Naglasit će se odstupanja i razlozi odstupanja od definiranih mjera te će, ukoliko je to primjenjivo, ažurirati s predviđenom financijskom alokacijom i postojećim resursima kako bi se doprinijelo učinkovitosti i ostvarenju navedenih ciljeva.

Osobne koje su zadužene za implementaciju mjera Strateškog razvojnog programa bit će zadužene i za izradu izvješća te evaluaciju postignutih rezultata na godišnjoj razini. Prikupljeni podaci distribuirat će se prema gore navedenoj hijerarhiji.

Voditelji projekta, zaduženi za provođenje definiranih mjera, će tijekom provedbe strategije detaljno izvještavati nadležnog koordinatora koji će na temelju dostavljenih podataka u izvještaju ažurirati financijski i akcijski plan. Ažurirane podatke i rezultate koordinatori će predstavljati kvartalno općinskom načelniku čime će se smanjiti mogućnost neostvarivanja planiranih ciljeva te će se ostvareni rezultati na kraju svake godine predstavljati cjelokupnoj javnosti i zainteresiranim dionicima.

3.8. AKCIJSKI PLAN

Akcijnski plan omogućuje pregled svih projektnih aktivnosti potrebnih za provedbu strateškog razvojnog programa u trogodišnjem razdoblju u svrhu operacionalizacije i implementacije provedbenih aktivnosti u redovan rad Općine Kali. Akcijnski plan se revidira jednom godišnje na temelju dostavljenih podataka u Izvješću o provedbi te podloga za kontrolu i nadzor provedbe dokumenta.

Tijek provedbe sadrži glavne aktivnosti i njihov slijed u razdoblju od 2020. – 2022. godine. te prati provedbu Strategije na nivou svake godine te razmatra koje vrste aktivnosti Općina predviđa za postizanje ciljeva, vremenski raspored provedbe strategije te financijska sredstva za aktivnosti

Stalnom kontrolom i upravljanjem projektnim aktivnostima naglasak se stavlja na realizaciju prioriteta, odnosno ciljeva zadanih strategijom te ostvarivanje vizije kako se Općinu Kali vidi u budućnosti.

Detaljan prikaz Akcijnskog plana nalazi se u nastavku.

Tablica 40. Akcijnski plan provedbe projekata iz SC1 – Održivo ribarstvo i održiva marikultura

Cilj	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	2020.	2021.	2022.
1. Održivo ribarstvo i održiva marikultura	1.1.1. Izgradnja infrastrukture za preradu ribe	7.374.110	0,00%	60,00%	40,00%
			0,00	4.424.466	2.949.644
	1.1.2. Izgradnja pratećih i servisnih sadržaja ribarske luke	15.000.000	0,00%	0,00%	70,00%
			0,00	0,00	10.500.000
	1.1.3. Izgradnja priveznog doka s benzinskom postajom	8.000.000	0,00%	0,00%	0,00%
			0,00	0,00	0,00
	1.1.4. Izgradnja veletržnice	3.500.000	0,00%	0,00%	80,00%
			0,00	0,00	2.800.000
	1.2.1. Poticanje očuvanja tradicijskih vještina i znanja u ribarstvu	850.000	30,00%	30,00%	30,00%
			255.000	255.000	255.000
	1.2.2. Organiziranje specijalističkih edukacija i informiranja u sektoru ribarstva	850.000	0,00%	50,00%	50,00%
			0,00	425.000	425.000
	1.3.1. Izgradnja i opremanje mjesne ribarnice	1.200.000	0,00%	10,00%	50,00%
		0,00	120.000	600.000	
1.3.2. Brendiranje mjesne ribarnice	350.000	0,00%	0,00%	0,00%	
		0,00	0,00	0,00	
1.4.1. Razrada brend koncepta „Kali – mjesto ribe i ribarenja“	500.000	0,00%	0,00%	100,00%	
		0,00	0,00	500.000	
1.4.2. Organizacija ribarskim manifestacija i uređenje vizualnih atrakcija	750.000	0,00%	40,00%	60,00%	
		0,00	300.000	450.000	
UKUPNO:		38.374.110	255.000	5.524.466	18.479.644

Izvor: obrada autora

Tablica 41. Akcijski plan provedbe projekata iz SC2 - Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima

Cilj	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	2020.	2021.	2022.	
2. Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima	2.1.1. Razvoj poslovne infrastrukture gospodarske zone Vela Lamjana	15.000.000	20,00% 3.000.000	40,00% 6.000.000	40,00% 6.000.000	
	2.1.2. Izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora Vela Lamjana	10.000.000	0,00% 0,00	20,00% 2.000.000	60,00% 6.000.000	
	2.1.3. Izgradnja prometne infrastrukture do gospodarske zone Vela Lamjana	10.000.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	0,00% 0,00	
	2.2.1. Izgradnja nautičkih i komunalnih vezova na području Kali	13.500.000	15,00% 2.025.000	30,00% 4.050.000	55,00% 7.425.000	
	2.2.2. Proširenje sidrišta u uvali Mala Lamjana	850.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	100,00% 850.000	
	2.3.1. Uređenje stare ribarske luke	1.250.000	20,00% 250.000	80,00% 1.000.000	0,00% 0,00	
	2.3.2. Rekonstrukcija i opremanje Batalaža gastropunkt	2.500.000	30,00% 750.000	70,00% 1.750.000	0,00% 0,00	
	2.4.1. Izgradnja brenda maslinovog ulja s područja Općine	250.000	100,00% 250.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	
	2.4.2. Revitalizacija zapuštenih maslinika	750.000	0,00% 0,00	20,00% 150.000	20,00% 150.000	
	2.4.3. Sanacija poljskih puteva i suhozida	500.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	0,00% 0,00	
	2.5.1. Uređenje rta Artina u Kalima	3.707.454,5	0,00% 0,00	30,00% 1.112.236,35	70,00% 2.595.218,15	
	2.5.2. Uređenje plaže Mala Lamjana	5.000.000	60,00% 3.000.000	40,00% 2.000.000	0,00% 0,00	
	2.5.3. Uređenje plaže Mul-Kolegini	1.500.000	0,00% 0,00	80,00% 1.200.000	20,00% 300.000	
	UKUPNO:		64.807.454,5	9.275.000	19.262.236,35	23.320.218,15

Izvor: obrada autora

Tablica 42. Akcijski plan provedbe projekata iz SC3 - Razvoj javne komunalne infrastrukture

Cilj	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	2020.	2021.	2022.	
3. Razvoj lokalne javne komunalne infrastrukture	3.1.1. Izgradnja, dogradnja, rekonstrukcija i sanacija sustava javne odvodnje sanitarnih otpadnih voda	118.929.907	40,00% 47.571.962,8	40,00% 47.571.962,8	15,00% 17.839.486,4	
	3.1.2. Rekonstrukcija sustava vodoopskrbe	39.643.302	40,00% 15.857.320,8	40,00% 15.857.320,8	15,00% 5.946.495,4	
	3.2.1. Izgradnja javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda	158.573.209	40,00% 63.429.283,6	40,00% 63.429.283,6	15,00% 23.785.981,35	
	3.2.2. Rekonstrukcija mjesnog groblja „Dočić“	850.000	0,00% 0,00	100,00% 850.000,00	0,00% 0,00	
	3.1.5. Pametna javna rasvjeta	1.500.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	100,00% 1.500.000	
	3.3.1. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada na području Općine Kali	5.000.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	0,00% 0,00	
	3.3.2. Izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta Zarabaniž	4.000.000	0,00% 0,00	60,00% 2.400.000	40,00% 1.600.000	
	3.4.1. Izmještanje državne ceste D110 na Ugljanu	150.000.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	5,00% 7.500.000	
	3.4.2. Izgradnja pametnog cestovnog rotora Batalaža	4.000.000	30,00% 1.200.000	50,00% 2.000.000	20,00% 800.000	
	3.4.3. Izgradnja nerazvrstanih ceste na području Općine Kali	7.500.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	0,00% 0,00	
	3.4.4. Izgradnja naprednog parkinga s WiFi videonadzorom	950.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	100,00% 950.000	
	3.4.5. Izgradnja nogostupa na lokalnim cestama Put Vele Luke i Put Male Luke	1.500.000	0,00% 0,00	100,00% 1.500.000	0,00% 0,00	
	3.5.1. Izgradnja pametne zgrade - novog sjedišta Općine Kali	7.000.000	10,00% 700.000	40,00% 2.800.000	50,00% 3.500.000	
	3.5.2. Izgradnja i opremanje zgrade vatrogasnog doma	7.500.000	0,00% 0,00	0,00% 0,00	30,00% 2.250.000	
	UKUPNO:		378.373.209	65.329.283,6	72.979.283,6	43.385.981,15

Izvor: obrada autora

Tablica 43. Akcijski plan provedbe projekata iz SC4 - Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti

Cilj	Mjera	Ukupna vrijednost projekta u HRK	2020.	2021.	2022.
4. Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti	4.1.1. Rekonstrukcija Društvenog doma Kali	7.374.110	40,00%	60,00%	0,00%
			2.949.644	4.424.466	0,00
	4.1.2. Dogradnja, opremanje i digitalizacija narodne knjižnice Kali	1.700.000	0,00%	30,00%	70,00%
			0,00	510.000	1.190.000
	4.2.1. Izgradnja i opremanje sportskog centra Dražine	3.707.454,5	60,00%	40,00%	0,00%
			2.224.472,7	1.482.981,8	0,00
	4.2.2. Uređenje biciklističkih staza, tematskih staza, vidikovaca i šetnica	5.000.000	0,00%	0,00%	0,00%
			0,00	0,00	0,00
	4.2.3. Uređenje i opremanje dječjih igrališta i javnih zelenih površina	600.000	0,00%	0,00%	80,00%
			0,00	0,00	480.000
	4.3.1. Osnivanje i izgradnja Ribarskog muzeja	15.000.000	0,00%	0,00%	20,00%
			0,00	0,00	3.000.000
	4.3.2. Izgradnja ljetne pozornice	850.000	0,00%	0,00%	0,00%
			0,00	0,00	0,00
	4.3.3. Obnova ljetnikovca Dražić	1.400.000	0,00%	0,00%	0,00%
		0,00	0,00	0,00	
4.3.4. Sanacija kapelice sv. Mihovila na mjesnom groblju „Dočić“	850.000	0,00%	0,00%	0,00%	
		0,00	0,00	0,00	
4.3.5. Uređenje postava sakralne zbirke župe sv. Lovre	100.000	0,00%	0,00%	0,00%	
		0,00	0,00	0,00	
4.3.6. Očuvanje kvaljskog govora	350.000	0,00%	0,00%	0,00%	
		0,00	0,00	0,00	
4.3.7. Zaštita tradicije glagoljskog pjevanja	400.000	0,00%	0,00%	100,00%	
		0,00	0,00	400.000	
UKUPNO:		42.189.019	5.174.116,7	5.174.116,7	6.417.447,8

Izvor: obrada autora

3.9. USKLAĐENOST STRATEŠKIH ODREDNICA SA STRATEGIJAMA VIŠEG REDA

Strateški razvojni program Općine Kali za razdoblje 2018. – 2023. godine usklađen je sa strateškim ciljevima EU-a i relevantnim nacionalnim dokumentima na razini Republike Hrvatske. U nastavku se nalazi tablice u kojoj je prikazana povezanost i usklađenost s ključnim strateškim dokumentima višeg reda,

Tablica 44. Analiza strateške usklađenosti i povezanosti sa dokumentima višeg reda

Naziv dokumenta	Relevantni ciljevi / prioriteti	Obrazloženje
Europa 2020 – Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast	<p>SC1 - Stopa zaposlenosti stanovništva u dobi između 20 i 64 godine mora porasti sa sadašnjih 69% na najmanje 75%, uključujući i većim uključivanjem žena, starijih radnika i boljom integracijom migranata u radno aktivno stanovništvo</p> <p>SC3 - Smanjiti emisiju stakleničkih plinova za barem 20% u odnosu na razine iz 1990. godine, odnosno za 30% ukoliko to dozvoljavaju uvjeti 2; povećati udio obnovljivih izvora energije u konačnoj potrošnji energije na 20%; te povećati energetska učinkovitost za 20%</p> <p>SC4 - Cilj koji se odnosi na obrazovna dostignuća, a bavi se problemom ranog napuštanja obrazovanja smanjenjem stope s trenutnih 15% na 10%, istovremeno povećavajući udio stanovništva u dobi od 30-34 godine koji završavaju tercijarno obrazovanje s 31% na najmanje 40% u 2020. godini</p> <p>SC5 - Broj Europljana koji žive ispod nacionalnih granica siromaštva potrebno je smanjiti za 25%, spašavajući više od 20 milijuna ljudi od siromaštva</p>	<p>Strateški razvojni program Općine Kali direktno doprinosi ostvarenju navedenih ciljeva Europske strategije za pametan, održiv i uključiv rast. Provedba projektnih mjera doprinijeti će razvijanju gospodarstva temeljnu na održivom gospodarenju resursima te na povećanju konkurentnosti. Provođenje mjera rezultirat će većom zaposlenosti lokalnog stanovništva čime će se manjiti mogućnost siromaštva kod većine stanovništva. Provedba mjera cjeloživotnog obrazovanja i unapređenja vještina i znanja lokalnog stanovništva, posebice u sektoru ribarstva, utjecat će na smanjenje postotka osoba koje rano napuštaju školovanje. Ostvarenje Strateškog cilja 4 – Održivo ribarstvo direktno će utjecat na SC3 i smanjenje emisije stakleničkih plinova kao i na povećanje energetske učinkovitosti.</p>
Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine	<p>SC3 – održivost energetskog razvoja</p>	<p>Provođenje mjera SC4 – Održivo ribarstvo utjecat će na smanjenje emisija stakleničkih plinova uzrokovanih ljudskom djelatnošću. Provedba aktivnosti doprinijeti će održivom upravljanju prirodnim resursima te poticanjem novih, inovativnih rješenja sukladno EU standardima koji za cilj imaju smanjenu emisiju stakleničkih plinova.</p>

<p>Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013. – 2020</p>	<p>SC1 – Pобољшanje ekonomske uspješnosti SC3 – Promocija poduzetništva SC4 – Pобољшanje poduzetničkih vještina SC5 – Pобољšano poslovno okruženje</p>	<p>Strateški razvojni program Općine Kali podudara se s Strategijom razvoja poduzetništva u Hrvatskoj u četiri strateška cilja. Provedba mjera poput izgradnje poduzetničkog inkubatora, unapređenje sektora ribarstva primjenom novih inovativnih i održivih metoda te razvoj poljoprivrede i turizma doprinijeti će razvoju poduzetništva na području Općine Kali. Pospješit će se ekonomska uspješnosti i produktivnost malih i srednjih poduzeća te će stvoriti uvjeti i infrastruktura za jačanje njihovih kompetencija kroz cjeloživotno učenje.</p>
<p>Operativni program za pomorstvo i ribarstvo za 2014. – 2020.</p>	<p>SC 1 - Poticanje okolišno održivog, resursno učinkovitog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva SC 2 - . Poticanje okolišno održive, resursno učinkovite, inovativne, konkurentne i na znanju utemeljene akvakulture SC 4 - Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije SC 5 - Poticanje trženja i prerade</p>	<p>Ribarstvo i akvakultura su od nemjerljivog značaja za Općinu Kali te su aktivnosti namijenjene modernizaciji i osnaživanju sektora ribarstva i akvakulture unutra SC 4 – Održivo ribarstvo. Sve mjere imaju za cilj unapređenje trenutnog stanja u vidu izgradnje nove infrastrukture te modernizacije proizvodnje primjenom nove tehnologije. Strategija doprinosi ostvarenju četiri specifična cilja Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo. Mjerama se nastoji izgraditi infrastruktura za lokalne ribara kako bi mogli kvalitetnije i sigurnije obavljati svoju djelatnost sa što manjim pritiskom na okoliš. Također, aktivnosti su usmjerene na jačanje kapaciteta ribara u vidu povećanja svijesti o važnosti održivog ribarstva i očuvanja prirodnih resursa. Mjere će doprinijeti i očuvanju tradicije na području Općine kao i primjeni novih tehnologija u svrhu unapređenja proizvodnje i stvaranja novih proizvoda.</p>
<p>Strategija razvoja turizama Republike Hrvatske do 2020</p>	<p>SC1 - Pобољšavanje strukture i kvalitete smještaja, SC3 - Investicije SC4 - Povećanje turističke potrošnje</p>	<p>Jedan od glavnih ciljeva Strateškog razvojnog programa Općine Kali je razvoj sektora turizma temeljen na povećanju njegove atraktivnosti i konkurentnosti. Provedbom mjera planirano je povećanje turističkih atraktivnosti i iskorištenje prirodnih resursa koje Općina ima u s ciljem povećanja turističkih sadržaja i kapaciteta. Također, povezivanjem sektora ribarstva i poljoprivrede s sektorom turizma nastojat će se povećati turistička potrošnja te prepoznatljivost Općine kao poželjnog turističkog odredišta.</p>

<p>Županijska razvojna strategija Zadarske županije 2016. – 2020.</p>	<p>SC 1 - Gospodarski konkurentna i inovativna Zadarska županija</p> <p>SC 2 - Resursno učinkovita Zadarska županija</p> <p>SC 3 - Povećana i uravnotežena kvaliteta života stanovništva Zadarske županije</p>	<p>Županijska razvojna strategija ima specifične ciljeve koju se podudaraju s ciljevima Općine Kali u njezinom daljnjem razvoju. Provedbom mjera planirano je ulaganje u razvoj i modernizaciju gospodarstva kroz poboljšanje poslovne infrastrukture te poticanjem investicija. Provedbom niza mjera kroz SC 2 nastojat će se unaprijediti komunalna infrastruktura koja će doprinijeti očuvanju prirodnih resursa te stavljanjem istih u funkciju. Zadnji cilj će se ostvariti provedbom mjera unapređenja društvene infrastrukture te očuvanja tradicije na području Općine Kali.</p>
---	--	--

Izvor: Autor

4. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA UKLJUČUJUĆI MJERE SPRJEČAVANJA, SMANJENJA I UBLAŽAVANJA NEPOVOLJNIH UTJECAJA PROVEDBE SRP OPĆINE KALI I MJERE PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA

Strateška procjena utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš, koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. Provedba postupka strateške procjene definirana je Zakonom o zaštiti okoliša („Narodne novine“, br. 80/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine“, br. 03/17).

Općina Kali je dana 30. listopada donijela Odluku o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Strateškog razvojnog programa Općine Kali 2018.-2023. čiji postupak provodi Jedinstveni upravni odjel Općine Kali u suradnji sa Upravnim odjelom za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i komunalne poslove Zadarske županije.

Stratešku procjenu utjecaja na okoliš je izradila tvrtka Zeleni servis d.o.o. sa sjedištem u Splitu koja je ovlaštena izradu studija o značajnom utjecaju strategije, plana i programa na okoliš uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije.

Prijedlozi mjera / smjernica za ublažavanje utjecaja na okoliš

4.1.1. TLO:

1. Tijekom daljnje razrade projektne dokumentacije za planirane objekte i linijske zahvate (ceste i turističke staze) voditi računa o tome da se prenamjenjuje što manje površina vrijednih obradivih tala (kategorije poljoprivrednog zemljišta P1 i P2).
2. Prilikom građenja, pridržavati se minimalne širine radnog pojasa, a sve manipulativne površine po završetku radova dovesti u prvobitno stanje.
3. Tijekom uređenja reciklažnog dvorišta, voditi računa o nepropusnosti temeljnog brtvenog sloja kako bi se spriječilo istjecanje tekućina i onečišćenje tla.

4.1.2. KRAJOBRAZ:

1. Za mjere na području Vela i Mala Lamjana, Batalaža, Mul-Kolegini, izraditi projekte krajobraznog uređenja, koji obuhvaćaju cjelovita područja sa svim planiranim objektima i sadržajima, kako bi se svi maksimalno uklopiti u okolni prostor te kako bi se zaštitile krajobrazne vizure.
2. Objekte i sadržaje planirane unutar postojećih urbanih cjelina projektirati na način

da se uklope u postojeći prostor.

3. Kod provedbe projekata gdje je planirano uređenje obalnog pojasa, potrebne sadržaje prilagoditi konfiguraciji obale, a ne obrnuto.
4. Pri uređenju okoliša objekata (npr. ljetnikovac Dražić, uređenje i opremanje dječjih igrališta i javnih zelenih površina itd.) i sanaciji područja uz prometnice, obavezno koristiti autohtonu vegetaciju, u svrhu očuvanja bioraznolikosti područja.

4.1.3. KVALITETA ZRAKA:

1. Kod planiranih zahvata i objekata (reciklažno dvorište) kod kojih se predviđa nastanak plinova, mjerenjima utvrditi količine plinova i tehničkim mjerama ih svesti na dopuštene vrijednosti propisane Uredbom o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12, 84/17) i Zakonom o zaštiti zraka (NN 30/11, 47/14, 118/18, 127/19).

4.1.4. OTPAD:

1. Na području Općine Kali osigurati propisima definiran način prikupljanja, razvrstavanja i odvoza otpada.
2. Na svim lokacijama predviđenim za posjećivanje i zadržavanje većeg broja ljudi osigurati adekvatan način prikupljanja, razvrstavanja i zbrinjavanja otpada, sukladno propisima.

4.1.5. VODE/MORE:

1. Riješiti odvodnju oborinskih i ocjednih voda s prometnica i parkirališnih površina.
2. Kod projektiranja sadržaja i objekata turističkog razvoja te objekata poslovne namjene, obavezno riješiti pitanje prikupljanja (sanitarni čvorovi), odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.
3. Redovito održavati sustave odvodnje kako ne bi došlo do negativnog utjecaja na nadzemne i podzemne vode.
4. Prilikom uređenja obalnog pojasa u uvalama Vela i Mala Lamjana, Mul-Kolegini i Batalaža ne širiti radove bespotrebno na dio obalnog pojasa u prirodnom stanju, priobalno more i podmorje.
5. Tijekom izgradnje i nadogradnje luka i marina predvidjeti mogućnost prikupljanja i obrade te zbrinjavanja otpadnih voda s plovila.

4.1.6. BIORAZNOLIKOST:

Staništa:

1. Kako bi se očuvao ugroženi i rijetki stanišni tip G.3.6. Infralitoralna čvrsta dna i stijene, tijekom izrade projektne dokumentacije za projekte izgradnje lučke infrastrukture (luke za domicilno stanovništvo, luke nautičkog turizma, sidrišta – SC1) potrebno je odabrati tehničko rješenje, kojim će se izbjeći gradnja, betoniranje i nasipavanje u moru te odlaganje otpada na području rasprostranjenosti ovog stanišnog tipa te je potrebno očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem povoljne kakvoće

morske vode.

2. Nasipavanje plaža i ostalih predviđenih površina u moru (SC2), potrebno je provoditi na način, da se na najmanju potrebnu površinu svede zauzimanje staništa G.3.2. Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja i F.3.2. Supralitoralni šljunci i kamenje. Isto tako potrebno je izbjegavati gradnju, betoniranje i odlaganje otpada na području rasprostranjenosti ovih stanišnih tipova te je potrebno očuvati povoljne stanišne uvjete održavanjem povoljne kakvoće morske vode.
3. Tijekom izrade projektne dokumentacije za projekte razvoja gospodarstva temeljenog na tradiciji i prirodnim resursima (SC2) i javne komunalne infrastrukture (SC3), potrebno je odabrati tehničko rješenje, kojim će se u što većoj mjeri zaštititi i sačuvati od prenamjene staništa D.3.4.2. Istočnojadranski bušici i C.3.6.1. Eumediteranski i stenomediteranski kamenjarski pašnjaci raščice.
4. Kod izgradnje cesta potrebno se pridržavati minimalne širine radnog pojasa, bez nepotrebnog zadiranja u okolna staništa.
5. U svrhu što manje fragmentacije staništa, prilikom gradnje izvan naselja, koristiti već postojeće ceste, a nove planirati i probijati samo u slučaju kada dosadašnja infrastruktura nije dovoljna.
6. U svrhu očuvanja bioraznolikosti, koristiti autohtone vrste biljaka prilikom krajobraznog uređivanja okoliša planiranih objekata.

Strogo zaštićene vrste faune:

7. U svrhu zaštite strogo zaštićenih vrsta gmazova: crvenkrpice (*Zamenis situla*), kopnene kornjače (*Testudo hermanni*) i četveroprugastog kravosasa (*Elaphe quatuorlineata*) te strogo zaštićenih vrsta ptica, radove uklanjanja vegetacije i izgradnje izvoditi izvan perioda najveće aktivnosti gmazova (izvan perioda parenja i juvenilnih stadija zmija) i perioda gniježđenja ptica, od 15. kolovoza do kraja ožujka.
8. Prilikom planiranja cestovne infrastrukture u okviru SC3, potrebno je planirati izvedbu prijelaza i propusta s usmjerivačima za strogo zaštićene vrste gmazova, kao i primjenu ostalih primjera dobre prakse za sprječavanje stradavanja gmazova prilikom izgradnje i korištenja cestovne infrastrukture. Neki primjeri dobre prakse dostupni su u Stručnim smjernicama za prometnu infrastrukturu izradenim u okviru „Twinning Light“ projekta EU HR/2011/IB/EN/02 TWL „Jačanje stručnih znanja i tehničkih kapaciteta svih relevantnih ustanova za Ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (OPEM)“ koje su dostupne na internet stranicama Ministarstva zaštite okoliša i energetike.
9. Tehnička rješenja za dalekovode potrebno je izvesti na način da se strogo zaštićene vrste ptica zaštite od strujnog udara (Bošnjak i Vranić: „Prilog tipizaciji tehničkih rješenja za zaštitu ptica i malih životinja na srednjenaponskim elektroenergetskim postrojenjima“).
10. Prije početka provedbe aktivnosti iz SRP Općine Kali, kao dio aktivnosti uspostavljanja Istraživačko-edukacijskog centra za jadransku faunu, iz Mjere 4.3.1. Osnivanje i izgradnja Ribarskog muzeja (SC4), izraditi Plan za prikupljanje podataka o brojnosti vrste dobri dupin (*Tursiops truncatus*), koji nedostaju za akvatorij Općine Kali, kako bi se, tijekom provedbe ostalih mjera, vezanih za SC1 i SC2 moglo vršiti praćenje stanja i po potrebi primjenjivati mjere ublažavanja utjecaja na brojnost populacije na tom području.

4.1.7. ŠUME I ŠUMSKA STANIŠTA:

1. Za projekte izgradnje prometne i vodnokomunalne infrastrukture (SC3) potrebno je pribaviti suglasnost Hrvatskih šuma d.o.o., prije početka građenja.
2. Uređenje šumskih površina potrebno je provoditi temeljem Zakona o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19) i Programa gospodarenja za gospodarsku jedinicu „Ugljan-Pašman“.
3. Prilikom građenja na šumskom neizgrađenom području držati se minimalne širine radnog pojasa, a manipulativne površine smanjiti, bez dodatnog bespotrebnog zadiranja u nove površine šumskog staništa.

4.1.8. KLIMATSKE PROMJENE:

1. Tijekom izrade projektne dokumentacije za projekte u obalnom pojasu (SC1, SC2, SC3) primjenjivati preporuke iz Smjernica za voditelje projekata - kako povećati otpornost ranjivih ulaganja na klimatske promjene, te provesti analizu klimatske otpornosti projekata, prije faze procjene utjecaja.

4.1.9. KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA:

1. Za planirane projekte, koji uključuju obnovu i zaštitu nepokretnih kulturnih dobara (SC4), potrebno je ispoštovati mjere definirane u važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji i posebne uvjete od nadležnog Konzervatorskog odjela u Zadru, koje je potrebno ishoditi.
2. Prije provođenja projekata koji se nalaze u blizini lokaliteta arheološke baštine (SC2), potrebno je ishoditi posebne uvjete od nadležnog Konzervatorskog odjela u Zadru.
3. Ako se pri izvođenju građevinskih ili nekih drugih radova naiđe na arheološko nalazište ili pojedinačni nalaz, radovi se moraju prekinuti i o nalazu bez odlaganja obavijestiti nadležni Konzervatorski odjel u Zadru.
4. Suhozide je potrebno čuvati i obnavljati tradicionalnom tehnikom zidanja "u suho".
5. Osigurati dostupnost suhozida kao kulturnog dobra javnosti te poticati prenošenje i njegovanje kulturnoga dobra u izvornoj sredini; poticati sudjelovanje pojedinaca, grupa i zajednice koje baštine dobro u identificiranju, definiranju, izvođenju i prenošenju dobra; popularizirati i promovirati kulturno dobro održavanjem stručnih skupova, putem elektroničkih medija, audio i video zapisa i na drugi način; osigurati održivost dobra kroz edukaciju, identificiranje, dokumentiranje, znanstveno istraživanje, očuvanje, zaštitu, promicanje, povećanje vrijednosti, mogućnost prenošenja tradicije nasljednicima putem formalnog i neformalnog obrazovanja, te revitalizaciju napuštenih segmenata dobra; educirati stručni kadar za prenošenje znanja i vještina putem seminara, radionica, formalnog i neformalnog obrazovanja; nastaviti sa istraživanjem dobra, primjerenim dokumentiranjem u svim vidovima i načinima suvremenog bilježenja te stručnim i znanstvenim vrednovanjem; promicati funkciju i značaj dobra u društvu, te uključiti zaštitu dobra u planirane razvojne programe; popularizirati i promovirati nematerijalno kulturno dobro te time nastojati ojačati svijest da je umijeće suhozidne gradnje jedinstveno dobro koje na lokalnoj i nacionalnoj razini osigurava kulturnu raznolikost te provoditi mjere zaštite kako bi se izbjegla opasnost od nestajanja,

uništenja ili pretjerane komercijalizacije kulturnoga dobra; njegovati međunarodnu suradnju u zaštiti i očuvanju dobra; međusektorskim aktivnostima prema područjima poljoprivrede, ruralnog razvitka, gospodarstva, te zaštite okoliša i graditeljstva poticati očuvanje gospodarskih praksi koje kreiraju suhozidne krajolike i osigurati unaprjeđenje i koordinaciju mjera zaštite kulturnog dobra.

6. Nositelj dobra dužan je provoditi mjere zaštite radi njegova očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra, pridržavajući se njegove povijesno-tradicijske matrice i pojavnosti.

4.1.10. STANOVNIŠTVO I ZDRAVLJE LJUDI:

1. Prilikom radova voditi računa da se ne prekorače zakonom dopuštene razine buke, propisane Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04).
2. U svrhu zaštite zdravlja ljudi, potrebno je riješiti vodoopskrbu, odvodnju, pročišćavanje otpadnih voda i zbrinjavanje otpada na svim lokacijama planiranih aktivnosti, sukladno propisima.

4.1.11. INFRASTRUKTURA:

1. Pri izradi projektne dokumentacije, pridržavati se mjera propisanih prostorno-planskim dokumentima i uvjeta nadležnih institucija (Konzervatorskog odjela, Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Hrvatskih voda itd.).
2. Prilikom izrade projektne dokumentacije za projekte planirane na neizgrađenom području, voditi računa da se u što većoj mjeri zaštiti okoliš, tijekom gradnje i korištenja infrastrukture.

4.2. Program praćenja stanja okoliša

Temeljem procijenjenih utjecaja pojedinih aktivnosti na okoliš u okviru ovog dokumenta, a temeljem raspoložive dokumentacije i podataka o okolišu, potrebno je provoditi praćenja stanja okoliša, sukladno zakonskim odredbama.

Dodatne mjere praćenja stanja okoliša definirati će se sukladno procijenjenim utjecajima, tijekom provedbe procedura Procjene utjecaja zahvata na okoliš za planirane projekte, u skladu s važećim zakonskim propisima.

POPIS SLIKA

Slika 1. Prostorni smještaj Zadarske županije i Općine Kali na karti Republike Hrvatske	7
Slika 2. Prostorni plan uređenja Općine Kali	8
Slika 3. Infrastruktura Općine Kali	10
Slika 4. Narodna knjižnica Kali	36
Slika 5. Zastava Općine Kali	48

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Kretanje ukupnog broja stanovnika od 1857. do 2011. godine	11
Grafikon 2. Prirodno kretanje stanovništva od 2014. do 2017. godine	13
Grafikon 3. Pregled sklopljenih i razvedenih brakova na području Općine Kali	13
Grafikon 4. Trgovačka društva prema ustrojbenom obliku u 2018. godini	14
Grafikon 5. Trgovačka društva prema veličini	15
Grafikon 6. Ostvareni dolasci i noćenja na području Općine u razdoblju 2015. - 2018.	24
Grafikon 7. Nezaposleni po spolu i godinama	30
Grafikon 8. Osiguranici	31
Grafikon 9. Ukupan broj upisane djece u DV Srdelica	34
Grafikon 10. Ukupan broj učenika u PŠ Kali	35
Grafikon 11. Broj spojenih kućanstava na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine Kali	45
Grafikon 12. Udio financiranja prema izvorima	75
Grafikon 13. Pregled alokacije sredstava prema ciljevima	75
Grafikon 14. Pregled alokacije sredstava prema godinama i ciljevima	76
Grafikon 15. Zaduzenja za implementaciju Strategije	77

POPIS TABLICA

Tablica 1. Stanovništvo prema spolu i starosti	11
Tablica 2. Stanovništvo prema narodnosti	12
Tablica 3. Trgovačka društva na području Općine Kali	14
Tablica 4. Broj trgovačkih društava prema područjima NKD-a	15
Tablica 5. Broj obrtnika prema području NKD-a, srpanj 2019.	16
Tablica 6. Pregled poljoprivrednih površina na području Općine Kali	18
Tablica 7. Broj poljoprivrednih gospodarstava i ARKOD parcela prema grupama s obzirom na ukupnu površinu ARKOD parcela (ha) poljoprivrednika na području Općine Kali	18
Tablica 8. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu nositelja na području Općine Kali i Zadarske županije	18

Tablica 9. Broj članova na poljoprivrednim gospodarstvima u Općini Kali i Zadarskoj županiji	19
Tablica 10. Školska sprema nositelja / odgovorne osobe poljoprivrednog gospodarstva	19
Tablica 11. Dob nositelja poljoprivrednih gospodarstava	20
Tablica 12. Posjedovno stanje površina šuma i šumskih zemljišta	20
Tablica 13. Vlasničko stanje površina šuma i šumskih zemljišta	20
Tablica 14. Poduzeća registrirana za djelatnost A03 u 2018. godini prema NKD-u	21
Tablica 15. Obrtnici na području Općine Kali registrirani za djelatnost ribarstva u 2019. godini	21
Tablica 16. Ulov ribe brodova registriranih na području Općine Kali u tonama	21
Tablica 17. Segmentacija plovila za obavljanje gospodarskog ribolova na moru na području Općine Kali	22
Tablica 18. Smještajni kapaciteti i ostvareni broj noćenja	24
Tablica 19. Dolasci i noćenja turista po zemljama podrijetla	25
Tablica 20. Zaposleni stanovnici prema starosti i položaju u zaposlenju	26
Tablica 21. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu, popis 2011. godine	28
Tablica 22. Nezaposleni prema razini obrazovanja	30
Tablica 23. Izvor financiranja za život stanovništva u Općini Kali u 2011. godini	31
Tablica 24. Korisnici mirovina na području Općine Kali	31
Tablica 25. Broj korisnika socijalne skrbi prema vrstama skrbi u Općini Kali	32
Tablica 26. Broj stanovnika prema vjerskoj pripadnosti	37
Tablica 27. Broj prekršaja na području Općine Kali	38
Tablica 28. Stanovanje i javne zgrade na području Zadarske županije i Općine Kali, prema popisu stanovništva iz 2011. godine	39
Tablica 29. Broj korisnika usluga odvoza otpada	41
Tablica 30. Broj registriranih motornih vozila	44
Tablica 31. Broj udruga prema području djelovanja u Općini Kali	50
Tablica 32. SWOT analiza – Gospodarstvo	51
Tablica 33. SWOT analiza – Društvene djelatnosti	52
Tablica 34. SWOT analiza – Zaštita okoliša i infrastruktura	53
Tablica 35. Strateške odrednice	54
Tablica 36. Financijski plan za SC1 – Održivo ribarstvo i održiva marikultura	69
Tablica 37. Financijski plan za SC2 – Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima	70
Tablica 38. Financijski plan za SC3 - Razvoj lokalne javne komunalne infrastrukture	71
Tablica 39. Financijski plan za SC4 – Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti	73
Tablica 40. Akcijski plan provedbe projekata iz SC1 – Održivo ribarstvo i održiva marikultura	79
Tablica 41. Akcijski plan provedbe projekata iz SC2 - Razvoj gospodarstva temeljen na tradiciji i prirodnim resursima	80

Tablica 42. Akcijski plan provedbe projekata iz SC3 - Razvoj javne komunalne infrastrukture	80
Tablica 43. Akcijski plan provedbe projekata iz SC4 - Unapređenje i razvoj društvenih djelatnosti.....	81
Tablica 44. Analiza strateške usklađenosti i povezanosti sa dokumentima višeg reda	82

AKRONIMI

FINA – Financijska agencija

NKD – Nacionalna klasifikacija djelatnosti

RZ – Ribarska zadruga

APPRRR – Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

ZK – Zemljišno – knjižni

DSZ – Državni zavod za statistiku

HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje

HZMO – Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

JLS – Jedinica lokalne samouprave

TS – Trafostanica

SRP – Strateški razvojni program

EU – Europska Unija

NN – Narodne novine

DVD – Dobrovoljno vatrogasno društvo

PŠ – Područna škola

SPUO - Strateška procjena utjecaja na okoliš